

**ZMIANA
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA I GMINY ŁASK**

**Uchwała Nr XVIII/137/08 Rady Miejskiej w Łasku
z dnia 6 lutego 2008 r.**

Łask, luty 2008 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
MIASTA I GMINY ŁASK

TEKST STUDIUM

RYSUNKI

Rys.1. - Powiązania regionalne	skala 1: 50 000
Rys.2. - Uwarunkowania rozwoju gminy	skala 1: 10 000
Rys.3. - Uwarunkowania rozwoju miasta	skala 1: 5 000
Rys.4. - Kierunki polityki przestrzennej	skala 1: 10 000
Rys.5. - Infrastruktura techniczna na terenie gminy	skala 1: 10 000
Rys.6. - Infrastruktura techniczna na terenie miasta	skala 1: 5 000
Rys.7. - Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	skala 1: 25 000

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	6
1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Łask jako element systemu planowania przestrzennego.....	7
1.1. Studium jako element krajowego systemu planowania przestrzennego.....	7
1.2. Studium jako element lokalnego systemu planowania.....	7
2. Sformułowanie celów.....	8
2.1. Cel generalny.....	8
2.2. Cele strategiczne.....	8
2.2.1. Cele społeczne.....	8
2.2.2. Cele ekonomiczne.....	9
2.2.3. Cele kulturowe.....	9
2.2.4. Cele przestrzenne.....	9
2.2.5. Cele przyrodnicze.....	9
2.3. Cele operacyjne.....	9
2.4. Zintegrowana strategia rozwoju miasta i gminy Łask.....	9
3. Uwarunkowania wynikające z kierunków polityki przestrzennej w układzie krajowym i regionalnym.....	10
3.1. Uwarunkowania wynikające z koncepcji polityki przestrzennej zagospodarowania kraju.....	10
3.2. Decyzje rządowe stanowiące elementy realizacji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju.....	11
3.3. Uwarunkowania wynikające ze „Strategii rozwoju województwa łódzkiego”.....	11
3.4. Uwarunkowania wynikające z „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego”.....	12
4. Uwarunkowania wynikające z diagnozy stanu istniejącego.....	14
4.1. Uwarunkowania przyrodnicze gminy Łask.....	14
4.1.1. Położenie fizycznogeograficzne i rzeźba terenu.....	14
4.1.2. Budowa geologiczna.....	15
4.1.2.1. Zasoby surowcowe.....	15
4.1.3. Warunki wodne.....	15
4.1.4. Warunki glebowe i struktura upraw rolnych.....	17
4.1.5. Warunki klimatyczne.....	18
4.1.6. Lasy.....	19
4.2. Uwarunkowania ekologiczne.....	20
4.2.1. Stan powietrza atmosferycznego.....	20
4.2.2. Stan czystości wód powierzchniowych.....	20
4.2.3. Stan czystości wód podziemnych.....	21
4.2.4. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska.....	22
4.2.5. Obiekty chronione.....	22
4.2.6. Gospodarka odpadami.....	22
4.2.7. Uwarunkowania wynikające z uciążliwości układu komunikacyjnego.....	23
4.3. Uwarunkowania wynikające z istniejącego zagospodarowania przestrzennego.....	24
4.3.1. Struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta Łask.....	24
4.3.1.1. Elementy stanu istniejącego rzutujące na kształtowanie polityki przestrzennej w mieście.....	24
4.3.1.2. Ogólna charakterystyka przestrzennego układu miasta.....	24
4.3.1.3. Charakterystyka istniejących struktur zabudowy miasta.....	24
4.3.2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Łask.....	26
4.3.2.1. Elementy stanu istniejącego rzutujące na kształtowanie polityki przestrzennej gminy.....	26

4.3.2.2.	Ogólna charakterystyka przestrzennego zagospodarowania gminy.....	26
4.3.2.3.	Charakterystyka istniejących struktur zabudowy wsi.....	26
4.4.	Uwarunkowania wynikające z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.....	27
4.4.1.	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy.....	27
4.5.	Struktura własności terenów.....	28
4.5.1.	Struktura własności terenów w mieście.....	28
4.5.2.	Struktura zagospodarowania terenów gminy.....	28
4.6.	Uwarunkowania ochrony konserwatorskiej.....	29
4.6.1.	Strefy obserwacji archeologicznej.....	29
4.6.2.	Zasoby objęte ochroną konserwatorską na terenie miasta i gminy.....	35
4.6.3.	Strefy ochrony konserwatorskiej.....	43
4.7.	Uwarunkowania wynikające z istniejącego układu komunikacyjnego miasta i gminy.....	44
4.7.1.	Uwarunkowania w zakresie powiązań z otoczeniem zewnętrznym.....	44
4.7.2.	Uwarunkowania wynikające z analizy wzrostu motoryzacji i ruchu na drogach.....	44
4.7.2.1.	Wnioski z diagnozy stanu w zakresie układu komunikacyjnego gminy.....	45
4.7.3.	Uwarunkowania wynikające z analizy stanu układu ulicznego miasta.....	46
4.7.4.	Uwarunkowania i wnioski wynikające z analizy obsługi miasta komunikacją zbiorową.....	47
4.7.5.	Uwarunkowania wynikające z opracowań wyższego rzędu.....	48
4.8.	Uwarunkowania wynikające z decyzji o budowie lotniska.....	48
4.9.	Uwarunkowania wynikające z diagnozy zaopatrzenia w wodę.....	48
4.9.1.	Stan ogólny zaopatrzenia w wodę w gminie.....	48
4.9.2.	Uwarunkowania dla miasta Łask z osadami przyległymi.....	48
4.9.3.	Uwarunkowania dla pozostałych obszarów gminy.....	49
4.10.	Uwarunkowania wynikające z diagnozy odprowadzania ścieków.....	49
4.10.1.	Stan ogólny gospodarki ściekowej w mieście i w gminie.....	49
4.10.2.	Uwarunkowania wynikające z diagnozy stanu kanalizacji sanitarnej miasta.....	50
4.10.3.	Uwarunkowania wynikające z diagnozy stanu kanalizacji sanitarnej dla pozostałych terenów gminy.....	50
4.10.4.	Uwarunkowania wynikające z diagnozy stanu wód opadowych.....	50
4.11.	Uwarunkowania wynikające z diagnozy zaopatrzenia w gaz.....	51
4.12.	Uwarunkowania wynikające z diagnozy elektroenergetyki.....	51
4.13.	Uwarunkowania wynikające z diagnozy zaopatrzenia w ciepło.....	51
4.14.	Uwarunkowania wynikające z diagnozy telekomunikacji.....	53
4.15.	Warunki i jakość życia mieszkańców.....	53
4.15.1.	Liczba ludności i jej zmiany.....	53
4.15.2.	Warunki mieszkaniowe.....	54
4.16.	Usługi publiczne, organizacje społeczne, ochrona zdrowia, sport i turystyka.....	55
4.16.1.	Szkolnictwo.....	55
4.16.2.	Ośrodki kultury.....	55
4.16.3.	Stowarzyszenia.....	55
4.16.4.	Ochrona zdrowia.....	56
4.16.5.	Sport i turystyka.....	56
4.16.6.	Pozostałe instytucje.....	56
5.	Kierunki polityki przestrzennej rozwoju gminy Łask.....	57
5.1.	Powiązania regionalne.....	57
5.2.	Podstawowe kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.....	57
5.2.1.	Strefy rozwoju gminy.....	57
5.2.2.	Kierunki zagospodarowania przestrzennego strefy północnej – strefa I	58
5.2.3.	Kierunki zagospodarowania przestrzennego strefy zabudowy miejskiej – strefa II	59

5.2.3.1. Struktura zabudowy miejskiej.....	59
5.2.3.2. Kierunki zagospodarowania koncentracji centralnej.....	60
5.2.3.3. Kierunki zagospodarowania koncentracji północnej.....	61
5.2.3.4. Kierunki zagospodarowania koncentracji wschodniej.....	62
5.2.4. Kierunki zagospodarowania przestrzennego strefy południowej – strefa III	63
5.2.5. Ustalenia przejściowe dla terenów przylegających do lotniska.....	65
5.2.6. Ustalenia dotyczące projektowanych stref ochronnych i obszarów ograniczonego użytkowania dotyczących lotniska wojskowego.....	65
5.2.7. Ustalenia dotyczące strefy ochronnej od terenu zamkniętego - jednostki radiolokacyjnej we Wronowicach.....	70
5.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego.....	70
5.3.1. Ochrona konserwatorska.....	70
5.3.2. Rejestr zabytków.....	71
5.3.3. Ewidencja zabytków.....	71
5.3.3.1. Wojewódzka Ewidencja Zabytków.....	71
5.3.3.2. Gminna Ewidencja Zabytków.....	73
5.3.4. Wytyczne Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków i Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.....	74
5.4. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego terenów.....	74
5.4.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m ² oraz obszary przestrzeni publicznej.....	74
5.4.2. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.....	74
5.5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji.....	75
5.5.1. Kierunki rozwoju układu drogowo – ulicznego.....	76
5.5.2. System komunikacji publicznej autobusowej.....	78
5.5.3. System komunikacji kolejowej.....	78
5.5.4. System komunikacji lotniczej.....	78
5.5.5. Drogi dla rowerów.....	79
5.6. Kierunki rozwoju układu ekologicznego.....	79
5.6.1. Ekologiczne przesłanki działalności gospodarczej.....	79
5.6.2. Cele przyrodnicze.....	79
5.6.3. Istniejące i potencjalne konflikty.....	82
5.6.4. Kierunki działań związane z procesem reprivatyzacji lasów na terenie Kolumny.....	82
5.6.5. Gospodarka odpadami.....	83
5.6.6. Tereny zieleni.....	83
5.6.7. Zbiornik małej retencji „Łask”.....	84
5.6.8. Tereny do rekultywacji.....	84
5.6.9. Obszary przestrzeni publicznej.....	84
5.6.10. Obszary lokalizacji inwestycji celu publicznego.....	85
5.6.11. Zabezpieczenie warunków obronności i obrony cywilnej.....	85
5.7. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków.....	86
5.7.1. Cele podstawowe.....	86
5.7.2. System wodociągowy.....	86
5.7.3. Kanalizacja sanitarna.....	87
5.7.4. Kanalizacja deszczowa.....	88
5.8. Kierunki rozwoju systemu energetycznego.....	88
5.8.1. Ciepłownictwo.....	88

5.8.2. Elektroenergetyka.....	89
5.8.3. Gazownictwo.....	89
5.9. Kierunki rozwoju telekomunikacji.....	90
6. Wnioski do polityki przestrzennej sąsiadujących gmin.....	90
7. Interpretacja zapisu ustaleń Studium.....	91

Spis tabel:

Tabela 1. Ocena składu jakościowego rzek w poszczególnych grupach zanieczyszczeń.....	16
Tabela 2. Klasyfikacja wód rzek gminy w profilach pomiarowo-kontrolnych.....	16
Tabela 3. Struktura użytkowania gruntów miasta i gminy Łask.....	18
Tabela 4. Klasyfikacja jakości zwykłych wód podziemnych.....	21
Tabela 5. Obiekty na terenie miasta Łask wpisane w rejestr zabytków.....	42
Tabela 6. Obiekty na terenie gminy Łask wpisane w rejestr zabytków.....	43
Tabela 7. Wielkość ruchu samochodowego.....	44
Tabela 8. Długość dróg w gminie Łask.....	45
Tabela 9. Wykaz dróg powiatowych na terenie miasta Łask.....	47
Tabela 10. Wykaz lokalnych i przemysłowych kotłowni na terenie miasta i gminy Łask z uwzględnieniem rodzaju paliwa i mocy.....	52
Tabela 11. Moc zamówiona na dostawy ciepła z podziałem na grupy odbiorców, kubaturę i powierzchnię ogrzewanych pomieszczeń – Gmina Łask.....	53
Tabela 12. Liczba mieszkańców miasta Łask w latach 2000-2006.....	54
Tabela 13. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w mieście Łask w 2000 r. [w tys.].....	54
Tabela 14. Ruch naturalny i migracje ludności miasta Łask [w tys.].....	54
Tabela 15. Ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenów, wymagania techniczne dotyczące budynków oraz sposób korzystania z terenów na terenie obszaru ograniczonego użytkowania.....	68
Tabela 16. Pomniki przyrody w mieście i gminie Łask.....	81

Spis rysunków:

1. Podział dróg na terenie gminy Łask w kilometrach.....	46
2. Schemat powierzchni ograniczających lotniska lotnictwa państwowego dla samolotów.....	70

WPROWADZENIE

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Łask zostało przyjęte uchwałą Nr XVII/166/2000 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 29 marca 2000 roku. Autorem dotychczasowego Studium jest Pracownia Architektoniczno – Urbanistyczna Lipski i Wujek. Studium to opracowane zostało zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 z późn. zm.). Z dniem 11 lipca 2003 r. weszła w życie nowa ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.). Ustawa ta podtrzymała zasadność posiadania przez gminy studium jako opracowania określającego politykę przestrzenną gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

W myśl art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym utracił ważność miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Łask (zatwierdzony Uchwałą Nr XXXIII/353/93 Rady Miasta i Gminy Łask z dnia 24 sierpnia 1993r.), miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Łask (zatwierdzony Uchwałą Nr XXXIII/352/93 Rady Miasta i Gminy Łask z dnia 24 sierpnia 1993r.) oraz miejscowy plan szczegółowy zagospodarowania przestrzennego terenu budownictwa jednorodzinnego w Ostrowie (zatwierdzony Uchwałą Nr X/81/91 Rady Miasta i Gminy Łask z dnia 20 marca 1991r.).

Tym samym znaczna część gminy i miasta pozostaje do dziś bez obowiązującego planu, co ma zasadniczy wpływ na możliwości inwestowania na tym terenie.

W związku z brakiem planu dla znacznej części gminy podjęto prace planistyczne nad projektami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wyznaczonych obszarów. Już na wstępnym etapie zbierania materiałów pojawiły się rozbieżności pomiędzy planowanymi zamierzeniami a, obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Łask. Stwarza to duży problem ze względu na zapis art. 9 ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (*art. 9 ust. 4 ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych*). Zapis ten prowadzi do sytuacji, w której uchwalenie planu nie jest możliwe do czasu uzyskania zgodności ze Studium. Podjęto decyzję o przeprowadzeniu oceny aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Łask. Celem oceny aktualności było stwierdzenie zgodności Studium z:

- miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego do których sporządzania przystąpiono;
- nową ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- ustaleniami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego;
- ustaleniami Strategii rozwoju gminy Łask;

Konieczność dokonania zmian wynika również z faktu powstania od 2000 r. kilku nowych dokumentów, których ustalenia powinny być uwzględnione podczas prac nad aktualizacją Studium. Są to m.in.:

- „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego” uchwalony uchwałą Nr XLV/524/2002 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 9 lipca 2002 roku;
- „Zintegrowana Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Łask na lata 2004 – 2013”

Inne przesłanki do zmiany Studium:

- Zmienił się przebieg projektowanej drogi ekspresowej „S-8”. Z korekty przesłanej z Biura Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi wynika, iż trasa została przesunięta bardziej na południe w stosunku do poprzedniego przebiegu, dzięki czemu przebiega po mniej zainwestowanym terenie, wzdłuż południowej granicy administracyjnej gminy.
- Zarząd Województwa Łódzkiego informuje, iż projektowany jest na miejsce Obszaru Chronionego Krajobrazu „Środkowej Grabi” i Zespołu Przyrodniczo Krajobrazowego „Dolina Grabi” nowy Obszar Chronionego Krajobrazu „Tuszyńsko – Dłutowsko – Grabiański”.
- Nowe inwestycje o znaczeniu lokalnym zawarte w wieloletnim planie inwestycyjnym dla miasta i gminy Łask.
- Od stycznia 2004 roku gmina wydaje bezterminowe decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego bez obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego. Prowadzi to do nadmiernego rozproszenia zabudowy i braku możliwości utrzymania w gminie ładu przestrzennego.
- Dostosowanie zakresu ustaleń studium do obecnie obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.)

W wyniku przeprowadzonej oceny aktualności Studium podjęto decyzję o zmianie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Łask.

1. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY ŁASK JAKO ELEMENT SYSTEMU PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

1.1. Studium jako element krajowego systemu planowania przestrzennego

Potrzeba koordynacji działań w zarządzaniu gospodarką przestrzenną zarówno na poziomie lokalnym jak i ponadlokalnym wymaga uściślenia roli poszczególnych elementów krajowego systemu planowania przestrzennego i ich wzajemnych powiązań.

Zgodnie z ustaleniami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. celem określenia polityki przestrzennej gminy Rada Miejska w Łasku podjęła Uchwałę Nr XVIII/273/04 z dnia 15 września 2004 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Łask obejmującego obszar miasta i gminy Łask.

Charakter Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy wskazuje na potrzebę zapewnienia silnych związków tego dokumentu ze strategią rozwoju województwa łódzkiego, planem zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, jak również z koncepcją przestrzennego zagospodarowania kraju. Od treści zarówno strategii jak i polityki krajowej, samorząd oczekiwać powinien informacji umożliwiających określenie zewnętrznych uwarunkowań rozwoju danej gminy.

Uwarunkowania te, szczególnie w przypadku, gdy planowane są ponadlokalne inwestycje publiczne, będą miały często decydujące znaczenie dla rozwoju gminy.

1.2. Studium jako element lokalnego systemu planowania

Opracowywane Studium jest wymagane ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. i ma służyć określeniu polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z art. 9 pkt 1 i 2 ustawy, sporządzającym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest Burmistrz Łasku. Konsekwencją takiego stwierdzenia jest ustalenie, że studium reprezentuje politykę przestrzenną Gminy, a uchwalone przez Radę Miejską w Łasku stanowi zapis polityki przestrzennej gminy.

Pomimo, że Studium jest zadaniem własnym gminy, a uchwała je Rada Miejska w Łasku, nie jest aktem prawa miejscowego i nie stanowi podstawy wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Ustalenia obowiązują zarówno Radę Miejską, Burmistrza, jak i organy i jednostki podlegające Radzie, nie mają jednak mocy obowiązującej w stosunku do podmiotów samodzielnie gospodarujących na obszarze miasta i gminy. Ustalenia Studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

Zgodnie z wymaganiami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w Studium uwzględniono uwarunkowania wynikające w szczególności z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
- stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
- stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- potrzeb i możliwości rozwoju gminy;
- stanu prawnego gruntów;
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych;
- występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.

Zgodnie z zapisem ustawy w Studium określono w szczególności:

- kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów;
- kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy;
- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;

- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1;
- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2.000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej;
- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji;
- granice terenów zamkniętych;
- inne obszary problemowe, wynikające z uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie i mieście Łask.

Studium ma służyć w zarządzaniu rozwojem gminy, w celu maksymalnego wykorzystania instrumentów gospodarki przestrzennej dla realizacji celów społeczno – gospodarczych.

Studium jest jednym z elementów określających strategię gminy. Do dokumentów określających politykę władz miasta zalicza się ponadto Zintegrowaną strategię rozwoju dla gminy Łask (została ona opracowana w 2004 r.) oraz strategię informacyjną gminy zorientowaną na promocję gminy i tworzenie informacyjnych podstaw dla bieżących decyzji administracyjnych i działań organizatorskich. Stanowią one pierwszy poziom planowania w gminie.

Drugi poziom systemu planowania w gminie tworzą opracowania o charakterze operacyjnym, a wśród nich mogą znaleźć się między innymi: program ochrony środowiska, plan gospodarki odpadami, programy aktywizacji ekonomicznej obszarów strategicznych, programy promocji gminy itp.

Na trzecim poziomie lokalnego systemu planowania znajdują się akty i opracowania o charakterze regulacyjnym, takie jak plany miejscowe, decyzje administracyjne (decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, decyzje o pozwoleniu na budowę), które pośrednio lub bezpośrednio służą realizacji celów rozwoju i działań określonych w ww. dokumentach o charakterze politycznym i operacyjnym.

Studium jako dokument przyjmowany uchwałą Rady Miejskiej podlega nadzorowi Wojewody, co do zgodności z prawem.

2. SFORMUŁOWANIE CELÓW

2.1. Cel generalny

Celem generalnym jest osiągnięcie wszechstronnego zrównoważonego i trwałego rozwoju gminy Łask, zapewniającego zaspokojenie bieżących i przyszłych potrzeb mieszkańców poprzez wzrost poziomu i jakości życia, z uwzględnieniem skutków powstania cywilnego lotniska dla regionu łódzkiego.

Realizacja celu generalnego będzie następowała poprzez określenie i wykonanie celów strategicznych obejmujących cele: społeczne, ekonomiczne, kulturowe, przestrzenne i przyrodnicze. Założony cel generalny i cele strategiczne dotyczą gminy Łask o zaludnieniu ok. 28,5 tys. mieszkańców, gdzie w granicach miasta zamieszka ok. 18,8 tys. mieszkańców.

Ilość mieszkańców zarówno w mieście, jak i gminie Łask jest od wielu lat stabilna i wynosi:

- w mieście Łask – 18775 osób – 2007 r.
- w gminie Łask – 9720 osób – 2007 r.

Jednak następuje tu wyraźna tendencja obniżania ilości ludzi w wieku produkcyjnym.

Lokalizacja „Lotniska Łask” spowoduje wzrost ilości mieszkańców głównie w mieście, ale także na terenie gminy Łask.

2.2. Cele strategiczne

2.2.1. Cele społeczne

Strategiczne cele społeczne wyrażają się w poprawie standardu cywilizacyjnego i zapewnienia przyjaznych warunków życia lokalnej społeczności oraz sprawnym funkcjonowaniu gminy i miasta jako miejsca zamieszkania, pracy, obsługi, aktywności i wypoczynku mieszkańców.

Obejmują one:

- zapewnienie możliwości wysokiego standardu zamieszkania i obsługi mieszkańców,

- wyposażenie w urządzenia komunikacyjne i infrastrukturę techniczną stosownie do występujących potrzeb,
- harmonijne i bezpieczne kształtowanie przestrzeni,
- zapewnienie pełnego dostępu do usług oświaty, zdrowia i opieki społecznej,
- zapewnienie dostępu do terenów oraz urządzeń rekreacyjnych i sportowych.

2.2.2. Cele ekonomiczne

Strategiczne cele ekonomiczne obejmują:

- podniesienie dochodów gminy w sposób umożliwiający realizację celów społecznych,
- koncentrację działań realizacyjnych na wybranych kierunkach w poszczególnych okresach, tak aby umożliwić całościową realizację celów, ze szczególnym podkreśleniem wykorzystania lokalizacji lotniska,
- stworzenie warunków ułatwiających inwestowanie podmiotom krajowym i zagranicznym, szczególnie w celu zapewnienia nowych miejsc pracy i jako źródło podatków lokalnych, z możliwością stworzenia strefy ekonomicznej aktywności związanej z lotniskiem,
- poszerzanie terenów stanowiących własność gminy, w celu umożliwienia prowadzenia polityki w zakresie gospodarki przestrzennej.

2.2.3. Cele kulturowe

Strategiczne cele kulturowe obejmują:

- zachowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego, stanowiącego podstawę tożsamości i identyfikacji mieszkańców,
- rozwój placówek kulturalnych, naukowych i rozwojowych,
- kultywowanie lokalnych tradycji.

2.2.4. Cele przestrzenne

Strategiczne cele przestrzenne obejmują:

- zachowanie istniejących wartości przestrzennych struktury miasta i zabudowy wiejskiej,
- porządkowanie i przekształcenie istniejących struktur zabudowy w kierunku uzyskania ładu przestrzennego i pełnego wyposażenia technicznego w urządzenia infrastruktury technicznej oraz komunikacji,
- wykorzystanie nowych realizacji dla nadania indywidualnych cech poszczególnym fragmentom zabudowy,
- realizację wszystkich elementów struktur miejskich i wiejskich w sposób wzajemnie skoordynowany, tak aby uzyskać skończone fragmenty bez konieczności ingerencji w ich strukturę w wieloletnich okresach,
- wpisanie struktury komunikacyjnej i przestrzennej miasta i gminy w układ projektowanych i realizowanych tras krajowych, wojewódzkich i powiatowych.

2.2.5. Cele przyrodnicze

Strategiczne cele przyrodnicze obejmują:

- traktowanie ochrony środowiska jako nierozłącznej części wszystkich procesów rozwojowych,
- ochronę i rozszerzenie terenów leśnych, a także ochronę przed zabudową dolin rzecznych oraz terenów łęgowych,
- stworzenie systemu terenów zielonych związanych z dolinami rzek ze szczególnym uwzględnieniem rzeki Grabi.

2.3. Cele operacyjne

Realizacja celów strategicznych będzie trwała w wieloletnim procesie, zależnym od wielu czynników w tym: rozwoju gminy, zasobów finansowych i innych.

Studium i określone cele strategiczne, powinny stać się podstawą formułowania polityki lokalnej w okresach czteroletnich (związanych z kadencją władz samorządowych) oraz rocznych (związanych z bilansem). Dla każdego z tych okresów, będzie konieczność opracowywania celów operacyjnych w oparciu o cele strategiczne, związanych z poszczególnymi działaniami gospodarki w formie strategii rozwoju gminy.

Zadaniem Studium jest wskazanie wzajemnych relacji poszczególnych celów strategicznych, aby cele operacyjne mogły być wybrane w sposób racjonalny, prowadzący do osiągnięcia wszechstronnego, zrównoważonego i trwałego rozwoju miasta.

2.4. Zintegrowana strategia rozwoju miasta i gminy Łask

Uchwalona przez Radę Miejską w Łasku „Zintegrowana strategia rozwoju miasta i gminy Łask na lata 2004 - 2013” została przyjęta jako jedno z najważniejszych uwarunkowań przy tworzeniu

Studium. Podstawową przesłanką rozwoju gminy Łask jest pełne wykorzystanie wewnętrznego potencjału gminy oraz stopniowe i konsekwentne eliminowanie ujemnych zjawisk wewnętrznych i przeciwdziałanie zagrożeniom zewnętrznym. Główny cel strategii to: podniesienie i stabilizacja stopy życiowej mieszkańców gminy poprzez realizację konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju.

Zadania ogólne:

- Rozwój infrastruktury technicznej (z uwzględnieniem infrastruktury telefonicznej), wytypowanie obszarów inwestycyjnych,
- Działania w zakresie sektora przemysłowo – usługowego,
- Transfer nowoczesnych technologii do sektora produkcyjno – usługowego a szczególnie rolnictwa z uwzględnieniem alternatywnych metod gospodarowania,
- Rozwój budownictwa mieszkaniowego i rewitalizacja obszarów zaniedbanych,
- Stworzenie aktywnej zintegrowanej polityki promocji regionu przy użyciu mediów tradycyjnych i elektronicznych,
- Podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczych doliny rzeki Grabi,
- Wspieranie i promowanie tworzenia ośrodków kulturotwórczych działających w społecznościach lokalnych szczególnie na wsi, promocja i ochrona dziedzictwa kulturowego,
- Projekt informatyzacji regionu,
- Dostosowanie edukacji do wymogów XXI wieku,
- Rozwiązywanie problemów związanych z ochroną zdrowia, poprzez poprawę dostępności i obniżenie kosztów,
- Poprawa bezpieczeństwa obywateli,
- Dostosowanie administracji samorządowej do funkcjonowania w strukturach Unii Europejskiej.

Dla realizacji tak określonych celów ogólnych sformułowano cele szczegółowe wraz ze wskazaniem sposobów realizacji.

Realizację przedstawionej strategii winna zapewnić proponowana struktura organizacyjno-informacyjna. Sukces strategii będzie natomiast zależeć przede wszystkim od harmonijnej współpracy zaangażowanych instytucji i sprawnego systemu przekazywania informacji.

Zadaniem niniejszego Studium jest powiązanie przyjętych w „strategii” zadań z problematyką kształtowania i wykorzystania przestrzeni. W tym aspekcie problemy zawarte w każdym z tych opracowań wzajemnie się uzupełniają i stanowią razem komplementarny układ umożliwiający Samorządowi Gminy prowadzenie właściwej polityki rozwoju.

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z KIERUNKÓW POLITYKI PRZESTRZENNEJ W UKŁADZIE KRAJOWYM I REGIONALNYM

3.1. Uwarunkowania wynikające z Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju

Oceny i tendencje przedstawione w „Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju – Polska 2000 plus” – raporty 1,2,3,4 wykonane przez zespoły ekspertów w Centralnym Urzędzie Planowania, Warszawa 1995 r. (wraz z dyskusjami makroregionalnymi) oraz w oparciu o „Koncepcje polityki przestrzennego zagospodarowania Kraju – Polska 2000 plus” wykonanym w rządowym Centrum Studiów Strategicznych, Warszawa lipiec 1997 r. (wszystkie pod redakcją prof. Jerzego Kołodziejskiego) są, jak dotąd podstawowym materiałem studialnym dotyczącym polityki przestrzennej państwa. Stanowiły podstawę wystąpienia Rządu z raportem do Sejmu o stanie polityki regionalnej kraju. W opracowaniach tych znajduje się szereg opinii, ocen i tendencji dotyczących również województwa łódzkiego. Mimo ogólnikowości kształtują one myślenie o regionie, dlatego niektóre z nich warto w Studium przytoczyć:

- polityka przestrzenna jako podstawowe narzędzie „kształtowania rozwoju wszechstronnie zrównoważonego winna kreować struktury przestrzenne, umożliwiające osiągnięcie w długotrwałym procesie rozwojowym wszystkich, istotnych dla społeczeństwa, celów strategicznych z ich zmianą w czasie, hierarchią i uwarunkowaniami”,
- „Jednym z najistotniejszych instrumentów rozwiązywania nowych jakościowo sytuacji problemowych o wysokim poziomie złożoności, może stać się planowanie strategiczne, które powinno tworzyć planowanie rozwoju społeczno-gospodarczego i planowanie przestrzenne”.

W koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju „Polska 2000 plus” województwo łódzkie znalazło się w strefie narastającej koncentracji (polaryzacji) potencjału cywilizacyjno-ekonomicznego konkurencyjnego w skali gospodarki europejskiej i światowej XXI wieku, stanowiącej część obszaru przyspieszonego rozwoju stymulowanego przez procesy integracyjne Polski z Unią Europejską i światem. Układ ten, powinien zaowocować znaczącą likwidacją wciąż występujących w łódzkim zapóźnień cywilizacyjnych. Szczególne nasilenie tych działań wystąpi w potencjalnych

pasmach przyspieszonego rozwoju o znaczeniu międzynarodowym zlokalizowanych wzdłuż planowanego przebiegu drogi ekspresowej S-8. Aktywną restrukturyzacją objęto pasmo intensywnej urbanizacji województwa na odcinku Pabianice - Łask - Zduńska Wola.

Konstrukcję nośną założonego rozwoju regionu – zgodnie z ustaleniami ww. koncepcji – stanowią podstawowe systemy przestrzenne takie jak: system osadniczy, infrastruktura techniczna, wielofunkcyjność ośrodków wiejskich oraz sieć ekologiczna. Określenie ich kierunków i zakresów rozwoju, a także wzajemnych relacji stanowi podstawę stabilizacji rozwoju.

W zakresie systemu osadniczego założono przyjęcie zasady harmonizowania aktywnej polityki państwa poprzez wzmocnienie policentrycznej struktury funkcjonalno-przestrzennej, a także łagodzenie i stopniową likwidację dysproporcji zaistniałych w dotychczasowym rozwoju systemu osadniczego. Gmina Łask stanowi część kształtującego się układu policentrycznego (makroregionalnego), dysponującego wykształconą aglomeracją typu europole (Łódź), ośrodkami lokalnymi oraz pozostałymi ośrodkami omawianego systemu.

W obrębie systemu infrastruktury technicznej podstawowymi elementami stabilizacji wg „Koncepcji...” są: transport, telekomunikacja, energetyka i gospodarka wodna. Na terenie gminy Łask projektuje się budowę drogi ekspresowej S-8 oraz „Lotniska Łask”.

Istotę rozwoju obszarów wiejskich w obszarze całego kraju, znacznie zróżnicowanych przestrzennie pod względem uwarunkowań przyrodniczych, demograficznych, zasobów i predyspozycji twórcy „Koncepcji...” widzą w nadaniu tym terenom wielofunkcyjnego charakteru. W tym celu planują ich kompleksową modernizację, zmianę struktury rolnictwa oraz tworzenie nowych miejsc pracy w przetwórstwie rolno-spożywczym oraz innych gałęziach związanych z otoczeniem rolnictwa - przemysłu i usługach.

3.2. Decyzje rządowe stanowiące elementy realizacji koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju

Decyzje rządowe zawarte w Rozporządzeniu Rady Ministrów z 15 maja 2004 r. w sprawie sieci autostrad i dróg ekspresowych (Dz. U. z 2004r. Nr 128, poz. 1334 z późn. zm.). W załączniku do rozporządzenia ustalono między innymi: drogę ekspresową S-8 i jej trasę: Łódź – Wrocław (Praga) oraz drogę ekspresową S-14 i jej trasę – Zachodnia Obwodnica Łodzi (S-8 – A-2).

Droga ekspresowa S-8 ma przebiegać w południowej części gminy Łask (w przestrzeni między miastem a lotniskiem). Natomiast droga ekspresowa S-14 przebiegać ma od autostrady A-2 do drogi ekspresowej S-8. Włączenie S-14 w drogę ekspresową S-8 ma nastąpić na terenie gminy Dobroń po wschodniej stronie gminy Łask.

3.3. Uwarunkowania wynikające ze „Strategii rozwoju województwa łódzkiego”

Cel podstawowy, do którego dąży społeczność regionalna, nazywany misją, określa przyszłość regionu. Jest on często traktowany jako swoista deklaracja intencji władz, dotycząca kierunków przyszłego rozwoju. Aktualny stan województwa przedstawiony w diagnozie oraz przewidywane zmiany warunków zewnętrznych skłaniają do zaproponowania następującej misji regionu:

Podniesienie atrakcyjności województwa łódzkiego w strukturze regionalnej Polski i Europy jako obszaru sprzyjającego zamieszkaniu ludzi i gospodarce oraz dążenie do budowy wewnętrznej spójności regionu przy zachowaniu różnorodności jego miejsc; wykorzystując atut centralnego położenia regionu, przekształcenie jego gospodarki z produkcyjnej (przemysłowo-rolniczej) na usługowo-produkcyjną.

Tak sformułowana misja kieruje uwagę na mieszkańców i jakość ich życia oraz inwestorów i warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Chodzi o podniesienie ogólnego poziomu cywilizacyjnego w województwie poprzez poprawienie jakości życia i jej zbliżanie do przeciętnego standardu europejskiego oraz zapewnienie trwałego rozwoju wspartego na solidnej, nowoczesnej bazie gospodarczej.

Realizacja pożądaných przemian określonych w misji przy aktualnym stanie i tendencjach rozwojowych regionu, będzie wymagała skoncentrowania wysiłków na wielu problemach.

Najważniejsze z nich zidentyfikowano w trzech strategicznych dla województwa sferach:

- **I – społecznej**, w której głównym celem jest wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego województwa,
- **II – ekonomicznej**, w której głównym celem jest poprawa pozycji konkurencyjnej gospodarki województwa,
- **III – funkcjonalno-przestrzennej**, w której głównym celem jest stworzenie rzeczywistego regionu społeczno-ekonomicznego posiadającego własną podmiotowość kulturową i gospodarczą.

STREFA I. Wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego województwa

Priorytetowe kierunki działań

Podniesienie poziomu wykształcenia i rozwój kulturowy mieszkańców.
Podniesienie jakości życia i stanu zdrowotności mieszkańców.
Uporządkowanie gospodarki przestrzennej.

STREFA II. Poprawa pozycji konkurencyjnej gospodarki województwa

Priorytetowe kierunki działań

Zwiększenie dostępności regionu poprzez rozwój infrastruktury transportowej i informacyjnej.
Tworzenie nowoczesnej bazy gospodarczej.
Stymulowanie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich regionu.
Tworzenie, w kraju i zagranicą, wizerunku regionu przyjaznego i atrakcyjnego do zamieszkania, inwestowania i współpracy.

STREFA III. Stworzenie rzeczywistego regionu społeczno-ekonomicznego posiadającego własną podmiotowość kulturową i gospodarczą

Priorytetowe kierunki działań

Wspomaganie i promowanie różnych form edukacji regionalnej dzieci, młodzieży i dorosłych.
Inicjowanie i wspomaganie rozwoju różnych form i przejawów kultury regionalnej oraz ruchów regionalistycznych, stymulowanie przemian w sieci osadniczej województwa, polegających na wzroście roli miast w organizacji funkcjonalno-przestrzennej regionu.

W ustalonej hierarchii celów i zadań dla gminy Łask na plan pierwszy wysuwają się:

- restrukturyzacja funkcjonalno – przestrzenna zakładów produkcyjnych nastawionych na adaptację do nowych warunków rozwoju,
- budowa krajowych i regionalnych elementów układu komunikacyjnego i ciągów infrastruktury technicznej (droga ekspresowa S-8, rozbudowa lotniska),
- kontynuacja dalszego zagospodarowania terenów lotniskowych i sukcesywne wyposażanie już zagospodarowanych terenów lotniskowych w urządzenia infrastruktury komunalnej,
- uporządkowanie gospodarki odpadami (międzygminne wysypisko z uwzględnieniem recyklingu),
- poprawa retencji poprzez budowę zbiorników wodnych,
- ochrona przeciwpowodziowa doliny Grabi,
- rewitalizacja środowiska kulturowego poprzez adaptację obiektów zabytkowych na cele turystyczne (drewniane budownictwo lotniskowe w Kolumnie),
- wnioskowanie o uzupełnienie krajowego systemu ekologicznego o korytarz ekologiczny doliny Grabi,
- obejmowanie ochroną prawną kolejnych obszarów cennych przyrodniczo,
- zwiększanie zadrzewień.

Łask pełni funkcję ośrodka gminnego. Jednak ze względu na posiadane usługi o charakterze ponadpodstawowym w zakresie: służby zdrowia (szpital), szkolnictwa średniego, administracji (Starostwo Powiatowe, Urząd Skarbowy), obsługi finansowej (banki) oraz dogodnie połączenia komunikacyjne (MZK, PKS, PKP), jest ośrodkiem ponadlokalnym.

W zakresie najważniejszych powiązań infrastrukturalnych można wymienić:

- elektroenergetyczne linie napowietrzne 110kV relacji Zduńska Wola – Pabianice,
- gazociąg wysokiego ciśnienia DN300 (CN 6,4 MPa) relacji: Pabianice – Zduńska Wola – Sieradz.

3.4. Uwarunkowania wynikające z „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego”

Cele polityki przestrzennej województwa

Główne cele kreujące politykę przestrzenną województwa łódzkiego są pochodną celów określonych w „Strategii rozwoju województwa łódzkiego” oraz są spójne z celami polityki przestrzennej zawartymi w „Koncepcji Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju”. W ujęciu hierarchicznym zaliczono do nich:

- kształtowanie mechanizmów generujących efektywny rozwój województwa w dostosowaniu do zróżnicowanych przestrzennie uwarunkowań i zasobów,

- stała poprawa standardu cywilizacyjnego społeczeństwa poprzez przeciwdziałanie procesom peryferyzacji i marginalizacji, przeciwdziałanie procesom degradacji środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz kształtowanie ładu przestrzennego i ekologicznego,
- stworzenie regionu zintegrowanego, posiadającego własną tożsamość kulturową.

„Plan...” dzieli województwo na poszczególne strefy:

- strefa koncentracji związków metropolitalnych,
- strefa potencjalnych koncentracji procesów rozwojowych,
- strefa oddziaływania zagłębia węglowego Bełchatów- Szczerców,
- strefa rozwoju intensywnego rolnictwa,
- strefa przekształceń obszarów wiejskich.

Gmina Łask, z racji swojego położenia, znajduje się częściowo w *strefie potencjalnych koncentracji procesów rozwojowych w podstrefie rozwoju pasma Łódź - Sieradz*. Podstrefa ta obejmuje obszary położone wzdłuż drogi krajowej 14 (częściowo 12/14), której przepustowość w stanie istniejącym jest bardzo ograniczona oraz projektowanej drogi ekspresowej S-8 Łódź-Wrocław. Rozwój gospodarczy całego pasma, jak również rozbudowa położonego w jej zasięgu lotniska „Łask”- jednego z głównych strategicznych elementów struktury województwa – jest uwarunkowany udrożnieniem międzynarodowego szlaku z Warszawy przez Łódź i Sieradz do Wrocławia, Pragi i Drezna. Dopiero wówczas, po realizacji dróg ekspresowych S-8 i S-14, pasmo Łódź- Sieradz stanie się atrakcyjne dla inwestorów zewnętrznych, a dostępność komunikacyjna będzie więc głównym czynnikiem przyspieszającym rozwój społeczno-gospodarczy.

Strefy koncentracji procesów rozwojowych, zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego, nie mogą naruszać równowagi przyrodniczej i stwarzać zagrożeń dla trwałości procesów przyrodniczych. Stąd w ich zagospodarowaniu należy uwzględnić: ochronę różnorodności biologicznej na poziomie genowym, gatunkowym, ekosystemowym i krajobrazowym, zachowanie odpowiednich proporcji między terenami biologicznie czynnymi, a terenami zabudowanymi oraz zminimalizować uciążliwość zagospodarowania gdy nie można ich całkowicie wykluczyć.

Pozostała część gminy Łask znajduje się w *strefie wielofunkcyjnych przekształceń obszarów wiejskich*. Strefa ta obejmuje tereny o dominującej funkcji rolniczej, cechujące się niewłaściwą strukturą agrarną, niską opłacalnością produkcji rolnej, niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturą społeczną, gospodarczą i techniczną, ukrytym bezrobociem. Rozwój tych rejonów wiąże się z niezbędną restrukturyzacją gospodarki rolnej oraz modernizacją wsi. Wielofunkcyjny rozwój strefy wymaga rozwoju infrastruktury oraz ożywienia przedsiębiorczości – zarówno w rolnictwie i jego otoczeniu jak i poza nim, przy wykorzystaniu lokalnych zasobów gospodarczych i walorów przyrodniczo – krajobrazowych. W procesach gospodarczego ożywienia strefy istotną rolę powinny odgrywać: agroturystyka, przetwórstwo rolno - spożywcze, obsługa ruchu turystycznego jak również poprawa stanu środowiska. W procesie przekształceń podstawowe działania powinny więc być ukierunkowane na:

- likwidację nadmiernego zatrudnienia w rolnictwie oraz wysokiego bezrobocia na wsi, również utajonego,
- zmiany w strukturze obszarowej gospodarstw indywidualnych, poprzez wzrost liczby gospodarstw dużych (ok. 9 ha) i największych (powyżej 15 ha) oraz spadek liczby gospodarstw najmniejszych. Oznacza to konieczność stymulowania procesów koncentracji ziemi, celem tworzenia większych gospodarstw nastawionych na wysokiej jakości produkcję rynkową,
- kompleksową rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej i społecznej wsi.

Wielofunkcyjność przekształceń obszarów wiejskich może wywoływać kolizje ze środowiskiem przyrodniczym. Jest to szczególnie niekorzystne na styku z obszarami o wyższych walorach krajobrazowo – przyrodniczych, które są chętnie wykorzystywane pod zespoły „zielonego osadnictwa” i mogą stwarzać sytuacje konfliktowe. Naturalną tendencją urbanizacji typu letniskowego i rekreacyjnego jest dążenie do wykorzystania terenów najatrakcyjniejszych osadniczo. Jednak zbyt liberalna polityka władz gminnych w sferze planistycznej i decyzyjnej może prowadzić do ograniczenia ogólnodostępnych przestrzeni publicznych, intensyfikacji zabudowy niedostosowanej do naturalnej pojemności i chłonności środowiska, tworzenia dysharmonicznych zespołów osadniczych, agresywnych w środowisku kulturowym i przyrodniczym, co w konsekwencji stwarza zagrożenie dla rozwoju turystyki i produktu turystycznego. Dla równoważenia rozwoju procesów urbanizacyjnych konieczna jest nie tylko ochrona ale i wzmocnienie przestrzeni przyrodniczej przez np. dolesienia, zadrzewienia, małą retencję.

Ze względu na różnorodność w zagospodarowaniu stref wielofunkcyjnych przekształceń obszarów wiejskich wyodrębniono trzy podstrefy:

Podstrefa rolna – obejmuje tereny o korzystnych warunkach dla intensyfikacji produkcji rolnej (zaliczono do niej powiat łaski). Charakteryzujące się przeciętnymi warunkami środowiska, średnim

udziałem lasów w strukturze użytkowania gruntów, średnim wskaźnikiem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej i mniej korzystną strukturą agrarną. „Plan...” dla tej podstrefy postuluje działania w zakresie restrukturyzacji wsi i rolnictwa.

Podstrefa rolno - leśna – obejmuje tereny o mało korzystnych warunkach dla rozwoju rolnictwa. Obszary te obejmują głównie południowo-wschodnią część województwa. Postuluje się dla tych obszarów tworzenie nowych miejsc pracy poza rolnictwem przez rozwój agroturystyki i różnych form rekreacji oraz przeznaczenie gleb rolniczo nieefektywnych pod produkcję leśną.

Podstrefa zielonego rozwoju – obejmuje wszystkie podstawowe elementy systemu ekologicznego województwa (parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu). Są to tereny o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, które już są, lub winny być, objęte różnymi formami ochrony prawnej. W obrębie podstrefy dominuje nadrzędność polityki ekologicznej w całym systemie zagospodarowania przestrzennego poprzez, między innymi:

- ochronę i rewaloryzację przestrzeni turystycznej (w tym środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego),
- zrównoważony rozwój różnorodnych form aktywnego wypoczynku, turystyki i sportu, zgodny z naturalną pojemnością recepcyjną i chłonnością terenu, w nawiązaniu do tradycyjnych form zabudowy i odrębności regionalnej,
- zagospodarowanie turystyczne wielofunkcyjnych zbiorników retencyjnych oraz realizacja infrastruktury technicznej,
- rozwój rolnictwa ekologicznego i agroturystyki.

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU ISTNIEJĄCEGO

4.1. Uwarunkowania przyrodnicze gminy Łask

4.1.1. Położenie fizycznogeograficzne i rzeźba terenu

Pod względem morfologicznym (J. Kondracki, 1998) gmina Łask położona jest w obrębie obszaru Pozaalpejskiej Europy Zachodniej (3), prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego (31), podprowincji Nizin Środkowopolskich (318), makroregionie Nizina Południowowielkopolska (318.1/2) i mezoregionie Wysoczyzna Łaska (318.19).

Najwyżej położone fragmenty gminy znajdują się w jej północnej części i są związane z wysoczyzną morenową. Wysokości terenu w tym regionie wynoszą od 203,8 m n.p.m. do 198,7 m n.p.m. Punktami kulminacyjnymi są pagórki moreny czołowej, gdzie wysokość terenu osiąga 203,8 m n.p.m. Najniżej usytuowana jest powierzchnia w dnie doliny rzeki Grabi, gdzie wysokość terenu wynosi w części wschodniej 168,6 m n.p.m., a w części zachodniej 160,8 m n.p.m.

Przeważająca część terenu gminy Łask zbudowana jest z wysoczyzny morenowej, którą w środkowej części rozcina biegnąca równoleżnikowo dolina Grabi. Północną część gminy buduje zdenudowana wysoczyzna morenowa płaska, o nachyleniu nieprzekraczającym 5%, położona średnio na wysokości od 165-192 m n.p.m. Północną część wysoczyzny urozmaicają pagórki morenowe (Ulejów, Stryje Księżę, Wrzeszczewice-Skrejnia, Rembów) o wysokości względnej 5-12 m i nachyleniu zboczy 5-10%. W środkowo-zachodniej części gminy (Budy Stryjowskie, Borszewice, Bałucz) znajdują się płaskie równiny wytopiskowe, które powstały w wyniku wytapiania brył martwego lodu. W okolicach Borszewic i Bałucza wyraźnie zaznacza się stroma krawędź, będąca strefą kontaktową pomiędzy równiną wytopiskową a wysoczyzną. W obrębie równin wytopiskowych położone są pagórki kemowe (Borszewice) o wysokości względnej 5-10 m i spadkach zboczy 5-10%, a także obniżenia powytopiskowe.

Południowa część wysoczyzny położona jest na wysokości ok. 165-190 m n.p.m. Urozmaicają ją przede wszystkim liczne formy wydymowe (Aleksandrówek, Teodory, Rokitnica). Do form tych należą pagórki i wały wydymowe. Największe z nich osiągają wysokości względne 10-15 m a nachylenia zboczy sięgają powyżej 10%. Wały wydymowe osiągają długość 800 m oraz wysokości 206 m - 211 m n.p.m. Deniwelacje terenu pomiędzy wałami wydymowymi a doliną Grabi sięgają 35 m.

Przez środkową część gminy przebiega dolina rzeczna rozdzielając tym samym powierzchnię wysoczyznową. Dolina ta wykorzystywana jest współcześnie przez rzekę Grabię i jej lewobrzeżny dopływ, rzekę Pisię. Dolina ma kształt łuku wygiętego w kierunku północnym. Buduje ją terasa zalewowa o powierzchni prawie płaskiej, wyniesiona 1-3 m ponad poziom lustra wody w rzece. Jest to forma rozległa, miejscami podmokła, o spadku od ok. 170 m n.p.m. do 160 m n.p.m.

Wzdłuż dolin Grabi, Końskiej i Pałuszniczy wykształciły się terasy akumulacyjne. Tworzą one płaski poziom wyniesiony około 2-4 m ponad współczesne dna dolinne. Terasy są lekko nachylone w kierunku osi dolin.

W rzeźbie obszaru gminy Łask wyróżnić można także współczesne dna dolin bocznych o powierzchni płaskiej i ze stałym odpływem wody. Dna tych dolin wyniesione są około 0,5-1 m ponad poziom lustra wody.

Rzeźba gminy jest częściowo przeobrażona antropogenicznie, co ogranicza się przede wszystkim do wałów przeciwpowodziowych, nasypów kolejowych i drogowych oraz wyrobisk poeksploatacyjnych.

4.1.2. Budowa geologiczna

Pod względem geologicznym gmina Łask położona jest w obrębie jednostki tektonicznej zwanej synklinorium szczecińsko – mogileńsko – łódzko – miechowskim, a dokładnie w obrębie niecki łódzkiej. Najstarsze osady w gminie budują osady mezozoiczne. Reprezentowane są przez wapień i margle powstałe w wyniku sedymentacji morskiej. Pod nimi występują utwory jury, triasu i permu. Osady trzeciorzędowe nawiercone na terenie gminy występują w sposób nieciągły i reprezentowane są przez piaski kwarcowe, mułki i ility.

Gminę Łask objęły zlodowacenia południowopolskie i środkowopolskie. Największe znaczenie w budowie geologicznej odegrały zlodowacenia środkowopolskie (zlodowacenie odry i zlodowacenie warty). Z tego okresu pochodzi większość utworów powierzchniowych oraz większość form morfologicznych. Rzeźba podłoża w znacznym stopniu decyduje o miąższości utworów czwartorzędowych. W obrębie doliny Grabi miąższość utworów czwartorzędowych wynosi 1,5-15 m, natomiast na wysoczyźnie 11-58 m.

Zlodowacenie warty objęło swym zasięgiem cały obszar gminy. W tym czasie powstały wysoczyzny morenowe. W części północnej, środkowej i południowo-wschodniej gminy powierzchnie wysoczyzny pokrywają piaski zwałowe i piaski wodnolodowcowe zalegające na glinach. Znaczne powierzchnie środkowej i wschodniej części gminy budują gliny zwałowe. Utwory te występują także w podłożu utworów piaszczystych prawie na całym terenie gminy. Miąższość glin jest zróżnicowana i sięga od 1 do 23 m.

W dolinie rzek Grabi, Pałuszniczy i Końskiej występują najmłodsze osady holoceniowe w postaci serii piasków rzecznych drobno- i średnioziarnistych oraz torfów. Miąższość piasków wynosi 1,5-13 m, natomiast miąższość torfów jest niewielka, dochodząca 0,5-4 m.

Na przełomie plejstocenu i holocenu na znaczeniu przybrały procesy eoliczne, które doprowadziły do powstania form wydmych w postaci pagórków i wałów wydmych. Formy te zbudowane są przede wszystkim z piasków drobnoziarnistych różnej miąższości, dochodzącej do 15 m (południowo-wschodni fragment gminy).

Utwory antropogeniczne budują grunty mineralne i organiczne z domieszkami gruzów i odpadów. Występują one głównie w granicach administracyjnych miasta Łask, a ich miąższość waha się od 0,5 do 3,0 m.

4.1.2.1. Zasoby surowcowe

Na terenie gminy Łask zlokalizowano złoża wyłącznie surowców dla budownictwa:

- piasków kwarcowych do produkcji cegły wapienno-piaskowej,
- piasków do zapraw budowlanych i produkcji betonów.

Zawarte są one w złożach:

- Aleksandrówek I - piasek do zapraw. bud. i prod. betonów nr ewid. 432;
- Aleksandrówek II - piasek do zapraw. bud. i prod. betonów nr ewid. 228;
- Wronowice I - piasek do zapraw. bud. i prod. betonów nr ewid. 391;
- Wronowice II - piasek do zapraw. bud. i prod. betonów nr ewid. 390;
- Teodory - piaski kwarcowe do prod. cegły wapienno-piaskowej nr ewid. 107;
- Orchów - piasek do zapraw. bud. i prod. betonów nr ewid. 251 KN;
- Wincentów - piasek do zapraw. bud. i prod. betonów nr ewid. 251 KN;
- Bałucz - piasek do zapraw. bud. i prod. betonów nr ewid. 113 KN.

Tereny udokumentowanych złóż surowców powinny podlegać ochronie przed zagospodarowaniem innym niż służące eksploatacji zawartych w nich zasobów. Na terenie gminy, w okolicach wsi Rembów, Ulejów, Wesółka, Kolonia Bilew i Bałucz zostały przeprowadzone badania w celu rozpoznania dalszych złóż surowców naturalnych. Były to jedynie badania sondażowe, które wykazały brak przydatności złóż do wykorzystania w celach gospodarczych.

4.1.3. Warunki wodne

Wody powierzchniowe

Pod względem hydrologicznym gmina Łask położona jest w obrębie dorzecza rzeki Odry, zlewni rzeki Warty. Obszar jest odwadniany przez rzekę Grabię. Na linii między Anielinem, Stryjami Paskowymi i Budami Stryjewskimi przebiega wododział II rzędu. Z terenów na północ od tej linii wody prowadzone są do Neru.

Główną rzeką przepływająca przez gminę jest Grabia. Jej źródła, o charakterze wysięków, położone są poza granicami gminy. Rzeka jest prawym dopływem Widawki, do której uchodzi

w okolicach miejscowości Łęg Widawski (gmina Widawa). Grabia na całej długości pokonuje 86 m różnicy wysokości. Jej całkowita długość wynosi 81,1 km. Prawostronnymi dopływami Grabi jest rzeka Pałusznicza (uchodzi do Grabi na terenie gminy Dobroń, na pewnym odcinku stanowi granicę między gminami Dobroń i Łask), natomiast lewostronnymi dopływami są Pisia i Końska. W obrębie miasta Łask część doliny chroniona jest wałami przeciwpowodziowymi. Cały obszar doliny Grabi jest położony w granicach zagrożenia powodziowego.

Grabia, Pałusznicza i Końska wg danych *Raportu o stanie środowiska w województwie łódzkim z 2004 r.* (2005), niesie wody IV klasy (tab. 1).

Tabela 1. Ocena składu jakościowego rzek w poszczególnych grupach zanieczyszczeń

Nazwa rzeki	Profil pom-kontr.	Klasa czystości wg grup zanieczyszczeń							Klasa ogólna
		Sub org.	Sub min.	Sub. biogen.	Metale	Przem	Biolog	Mikro-biolog	
Grabia	Kolumna	V	II	IV	III	I	III	V	IV
	Okup	V	III	IV	III	II	III	V	IV
Pałusznicza	Kolumna	V	III	IV	III	I	III	V	IV
Końska	Zielęcice	V	III	IV	III	I	III	V	IV

Źródło: *Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2004 r.*, 2005.

Podstawowym wskaźnikiem deklasyfikującym wody Grabi jest miano Coli (tab. 2). Poniżej Łasku stężenie związków biogenych (głównie fosforu) podnosi się. Jest to związane ze zrzutem wody z miejskiej oczyszczalni ścieków.

Tabela 2. Klasyfikacja wód rzek gminy w profilach pomiarowo-kontrolnych

Nazwa rzeki	Lokalizacja profilu pomiarowo-kontrolnego	Klasa czystości stwierdzona	Wskaźniki decydujące o klasie czystości
Grabia	Grabica	IV	NO ₃ , N _{og}
	Karczmy	IV	P _{og} , miano Coli
	Kolumna	IV	miano Coli
	Okup	IV	miano Coli
Pałusznicza	Kolumna	IV	miano Coli
Końska	Zielęcice	IV	miano Coli

Źródło: *Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2004 r.*, 2005.

Rzeka Końska prowadzi wody z południowo-zachodniej części gminy. Charakteryzuje ją południowy przebieg oraz głębokie wcięcia erozyjne. Ze względu na bardzo dobre gleby tereny sołectw Górczyn, Łopatki i Sięganów są intensywnie użytkowane rolniczo. Powoduje to zwiększoną ilość substancji biogenych, które zanieczyszczają rzekę. Jest to główna przyczyna prowadzenia przez Końską wód IV klasy.

Do rzek płynących w granicach gminy należy także Pałusznicza. Zbiera ona wody głównie z terenów rolnych, leśnych oraz obszarów zabudowy w sąsiedniej gminie Dobroń. W ujściowym jej odcinku została zakwalifikowana jako niosąca wody IV klasy.

Rzeki gminy charakteryzują się śnieżno-deszczowym reżimem zasilania. Najwyższe stany wody w rzekach notuje się w okresie wiosennym (II i III). Niskie stany występują na początku lata (VI) i jesienią (IX).

W gminie Łask występują naturalne powierzchniowe zbiorniki wodne. Są to przede wszystkim starorzecza położone w dolinie Grabi. Znajdują się także sztuczne zbiorniki wodne pełniące funkcje rybnych stawów hodowlanych. Ich całkowita powierzchnia w gminie wynosi 79,922 ha.

Dolinom rzeczonym towarzyszą na ogół wilgotne lub świeże łąki, lokalnie ze znacznym udziałem kęp zarośli wierzbowych i olszowych. Obok wilgotnych dolin rzecznych, również w paśmie wododziałowym Grabi i Neru występują liczne podmokłości, młaki i oczka wodne, charakterystyczne dla obszarów źródłiskowych. Stanowią one istotną wartość przyrodniczą o szczególnym znaczeniu dla środowiska. Spełniają bowiem funkcję wodochronną.

Gmina Łask nie leży w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych ani w obszarze jego ochrony.

Wody podziemne

Na terenie gminy pierwszy poziom wód podziemnych występuje w utworach czwartorzędowych. Rozróżnia się dwa typy obszarów o odmiennych warunkach i różnej głębokości występowania wód podziemnych. Są to:

- obszary, w których ciągle poziom wód podziemnych o zwierciadle swobodnym utrzymuje się w utworach przepuszczalnych, cechujący się dobrymi warunkami infiltracji. Warunki takie występują przede wszystkim w obszarach dolinnych i zagłębieniach terenu gdzie woda zalega poniżej 1 m p.p.t. Wody tego poziomu są hydrostatycznie powiązane z wodami w utworach piaszczystych na terasach akumulacyjnych. Wody zalegają tu nie głębiej niż 3 m p.p.t.
- obszary, w których ma miejsce zaburzone występowanie zwierciadła wód podziemnych w związku z występowaniem na powierzchni lub płytko w podłożu utworów trudnoprzepuszczalnych (gliny zwałowe, ility, mułki). Pierwszy poziom wód podziemnych występuje wtedy na ogół głębiej niż 4 m p.p.t. Obszary te pokrywają się z występowaniem powierzchni wysoczyznowej.

4.1.4. Warunki glebowe i struktura upraw rolnych

Na terenie gminy Łask przeważają gleby niskich klas bonitacyjnych. Struktura gleb jest następująca:

- kl. IIIa, IIIb – 8,0%;
- kl. IVa, IVb – 20,0%;
- kl. V – 36,0%;
- kl. VI – 26%.

Najlepsze gleby występujące w gminie Łask stanowią gleby brunatne wytworzone na glinach lekkich, średnich lub ciężkich, miejscami pylastych (IIIa i IIIb klasa bonitacyjna gleb). Należą one do pszennego dobrego kompleksu przydatności rolniczej gleb (kompleks 2) oraz do żytniego bardzo dobrego kompleksu przydatności rolniczej gleb (kompleks 4). Charakteryzują się wysoką zawartością substancji pokarmowych i korzystnymi warunkami wodno-powietrznymi. Występują w południowej (Sięganów, Łopatki, Gorczyn, Wola Łaska), środkowej (Borszewice, Wola Stryjewska, Wronowice, Orchów, Okup Wielki), a także niewielkim fragmentem w północnej (Wrzeszczewice) części gminy Łask.

Korzystnymi dla produkcji rolniczej glebami są gleby brunatne i czarne ziemie należące do IVa i IVb klasy bonitacyjnej. Należą one do kompleksu przydatności rolniczej żytniego słabego (kompleks 6). Wytworzone zostały na piaskach gliniastych zalegających na glinach lekkich lub średnich. Występują na obszarze całej gminy Łask, przede wszystkim w sołectwach: Wrzeszczewice, Stryje Paskowe, Bałucz, Anielin, Wola Bałucka, Wola Stryjewska, Wydrzyn, Wronowice, Wiewiórczyn, Orchów, Okup Wielki, Zielęcice, Sięganów, Łopatki, Gorczyn, Wola Łaska.

Do gleb o mało korzystnych warunkach dla produkcji rolnej należą gleby piaszczyste. Są to przede wszystkim gleby bielcowe wytworzone na piaskach słabogliniastych, rzadziej piaskach gliniastych lekkich zalegających na piasku luźnym. Należą do V klasy bonitacyjnej gleb. Występują w całej gminie Łask. Gleby te tworzą kompleksy żytnie bardzo słabe (kompleks 7) oraz zbożowo-pastewne (kompleks 9). Cechuje je duża przepuszczalność i niska zasobność w składniki pokarmowe. Występują one w granicach całej gminy Łask. Najsłabszymi i najmniej korzystnymi glebami dla produkcji rolnej są gleby brunatne wylugowane na piaskach luźnych VI klasy bonitacyjnej.

Na obszarze dolin rzecznych i w obniżeniach terenu spotyka się gleby hydrogeniczne pobagienne (murszowe - M), hydrogeniczne bagienne (torfowe – T, torfowo - mułowe - E) i gleby napływowe aluwialne (mady - F). Gleby hydrogeniczne i napływowe wykorzystywane są jako użytki zielone słabe i bardzo słabe (użytki zielone V i VI klasy).

Przy rozdrobnionej strukturze gospodarstw (średnia wielkość 5,3 ha) daje to ekstensywną, drobnotowarową produkcję. Z punktu widzenia ochrony środowiska jest to – wbrew pozorom – zjawisko korzystne. Przemieszanie gruntów ornych z łąkami i pastwiskami, duża ilość przyzagrodowych sadów, podziały pól wyznaczone stałe zadarnionymi miedzami, drogi polne, trawiaste, z występującymi na poboczach krzewami a lokalnie drzewami zapobiegają występowaniu na większą skalę zjawisk erozyjnych i spowalniają odpływ środków produkcji roślin (nawozy naturalne i sztuczne) do wód powierzchniowych i podziemnych.

W dolinie Grabi oraz w dolnych odcinkach jej dopływów wykształciły się gleby pochodzenia organicznego: torfowe, murszowe i torfowo – murszowe. Lokalnie występują one również w bezodpływowych obniżeniach między wydmami oraz na nieczynnych już obszarach źródłiskowych dopływów.

Tabela 3 Struktura użytkowania gruntów miasta i gminy Łask

Struktura użytkowania gruntów	Miasto Łask		Gmina Łask	
	ha	%	ha	%
Ogólna powierzchnia	1533	100	13158	100
W tym:				
1. Użytki rolne razem	899	58,6	9736	74,0
- grunty rolne	722	47,1	7469	56,8
- sady	16	1,0	13,6	1,0
- łąki trwałe	128	8,3	1456	11,1
- pastwiska	33	2,2	675	5,1
2. Lasy	312	20,4	2240	17,0
3. Pozostałe tereny	322	21,4	1182	9,0
Użytki rolne razem		100		100
- grunty orne		80,3		76,7
- sady		1,8		1,4
- łąki trwałe		14,2		15,0
- pastwiska		3,7		6,9

Zródło: Dane UM w Łasku

Tereny zmeliorowane zajmują ogółem 3195 ha (32,8% użytków rolnych). Zarówno zasięg, jak i stan systemu wydaje się zadowalający. W związku ze znacznym wiekiem części drenażu – powyżej 30 lat, miejscami 50 lat - należy się liczyć z koniecznością jego modernizacji. Na terenie gminy znajdujące się rowy melioracyjne mają łącznie 81 km długości i objęte są utrzymaniem.

Największy udział w strukturze zasiewów stanowią zboża - ok. 71%, ziemniaki - 17% ogólnej powierzchni zasiewów. Wśród zbóż największą powierzchnię zajmuje żyto - około 40%, następnie pszenica - około 12%. Na przestrzeni lat obserwuje się spadek powierzchni zasiewów w gospodarstwach indywidualnych. W latach 1992 – 1996 nastąpił spadek ogólnej powierzchni zasianej o ok. 18%, areał zbóż podstawowych zmniejszył się o 4%, a ziemniaków aż o ok. 34%.

Uprawy warzyw zajmują bardzo małe powierzchnie: 70% gospodarstw uprawia warzywa na powierzchni do 0,1 ha, a 27% na powierzchni 0,1-0,5 ha.

Uprawy sadownicze stanowią około 1% powierzchni użytków rolnych. Dominujące gatunki to jabłoni, wiśnia, porzeczką. Uprawy sadownicze to głównie wsie Gorczyn i Łopatki. Bariere rozwoju upraw sadowniczych stanowi brak bazy przetwórczej.

Warunki glebowo-klimatyczne, kierunki użytkowania gruntów oraz struktura zasiewów powoduje, że głównym kierunkiem produkcji zwierzęcej jest chów bydła mlecznego oraz hodowla trzody chlewnej. Areał trwałych użytków zielonych stanowi około 2,3 tys. ha, tj. 22% użytków rolnych, a uprawa roślin pastewnych jest bazą paszową dla bydła.

4.1.5. Warunki klimatyczne

Gmina Łask znajduje się w łódzko – Wieluńskim regionie klimatycznym (wg podziału W. Wiszniewskiego i W. Chełchowskiego).

Ukształtowanie terenu nie stanowi przeszkody dla swobodnego przepływu mas powietrza różnego pochodzenia. Powoduje to znaczną zmienność warunków pogodowych, warunkowanych wpływami klimatu oceanicznego (z zachodu) i kontynentalnego (ze wschodu).

Średnia wieloletnia roczna temperatura wynosi 7,5 - 8°C. Średnia temperatura miesiąca najchłodniejszego (luty) wynosi - 3°C; najcieplejszego (lipiec) 17,5°C. Długość okresu wegetacyjnego dla proggu 5°C – 213 dni; dla proggu 3°C – 235 dni. Okres ten rozpoczyna się w początku kwietnia i trwa do pierwszej dekady listopada. Opady atmosferyczne wynoszą niewiele ponad 600 mm. Średnie wieloletnie parowanie osiąga wartości 500-520 mm. Pokrywa śnieżna zalega około 70 dni i występuje przeciętnie od przełomu listopada i grudnia do drugiej połowy marca.

Ścierające się wpływy klimatów kontynentalnego i oceanicznego sprawiają, że maksima opadów przekraczających 180 mm miesięcznie pojawiają się w postaci konwekcyjnych opadów nawalnych w lipcu, czasem w czerwcu. Ogólnie, na miesiące letnie przypada 61 – 68% opadów rocznych. Minimalne wartości obserwowane są w lutym (30 mm), przy dominacji wpływów powietrza kontynentalnego.

Gravitacyjne sploty powietrza w okresach cisz kierunkują się ku dolinie rzek Grabi i Końskiej. Doliny te wolne od zabudowy i wilgotne sprzyjają konwekcyjnym ruchom powietrza. Lokalnie, w rejonie między Łaskiem a Okupem Małym występują zjawiska inwersji – nie zagrażają jednak obszarom zabudowanym.

Jak w całym pasie Nizin Środkowopolskich dominujące są kierunki wiatrów z sektora zachodniego (NW, W, SW) – ok. 40% i wschodniego (NE, E, SE) – ok. 32-35%. Jest to korzystne zwłaszcza na odcinku między Kolumną a Łaskiem, gdzie uformowanie doliny Grabi na kierunku W–E sprzyja sprawnemu przemieszczaniu się mas powietrza. Brak jest w terenie uformowań zakłócających przepływ powietrza.

4.1.6. Lasy

W gminie i mieście Łask znajduje się 2579 ha lasów, z czego 1438 ha to Lasy Państwowe, a 1141 ha to lasy prywatne. Lasy Państwowe zarządzane są przez Nadleśnictwo Kolumna, należące do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi. Stan powyższy ulega zmianom z uwagi na proces reprivatyzacji lasów.

Uroczyska występujące w granicach gminy Łask, a więc Kolumna, Rogaczew, Krucica oraz Ostrów znajdowały się w dobrach łaskich, które rodzina Szweycerów nabyła w 1895 r. Uroczysko Kolumna było od 1932 r. sukcesywnie dzielone na działki budowlane pod kolonię letniskową. Z uwagi na duży popyt na działki w tym rejonie, właściciel J. Szweycer przygotował plan podziału całego lasu przy osadzie Kolumna. Wybuch wojny w 1939 r. udaremnił realizację tych zamierzeń.

Uroczyska w granicach gminy to:

- Uroczysko Ostrów (tylko fragment w gminie Łask). Po przeciwległej stronie rzeki Grabi, w stosunku do uroczyska Pałusznicza, ciągnie się aż do drogi Łask – Piotrków Trybunalski, kompleks leśny o pow. 485,81 ha. Charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą: wałami wydmowymi, oczkami wodnymi na miejscu wyeksploatowanych torfowisk i obniżeniami z torfowiskami. W drzewostanie przeważa wprowadzona sztucznie sosna. Rozpiętość wieku drzew jest bardzo duża. W części wschodniej przeważają młodniki sosnowe w wieku 20 – 30 lat, w części zachodniej przeważają drzewostany starsze w wieku 83-93 lata. W podroście duży udział dębu szypułkowego, na północnych obrzeżach pojawia się grab i lipa. W południowo – wschodniej części uroczyska trwa na dużą skalę eksploatacja żwiru przyczyniająca się do sukcesywnego wylesiania kolejnych oddziałów oraz zmiany stosunków wodnych w tej części uroczyska.
- Uroczysko Krucica - między uroczyskami Ostrów i Kolumna położone jest uroczysko Krucica liczące 67,23 ha. Przylega ono od strony północnej do Grabi. Położone jest częściowo w obrębie terasy zalewowej rzeki, a częściowo na terasie nadzalewowej. W oddziałach 182 i 183 przeważają starsze wiekowo drzewostany liczące 86 – 91 lat z sosną jako gatunkiem wiodącym oraz z domieszką dębu, grabu, świerka. Wzdłuż dróg leśnych biegnących po zewnętrznych granicach uroczyska występują szpalery modrzewi z sadzenia.
- Uroczysko Rogaczew - przy drodze krajowej nr 14, tuż pod Łaskiem, leży liczące 63,21 ha uroczysko Rogaczew. W południowo-wschodniej części uroczyska w oddz. 186 znajdują się stare drzewostany sosnowe z dużym udziałem buka oraz dębem i jodłą (wiek do 96 lat). Pozostała część uroczyska posiada wprowadzone w okresie powojennym monokultury sosnowe z tym, że w części zachodniej licznie występuje sosna Banksa, sosna wejmutka i sosna czarna. Północny fragment oddziału 184 przylegający do starorzecza Grabi zajmuje łąg olszowy.
- Uroczysko Kolumna - położone po północnej stronie rzeki Grabi ciągnie się od Kolumny aż do zabudowań Wiewiórczyna, zajmując pow. 249,9 ha. Zarówno w Kolumnie jak i w jej bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się najstarsze drzewostany sosnowe w wieku 108-126 lat. Oddziały nr 170 i 171 najbardziej użytkowane rekreacyjnie przez letników, cechuje luźne zwarcie sosny, ubogi podszyt i cespityzacja runa. W kolejnych oddziałach przeważają monokultury sosnowe II i III kl. wieku. Wzdłuż niewielkich cieków, dopływów Grabi na siedliskach łągowych wprowadzono zalesienia świerkowe.

Lokalnym urozmaiceniem rzeźby wysoczyzny polodowcowej, na ogół płaskiej, są wydmy wykształcone jako formy paraboliczne i podłużne wały. Występują one głównie w uroczysku Ostrów koło Rokitnicy.

Na terenie miasta i gminy Łask występują lasy ochronne. Przedstawione zostały one na rysunkach *Uwarunkowania rozwoju gminy* i *Uwarunkowania rozwoju miasta*. Lasy te, zgodnie z przewodnią kategorią ochronności dzieli się na wodochronne (OCH WOD) i trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu (OCH USZK). Zgodnie z Zarządzeniem Nr 24 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 23 lutego 1996 r. w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Kolumna, las położony w Kolumnie pomiędzy drogą krajową Nr 14, rzeką Pałusznicą, ul. Wojska Polskiego, a ul. Plażową, mimo przejścia przez prywatnych właścicieli, pozostaje nadal lasem ochronnym.

4.2. Uwarunkowania ekologiczne

4.2.1. Stan powietrza atmosferycznego

O stanie powietrza atmosferycznego na danym obszarze decyduje kilka czynników:

1. Wpływ sąsiedztw:

Łatwość przemieszczania się zanieczyszczeń w powietrzu powoduje, że przy wysokich emisjach na obszarze gminy Łask dają się odczuć skutki emisji z aglomeracji łódzkiej (Łódź, Pabianice), Bełchatowa oraz Zduńskiej Woli i Sieradza. Agresywne są zwłaszcza importy z kierunków wschodniego i południowo-wschodniego, co obrazuje stan lasów – w większości zakwalifikowanych do II strefy uszkodzeń przemysłowych, co w żaden sposób nie jest uzasadnione emisjami z obszaru gminy.

2. Emisje lokalne:

Obecnie całe województwo łódzkie charakteryzuje się stosunkowo niskim uprzemysłowieniem. Na jego obszarze nie znajduje się żaden z 80 najbardziej uciążliwych zakładów (tzw. lista „80”). Najbardziej uciążliwym zakładem w Łasku jest Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska. Pozostałe emisje, to głównie emisje pochodzące ze spalania paliw. Słabo rozwinięta sieć ciepłownicza (w Łasku jest kilkanaście ciepłowni osiedlowych), duża ilość mało sprawnych źródeł niskich emisji (kotłownie lokalne, paleniska domowe) przy niskiej jakości opału lub spalaniu odpadów dających często emisje toksyczne, to największe zagrożenia dla stanu powietrza atmosferycznego zwłaszcza w okresie grzewczym.

Kolejnym istotnym źródłem emisji jest transport. Na obszarze gminy największym zagrożeniem jest droga krajowa nr 14 relacji Łódź – Sieradz, obciążona ruchem tranzytowym wschód zachód, a przebiegająca przez całe miasto oraz droga krajowa Nr 12 relacji Sieradz-Piotrków Tryb.

Emisja z dużych zakładów przemysłowych w ostatnich latach wyraźnie się zmniejsza. Należy stwierdzić, że następuje stały spadek zawartości zanieczyszczeń we wszystkich punktach pomiarowych na terenie województwa, we wszystkich kategoriach badanych związków chemicznych.

3. Warunki klimatyczne i fizjograficzne.

Zdecydowana przewaga kierunków przewietrzania na linii wschód – zachód z jednej strony sprzyja wymianie i oczyszczaniu powietrza, a z drugiej ułatwia przenoszenie emisji obszarów sąsiednich. Dla gminy i miasta Łask podstawowe znaczenie ma jakość powietrza napływającego z kierunku Pabianic i Zduńskiej Woli. Lokalne uformowania terenowe, obniżenie doliny Grabi na północ i południowo-zachód od głównego skupiska zabudowy miasta, sprawiają, że warunki przewietrzania w tym rejonie kształtują się bardzo korzystnie – nawet w okresach cisz.

4.2.2. Stan czystości wód powierzchniowych

System wód powierzchniowych w gminie Łask stanowi rzeka Grabia wraz z dopływami: Pałusznica (nazwana dopływem z Wymysłowa, położona na granicy z gminą Dobroń) oraz Końską. Badaniami czystości wód objęto Grabię na całej długości, Pałusznicę i Końską.

- Pałusznica (Dopływ z Wymysłowa) prowadzi wody z obszaru w większości położonego poza gminą Łask. Rzeka położona jest na południe od Kolumny, na granicy gmin Łask i Dobroń. Zbiera wody głównie z terenów rolnych i leśnych – w znacznym stopniu, zwłaszcza w pobliżu koryta, zmeliorowanych (duża liczba odwadniających rowów melioracyjnych). Prowadzi ścieki z terenu gminy Dobroń. W ujściowym odcinku rzeki (na południe od Kolumny, gmina Dobroń) wody zakwalifikowano jako wody IV klasy. Głównym źródłem zanieczyszczeń są bakterie typu Coli. Większość obciążeń wód stanowią zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego (odpływ z terenów zmeliorowanych, duży udział substancji biogenych) oraz ze źródeł komunalnych zrzutów do rzeki lub infiltracji z nieszczelnych szamb. Decydujące znaczenie ma tu nie do końca uregulowana gospodarka ściekami w Kolumnie.

- Końska prowadzi wody z południowo – zachodniej części gminy Łask. Docierają do niej zanieczyszczenia z miejscowości Gorczyn, Łopatki, Sieganów. W Gorczyńce przyjmuje ścieki z zakładów przetwórstwa rolniczego. Zbiera wody z terenów o stosunkowo dobrych glebach i intensywnej produkcji rolnej, co powoduje obciążenie znacznymi stężeniami biogenów. Wprowadza do Grabi wody IV klasy, skażone głównie zanieczyszczeniami bakteriologicznymi.

- Grabia, poprzez swoje dopływy, zbiera wody z większości obszaru gminy, poza północną częścią należącą do zlewni Neru. Mimo iż rzeka cechuje się naturalnym przebiegiem, z dużą ilością meandrów, starorzeczy, terenów półnaturalnych zbiorowisk łągu wierzbowo – topolowego, a co za tym idzie dużego potencjału możliwości samooczyszczenia, kwalifikuje się ją do rzek o wodach IV klasy. Jest tak ze względu na nadmierne zanieczyszczenia mikrobiologiczne bakteriami typu Coli oraz chlorofilem. Na całym odcinku w obrębie gminy Łask decyduje o tym zanieczyszczenie

bakteriologiczne, a po przyjęciu ścieków z Łasku (za pośrednictwem oczyszczalni ścieków) do wartości pozaklasowych wzrasta stężenie biogenów (głównie związków fosforu).

Dopływy Neru odprowadzające wody z północnej części gminy i rzeka Pisa nie zostały objęte badaniami stanu czystości. Porównując jednak sposób użytkowania obszarów i stopień zabudowy, można domniemywać, że wody tych rzek kwalifikują się w podobnych przedziałach, jak dopływy Grabi, czyli niosą wody IV klasy. Ilość i jakość tych wód nie mają wpływu na jakość wód, które prowadzi Ner.

Na rzece Grabi przewiduje się ekoregulację w granicach miasta Łask na odcinku od mostu w km 25+800 (ul. S. Żeromskiego) do mostu w km 30+200 (ul. Warszawska) w postaci:

- odtworzenia zniszczonych budowli piętrzących i redukujących spadek wód,
- biologicznej zabudowy skarp (ochrona przed zmianami przebiegu koryta),
- budowa progów korekcyjnych pozwalających na utrzymanie właściwej niwelety dna,
- modernizacji wałów przeciwpowodziowych. Koryto Grabi od mostu przy ul. S. Żeromskiego jest obustronnie obwałowane na długości 1425 m po lewej stronie i 2955 m po prawej stronie. Obecnie wartość techniczna wałów jest niska. Projektowana modernizacja wałów ma doprowadzić do uzyskania parametrów odpowiadających IV klasie technicznej określonych w „Warunkach technicznych jakim powinny odpowiadać obiekty budowlane gospodarki wodnej i ich usytuowanie” (Dz. U. z 1997 r. Nr 21, poz.111).

W „Wykazie zadań z zakresu małej retencji w latach 1997 – 2015 w zlewni Widawki i Grabi”, na terenie gminy Łask przewiduje się budowę zbiorników małej retencji „Łask” i „Kolumna”. Propozycje Studium idą dalej, zakładając:

- ochronę cieków wodnych zbiorowiskami łąkowo-zaroślowymi – zwłaszcza na terenach podmokłych i torfowiskowych,
- tworzenie małych spiętrzeń – rozlewisk z zaroślami trzcinowymi poniżej ujść rowów melioracyjnych,
- wprowadzenie zalesień o strategicznym znaczeniu dla zachowania równowagi hydrologicznej na terenach wododziałowo - źródłiskowych o glebach niskiej bonitacji.

Na terenie gminy działają:

- mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia w mieście Łask,
- mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia we wsi Kopyść,
- mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia przy ul. Modrzewiowej Łask – Kolumna.

4.2.3. Stan czystości wód podziemnych

Zasoby wód podziemnych województwa łódzkiego należą do przeciętnych, ale z powodu braku innych źródeł wody te stanowią bezcenne bogactwo tego obszaru. Stan wody w obecnie eksploatowanych ujęciach określony jest w „Raporcie o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2004 r.” (2005) jako przeciętny.

Klasyfikacja wód podziemnych badanych w ramach monitoringu regionalnego w 2004 r. na terenie gminy i miasta Łask (tab. 4):

Tabela 4. Klasyfikacja jakości zwykłych wód podziemnych

Punkt badawczy	Typ warstwy wodonośnej	Stratygrafia	Klasa czystości
Ostrów – ujęcie dla Łasku	W	K ₂	III
Łask - Kolumna	W	K ₂	III
Okup Mały	W	Q	III
Bałucz	W	K ₂	III
Gorczyn	W	Q	II

Źródło: *Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2004 r.*, 2005

Jakość wody podawanej przez wodociągi wiejskie podlega stałej kontroli. Z „Raportu (...)” wynika, że w odniesieniu do wodociągów na terenie gminy Łask nie ma zastrzeżeń. Natomiast jakość płytkich wód zaskórnych i gruntowych (studnie kopane) jest zła. Zawartość azotanów – 10,1 – 20 mg/l, (przy normie 10,0 mg/l). W zakresie skażenia bakteriami typu Coli jedynie ok. 12% skontrolowanych studni podaje wodę o składzie mikrobiologicznym odpowiadającym wymaganiom sanitarnym. Znaczące zagrożenie dla wód podziemnych ma zwiększenie się (w związku z zakładaniem wodociągów) ilości ścieków bytowych odprowadzanych do szamb, które tworzy się z dotychczasowych studni.

4.2.4. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Na terenie miasta i gminy Łask można określić dwa stacjonarne źródła potencjalnych, nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska. Pierwszym jest Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska z instalacją chłodniczą wykorzystującą amoniak – w przypadku awarii groźny dla zdrowia i życia ludzi. Drugim – lokalizacja oczyszczalni ścieków i wysypiska śmieci w dolinie Grabi na terasie zalewowej. Co prawda rzeka nigdy jeszcze nie zalała tych terenów, ale zawsze istnieje możliwość podtopienia i przedostania się wód podsiąkowych do rzeki. Wskazane byłoby zabezpieczenie obiektów choćby przez wyższe obwałowania.

Pewne obawy może też budzić intensywny ruch transportu towarowego drogami Nr 14 i Nr 12 przez miasto. Obserwowane są samochody – cysterny przewożące substancje chemiczne i ropopochodne, co w przypadku kolizji zagraża lokalnym skażeniem terenu i powoduje niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia ludzi.

4.2.5. Obiekty chronione

Dolina rzeki Grabi na odcinku znajdującym się w granicach gminy Łask stanowi naturalny korytarz ekologiczny. W planach Krajowego Systemu Ekologicznego jest uwzględniana jako teren o znaczeniu regionalnym. W chwili obecnej na mocy Rozporządzenia Wojewody Sieradzkiego z dnia 31 lipca 1998 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu oraz uznania za zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (Dz. U. Woj. Sieradzkiego z dnia 9 września 1998 r., Nr 20, poz. 115) teren doliny ma rangę:

- Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Dolina Grabi” na terenie gmin: Dobroń, Łask, Sędziejowice, Widawa oraz miasta Łask;
- Obszaru Chronionego Krajobrazu „Środkowej Grabi” na terenie gmin: Buczek, Łask, Dobroń.

Ponadto na mocy Rozporządzenia Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 marca 1993 r. został utworzony użytek ekologiczny „Rzeka Grabia” obejmujący 40 kilometrowy odcinek koryta rzeki od miejscowości Jamborek (gmina Żelów) do miejscowości Łęg Widawski (gmina Widawa).

Zarząd Województwa Łódzkiego proponuje na miejsce Obszaru Chronionego Krajobrazu „Środkowej Grabi” i Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Dolina Grabi” stworzyć „Tuszyńsko-Dłutowsko-Grabiański” Obszar Chronionego Krajobrazu.

Obszary łągowo – olszowe w dolinach rzecznych wykluczone są z zagospodarowania zabudową dla pobytu stałego z powodu dużej wilgotności, występowania zjawisk inwersji oraz z uwagi na możliwość zahamowania swobodnych przepływów powietrza. W przypadku miasta Łask jest to szczególnie ważne w rejonie, gdzie ujawniają się tendencje do połączenia Łasku (pd. brzeg doliny) z miejscowością Wiewiórczyn (pn. brzeg doliny). Przerwanie ciągłości przepływu powietrza w tym miejscu mogłoby mieć fatalny wpływ na kształtowanie klimatu całego miasta.

Na terenie Łasku znajduje się zabytkowy park miejski z 10 pomnikami przyrody. Na terenie gminy zewidencjonowano parki wiejskie:

- w Ostrowie – z 5 pomnikami przyrody;
- w Zielęcicach – z 2 pomnikami przyrody;
- w Karszewie;
- we Wronowicach z aleją i grupą drzew.

Poza tym drzewa o statusie pomników przyrody występują:

- we Wrzeszczewicach przy kościele parafialnym – 1 szt.;
- w Gorczynie przy drodze do Łopatek;
- na terenie Nadleśnictwa Kolumna – 3 szt.

Obiektami wymagającymi ochrony są również ujęcia wody:

- w Ostrowie, zaopatrujące miasto Łask oraz południowo – wschodnią część gminy;
- w Gorczynie – obsługujące południowo-zachodnią część gminy;
- w Okupie Małym;
- w Bałuczu;
- w Łasku-Kolumnie.

Wskazane byłoby przeprowadzenie badań i utworzenie szczegółowych stref ochrony pośredniej ujęć wody – zwłaszcza największego w Ostrowie.

4.2.6 Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami w gminie Łask znajduje się na wstępnym etapie prawidłowej organizacji. Zasady gospodarowania odpadami w gminie zostały określone w „Planie gospodarki odpadami dla gminy Łask”. Aktualne zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Łask

reguluje Uchwała nr XXXII/439/2002 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 21 czerwca 2002 r. Uchwała ustala szczegółowe zasady utrzymania porządku i czystości na terenie gminy Łask.

Na terenie gminy Łask zbiórkę i transport odpadów komunalnych prowadzą 4 firmy, posiadające zezwolenia wydane przez Burmistrza Łasku. Od lipca 2001 roku na terenie gminy funkcjonuje selektywna zbiórka odpadów obsługiwana tylko przez firmę Eko – Region. Zbiórka prowadzona jest w systemie pojemnikowym. Zbierane są dwie frakcje: szkło i tworzywa sztuczne. Wyselekcjonowane odpady trafiają do specjalnie przygotowanych pojemników.

Przestało funkcjonować jedno stałe wysypisko odpadów w Łasku – (dzielnica Podłaszczce). Ustanowione je w czasach, gdy nie wymagano zabezpieczeń gleby i wód gruntowych. Nie posiada ono izolacji od gruntu rodzimego. Obecnie nieczynne wysypisko czeka proces rekultywacji, który zakłada uformowanie nadpoziomowej przymy i uszczelnienie jej wykładziną hydroizolacyjną z odwodnieniem powierzchniowym rowami opaskowymi.

Powstające na terenie gminy odpady komunalne aktualnie deponowane są na:

- składowisku Podwody – Wola Kruszyńska (powiat bełchatowski),
- składowisku w Młynku – Sobuczynie (powiat częstochowski, gm. Poczesna),
- składowisku w Mostkach (powiat zduńskowski),
- składowiskach, z którymi umowy podpisała firma Eko – Region.

Prowadzona obecnie gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gminy polega głównie na deponowaniu powstających na jej terenie odpadów niesegregowanych na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne. Ponadto prowadzona jest w ograniczonym zakresie selektywna zbiórka odpadów. W związku z brakiem zbiórki odpadów wielkogabarytowych, ulegających biodegradacji oraz remontowo – budowlanych analizowany system gospodarki odpadami nie uwzględnia ograniczenia kierowania na składowisko odpadów tychże odpadów. Również nie funkcjonuje zbiórka odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych („Plan gospodarki odpadami dla gminy Łask”).

4.2.7. Uwarunkowania wynikające z uciążliwości układu komunikacyjnego

Układ komunikacyjny stanowi uciążliwość wobec środowiska przyrodniczego w kilku aspektach:

Zagrożenie hałasem

Istotne jest tu współistnienie sąsiedztw, a zwłaszcza sąsiedztwo tras komunikacyjnych i zabudowy mieszkaniowej. Zagrożenie takie na terenie miasta i gminy stanowią głównie tranzytowe drogi Nr 14 i Nr 12 prowadzące z Łodzi do Wrocławia i z Łasku do Piotrkowa Tryb. Równoważny poziom dźwięku A wynosi na niej 75 – 80 dB i przekracza niemal dwukrotnie dopuszczalne normy dla obszarów zabudowy mieszkaniowej występującej przy trasie (Łask – Kolumna, Łask, Orchów, Okup).

Nieco mniejsze przekroczenie (70 – 75 dB) zanotowano na ul. Widawskiej, G. Narutowicza i 9 Maja w Łasku – wyloty w kierunku Widawy, Bełchatowa i Piotrkowa Trybunalskiego.

W ulicach centrum miasta poziom hałasu komunikacyjnego wynosi 65 – 70 dB, co stanowi ok. 30% przekroczenie norm dla zabudowy mieszkaniowej.

Specyficznym hałasem komunikacyjnym jest hałas pochodzący z lotniska wojskowego. Położone jest ono poza obrębem gminy Łask, ale w zasięgu uciążliwości akustycznej znajduje się kilka miejscowości należących do gminy: Sięganów, Gorczyn, Mauryca, Teodory, Rokitnica, Aleksandrówek.

Zanieczyszczenia powietrza

Spaliny samochodowe zawierają wyjątkowo uciążliwe i szkodliwe związki chemiczne: tlenki węgla, węglowodory nasycone i nienasycone, tlenki azotu oraz związki ołowiu. Ich rozprzestrzenianie ograniczone jest do stref równoległych do drogi (bardzo niska emisja) i do wysokości 1,5 – 2,5 m n.p.g. W tej sytuacji, najważniejsze jest oddziaływanie na bezpośrednie sąsiedztwa, kształtujące się podobnie jak w przypadku hałasu komunikacyjnego.

Zanieczyszczenie gleby

W pobliżu tras komunikacyjnych następuje kumulacja w glebie toksycznych związków chemicznych pochodzących ze spalin oraz płynów ścieralnych opon i nawierzchni. Rośliny w strefie zanieczyszczeń kumulują je w swoich tkankach (w przypadku związku ołowiu, jego ilość w tkankach roślinnych może kilkakrotnie 1,5 – 7 razy przekraczać zawartość w glebie). W związku z tym, w strefach przyległych do ulic i dróg o znaczącym ruchu (tu – mierzalnym w badaniach natężenia hałasu) powinno się ograniczyć użytkowanie gleb głównie jako łąk i pastwisk oraz upraw warzyw i owoców jagodowych. Wynika to z faktu, że krzewy jagodowe, warzywa, rośliny pastewne, i trawy wykazują najwyższy stopień kulminacji zanieczyszczeń, zwiększający się w krowim mleku i przetworach mlecznych. Największe zagrożenie dla gleb istnieje wzdłuż dróg Nr 12 i Nr 14 w miejscach jej przebiegu w dolinie Grabi. Istnieją tam szczególne warunki dla spływu, zalegania i osiadania zanieczyszczeń zawartych w powietrzu na obszarach łąk.

4.3. Uwarunkowania wynikające z istniejącego zagospodarowania przestrzennego

4.3.1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna miasta Łask

4.3.1.1. Elementy stanu istniejącego rzutujące na kształtowanie polityki przestrzennej w mieście

Istniejące zagospodarowanie przestrzenne miasta jest jednym z najistotniejszych czynników rzutujących na sformułowanie zasad jego rozwoju. Do elementów stanu istniejącego, które mają bezpośredni wpływ na kształtowanie polityki przestrzennej miasta można zaliczyć układ przestrzenny miasta składający się z:

- układu ulic miejskich o zróżnicowanych klasach,
- systemu ekologicznego, który tworzy systemy zieleni zurbanizowanej (parki, skwery, ogrody działkowe, cmentarze) oraz terenu zieleni położonego na obrzeżu terenów urbanizowanych (doliny rzek, kompleksy leśne),
- terenów o zróżnicowanych funkcjach, które tworzą struktury przestrzenne dające się wyodrębnić w układzie całego miasta.

Istotnym uwarunkowaniem dla kształtowania polityki przestrzennej miasta jest wyodrębnienie w/w elementów, określenie stopnia ich uporządkowania, a więc zakresu niezbędnych przekształceń i integracji rezerw terenowych, czy wreszcie istniejących kolizji w obecnym zagospodarowaniu (np: niepożądane sąsiedztwo różnych funkcji) w celu ich eliminowania.

4.3.1.2. Ogólna charakterystyka przestrzennego układu miasta

Miasto Łask w swoich granicach administracyjnych nie tworzy jednego, zwartego organizmu. Złożone jest ono z dwóch jednostek osadniczych tj. Łasku i Kolumny. Granicą między nimi jest rozległa dolina rzeki Grabi wraz z towarzyszącymi jej terenami leśnymi. Obydwie jednostki osadnicze posiadają struktury funkcjonalno – przestrzenne będące odzwierciedleniem ich odrębnego rodowodu historycznego.

Silnymi granicami w strukturze przestrzennej Łasku są:

- dolina rzeki Grabi,
- trasa tranzytowa Łódź – Wrocław,
- linia kolejowa.

W związku z powyższym oraz z charakterem zagospodarowania, w układzie przestrzennym miasta czytelne są następujące obszary:

- centralna część Łasku z wydzielonym zabytkowym układem Śródmieścia,
- dzielnica przemysłowo-składowa w rejonie ulicy Lutomierskiej,
- dzielnica przemysłowo-składowa w rejonie ulicy Przemysłowej,
- osiedle zabudowy wielorodzinnej Przylesie.

Zupełnie odmienny charakter przestrzenny do Łasku posiada Kolumna. Powstała ona w XIX wieku, przy czym jej rozwój nastąpił w okresie międzywojennym. Z racji wyjątkowych walorów klimatyczno-krajobrazowych posiada charakter miejscowości wypoczynkowej. W okresie powojennym następowała zmiana charakteru jednostki. Rozwój jednorodzinne budownictwa systematycznie zacierał walory wypoczynkowe.

Obecnie układ przestrzenny Kolumny jest wyraźnie rozbity na 3 części poprzez przebiegającą trasę Łódź – Wrocław i tory kolejowe PKP relacji Łódź – Wrocław. Ponadto w jej strukturze przestrzennej można wyodrębnić:

- tereny powstałe w wyniku parcelacji w latach dwudziestych i trzydziestych XX w. pod miejscowość wypoczynkową,
- tereny parcelacji powojennej z przeznaczeniem dla zabudowy mieszkaniowej.

4.3.1.3. Charakterystyka istniejących struktur zabudowy miasta

ŁASK. Centralną część Łasku tworzy zabudowa śródmiejska o zabytkowym układzie z rynkiem, zwartą zabudową i dwoma zabytkowymi kościołami. Zabudowa śródmieścia przechodzi w rozproszoną zabudowę jednorodzinna o zróżnicowanym stanie technicznym (w znacznej części wymagającą remontów), często usytuowaną w sposób przypadkowy i chaotyczny. Rozproszonej zabudowie jednorodzinnej przemieszanej z zabudową śródmiejską towarzyszą osiedla zabudowy wielorodzinnej. Osiedla: Sobieskiego, Mickiewicza, MON-u, Batorego i Przylesie posiadają typową wielkopłytkową, monotonna zabudowę. Uzupełnienie funkcji mieszkaniowej stanowią usługi o randze regionalnej, gminnej, w formie obiektów na wydzielonych działkach (administracja, oświata, kultura,

łączność, straż pożarna itp.) oraz w formie zabudowy w parterach budynków lub wolnostojących pawilonów.

W części południowo - wschodniej opisywanego fragmentu miasta zlokalizowane są zespoły zabudowy jednorodzinnej o regularnej parcelacji (rejon ulic: Zachodnia – Widawska, H. Sienkiewicza-G. Narutowicza, 1 Maja - W. Broniewskiego). Zabudowie tej towarzyszy niewielka ilość usług wbudowanych lub przybudowanych. Na południowym obrzeżu miasta zlokalizowane są dwa ogrody działkowe: „Arkadia” o powierzchni 2,11 ha i „Pierwiosnek” o powierzchni 16,35 ha.

Obok części centralnej czytelne przestrzennie usytuowane zespoły tworzą dwie dzielnice składowo-przemysłowe. Pierwsza znajduje się w rejonie ulicy Kolejowej (od północy graniczy z terenami kolejowymi). Druga z nich położona jest w rejonie ulicy Przemysłowej i bezpośrednio wiąże się z zespołem zieleni miejskiej, w skład, którego wchodzi: cmentarz, ośrodek sportu i rekreacji oraz park im. Rodu Łaskich zlokalizowany między ul. Objazdową i rzeką Grabią.

Zupełnie odrębny zespół przestrzenny tworzy oddzielone od Łasku torami bocznicy kolejowej osiedle Przylesie. Obok zabudowy wielorodzinnej i towarzyszących jej zespołów zabudowy jednorodzinnej: szeregowej oraz wolnostojącej zrealizowano obiekty towarzyszące tj. szkoła z basenem, pawilony handlowe, parkingi, zespoły garaży. Do chwili obecnej nie zrealizowano pełnego układu ulic, a teren pomiędzy ulicami W. Broniewskiego i Szkolną oraz wzdłuż Jodłowej czeka na zagospodarowanie.

KOLUMNNA, jako miejscowość wypoczynkowa została ukształtowana przestrzennie na planie o założeniu osiowo - promienistym. W wyniku parcelacji w latach dwudziestych i trzydziestych XX wieku powstały wówczas:

- dwa zespoły po dwóch stronach osi jaką stanowi ul. Armii Ludowej:
 - część północna – promieniście rozchodzące się od stacji kolejowej ulice (aleje leśne) – Lubelska, Piotrkowska, Wileńska,
 - część południowa – od centralnie usytuowanego Placu Gwiazdzystego odchodzące ulice (aleje) – Katowicka, Świerkowa, Spacerowa, Śląska, Sadowa. Plac Szarych Szeregów z usytuowanymi wokół usługami stanowi łącznik tych obydwu części Kolumny.
- zespół działek położony na północ od torów kolejowych, ograniczony ulicami: Brzeźną, Błękitną i Torową przeznaczony pod zabudowę jednorodziną.

Na wyżej wymienionych terenach znaczną część starej zabudowy stanowią budynki drewniane, często dwu- i trzykondygnacyjne, usytuowane jako wolnostojące na dużych leśnych działkach. Architektura tych budynków posiada wartość historyczną i kulturową. Poszczególne budynki i zespoły budynków są charakterystyczne dla architektury lat dwudziestych XX w.

Obok wyżej wymienionych, występują również budynki letniskowe jak i mieszkalne oraz obiekty usługowe zrealizowane w okresie powojennym. Uzupełnieniem zabudowy mieszkaniowej są ośrodki kolonijne, wypoczynkowe i sanatoryjne zlokalizowane na znacznie większych powierzchniowo działkach usytuowanych głównie w części południowej Kolumny, w sąsiedztwie kompleksu leśnego.

W wyniku parcelacji, w okresie powojennym, powstały zespoły zabudowy jednorodzinnej usytuowane w większości w części północnej powyżej torów PKP oraz w części zachodniej poniżej torów PKP. Zespoły te nie stanowią czytelnej kontynuacji wcześniejszego układu przestrzennego osady.

Funkcją dominującą w części Kolumny położonej na północ od ul. Armii Ludowej jest mieszkalnictwo i usługi, a uzupełniającą rekreacja, zaś w części usytuowanej na południe od ul. Armii Ludowej rekreacja i mieszkalnictwo, zaś uzupełniającą – usługi. Przy północnej granicy Kolumny położony jest ogród działkowy im. S. Żeromskiego o powierzchni 5,77 ha. Dysonansem wśród istniejącej funkcji jest zakład prefabrykatów usytuowany w sąsiedztwie zespołów zabudowy mieszkaniowej i kompleksu leśnego.

Analiza istniejących struktur zabudowy w mieście skłania do następujących stwierdzeń:

W dalszym rozwoju przestrzennym miasta należy przede wszystkim uwzględnić:

- ochronę zabytkowego śródmieścia Łasku, w tym prowadzenie działań porządkowych polegających na uzupełnieniu zabudowy, wymianie zabudowy substandardowej (dotyczy to kwartałów między ulicami A. Mickiewicza, Górna, 9 Maja, S. Żeromskiego). Podstawą do prowadzenia działań winien być miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego śródmieścia, określający zasady niezbędnych przekształceń,
- ochronę tradycyjnego układu Kolumny (wartości kompozycyjne ulic i parcelacji, zabudowa o wartości historycznej i kulturowej), ochronę starodrzewu na terenie Kolumny z zachowaniem dużych kompleksów leśnych bez dalszych podziałów,
- maksymalne wykorzystanie terenów wolnych od zabudowy zlokalizowanych w ramach terenów już zurbanizowanych,
- szczególną kontrolę procesów urbanizacji na obrzeżach miasta,
- ochronę przed zabudową doliny Grabi oraz pozostałych cieków wodnych.

4.3.2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Łask

4.3.2.1. Elementy stanu istniejącego rzutujące na kształtowanie polityki przestrzennej gminy

Podobnie jak w mieście, istniejące zagospodarowanie przestrzenne jest jednym z najistotniejszych czynników rzutujących na sformułowanie zasad przestrzennego rozwoju gminy. Do elementów stanu istniejącego, które mają bezpośredni wpływ na kształtowanie polityki przestrzennej można zaliczyć układ przestrzenny gminy składający się z:

- układu osadniczego, który tworzą wsie i osiedla o charakterze wypoczynkowym, zlokalizowane na styku z miastem,
- układu dróg o różnych kategoriach,
- terenów czynnych ekologicznie tak jak obszary rolne, łąki, pastwiska, lasy, doliny rzek.

Jednym z uwarunkowań dla ukształtowania polityki przestrzennej gminy jest wyodrębnienie w/w elementów, zdefiniowanie zakresu niezbędnych działań porządkujących czy uzupełniających oraz określenie konieczności eliminowania występujących kolizji w obecnym zagospodarowaniu.

4.3.2.2. Ogólna charakterystyka przestrzennego zagospodarowania gminy

Gmina Łask otacza miasto od południa, zachodu i północy. W jej skład wchodzi 31 sołectw. Przez obszar gminy przebiega horyzontalnie linia kolejowa, a po południowej stronie torów - drogi krajowe Nr 14 i Nr 12 relacji Łódź – Wrocław i Sieradz-Piotrków Tryb.

Część północna gminy, powyżej linii kolejowej, ma zdecydowanie rolniczy charakter i jest znacznie mniej zalesiona. Część południowa gminy to tereny wchodzące w granice obszaru chronionego krajobrazu i zespołu przyrodniczo-krajobrazowego.

Charakter zagospodarowania gminy i jej poszczególnych części wynika bezpośrednio z występujących funkcji. Wiodącą funkcją gminy jest produkcja żywności (uprawa zbóż i ziemniaka). Jedynie w krajobrazie wsi Gorczyn i Łopatki (płd. część gminy) dominują sady, co jest związane z prowadzonymi na większą skalę uprawami ogrodnictwami.

Duże, zwarte kompleksy leśne usytuowane są na obrzeżach gminy (uroczyska: Ulejów, Borszewice). Mniejsze tereny leśne znajdują we wsiach: Karszew, Zielęcice, Ostrów, Rokitnica i Teodory.

W południowo – zachodniej części gminy, we wsi Zielęcice, znajdują się stawy rybne usytuowane na rzece Końskiej.

Obecnie znaczna część zakładów przemysłu rolno – spożywczego na terenie gminy jest nieczynna, (część w trakcie zmiany właścicieli) i tym samym nie powoduje uciążliwości dla otoczenia. Do wyżej wymienionych między innymi należą: dawne tuczarnie świń we Wronowicach i Okupie Małym.

Drugą wiodącą funkcją jest mieszkalnictwo. W bezpośrednim sąsiedztwie granic administracyjnych miasta znajdują się znacznie zurbanizowane wsie z zabudową w formie osiedli jednorodzinnych. W pozostałych wsiach podstawową formą mieszkalnictwa jest zabudowa zagrodowa z pojawiającą się coraz częściej zabudową mieszkaniową. Zabudowie mieszkaniowej towarzyszą podstawowe usługi.

W południowo – wschodniej części gminy, obok wyżej wymienionych funkcji, występują funkcje rekreacyjna i przemysłowa.

Znajdujące się w tej części gminy, udokumentowane złoża żwiru i piasku, stały się surowcem dla rozwoju lokalnych zakładów przemysłowych. W części zachodniej Teodorów powstał największy w gminie zespół przemysłowy, produkujący między innymi prefabrykaty betonowe i cegłę silikatową. W Łopatkach znajduje się cegielnia (obecnie nieczynna – złożo usunięte z ewidencji).

Szczególne walory środowiska (las, ukształtowanie terenu) przyczyniły się do lokalizacji licznych zespołów zabudowy letniskowej we wsi Rokitnica.

4.3.2.3. Charakterystyka istniejących struktur zabudowy wsi

W ramach struktur zabudowy gminy można wyróżnić:

- w bezpośrednim sąsiedztwie granic administracyjnych Łasku, wsie zurbanizowane w formie osiedli jednorodzinnych, stanowiących podmiejską strefę, gdzie występuje regularna parcelacja działek z wytyczonymi ulicami, przeważa zabudowa murowana w dobrym i średnim stanie technicznym. Są to:
 - na północy: Wiewiórczyn, Orchów, Wronowice;
 - na południu: Ostrów, Wola Łaska.
- w południowej części gminy wsie posiadające zwarte zespoły budynków jednorodzinnych w formie zdefiniowanych i uporządkowanych struktur przestrzennych. Są to: Łopatki i Okup Mały.
- pozostałe wsie z zabudową zagrodową, przemieszana z zabudową jednorodziną, usytuowanymi po jednej lub obydwu stronach drogi, w formie ciągów zabudowy.

Charakterystyczny jest brak regularnie zabudowanych wsi, często w ciągach zabudowy występują liczne niezabudowane działki, stanowiące potencjalne rezerwy rozwojowe. W wielu wsiach zabudowie zlokalizowanej wzdłuż dróg towarzyszy zabudowa zagrodowa rozproszona.

- zespoły zabudowy letniskowej zlokalizowane w rejonie wsi Rokitnica, powstałe w wyniku parcelacji lasów i gruntów ornych są przeważnie usytuowane w sposób chaotyczny i przypadkowy.

Analiza sposobu zabudowy wsi na terenie gminy Łask przekonuje, że w dalszym rozwoju przestrzennym gminy należy uwzględnić:

- rozwój terenów mieszkalnych we wsiach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie Łasku i stanowiących naturalne zaplecze,
- rozwój funkcji turystyki i wypoczynku (określenie skali zapotrzebowania terenów),
- dopuszczalne sposoby użytkowania terenów położonych w obszarze chronionego krajobrazu i zespołu przyrodniczo-krajobrazowego,
- szczególną kontrolę procesów urbanizacji na terenach położonych w obszarach chronionych pod względem przyrodniczym, na terenach istniejącej intensyfikacji budownictwa letniskowego (Rokitnica) oraz wzdłuż trasy relacji Łódź – Wrocław (Okup Wielki, Okup Mały, Kopyść i Orchów).

4.4. Uwarunkowania wynikające z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

4.4.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy

W myśl art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym utracił ważność miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Łask (zatwierdzony Uchwałą Nr XXXIII/353/93 Rady Miasta i Gminy Łask z dnia 24 sierpnia 1993r.), miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Łask (zatwierdzony Uchwałą Nr XXXIII/352/93 Rady Miasta i Gminy Łask z dnia 24 sierpnia 1993r.) oraz miejscowy plan szczegółowy zagospodarowania przestrzennego terenu budownictwa jednorodzinnego w Ostrowie (zatwierdzony Uchwałą Nr X/81/91 Rady Miasta i Gminy Łask z dnia 20 marca 1991r.).

Plany te określały możliwości i kierunki rozwoju przestrzennego w aspekcie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego.

W planie miasta Łask za najważniejsze elementy koncepcji układu przestrzennego uznano:

- rozwój budownictwa mieszkaniowego w kierunku południowo-wschodnim, na terenach wsi: Ostrów i Wola Łaska,
- zwiększenie wykorzystania dla budownictwa mieszkaniowego enklaw wolnych od zabudowy zlokalizowanych w ramach terenów zainwestowanych,
- kształtowanie układu komunikacyjnego, w sposób który w znacznym stopniu wyeliminuje ruch tranzytowy ze śródmieścia Łasku,
- za możliwe powiększenie terenów przeznaczonych dla budownictwa mieszkaniowego w Kolumnie,
- rozwój inwestycji produkcyjno-usługowych w dwóch istniejących kompleksach: przy ul. Przemysłowej i ul. Kolejowej,
- powiększenie parku po północnej stronie przy ul. Objazdowej,
- konieczność opracowania zasad porządkowania tradycyjnego, historycznego śródmieścia miasta wraz z obrzeżem,
- opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wybranych fragmentów miasta, uszczegóławiających zasady ich zagospodarowania.

W planie gminy Łask do głównych kierunków rozwoju przestrzennego należały:

- dla północnej części gminy, posiadającej zdecydowanie rolniczy charakter, dalszy rozwój tej funkcji, a na słabszych glebach preferencje dla tworzenia nowych powierzchni leśnych, szczególnie na wododziale Grabi i Neru,
- dla południowej części gminy, znajdującej się w części w granicach obszaru chronionego krajobrazu, podporządkowanie funkcji gospodarczych działaniom z zakresu ekologii (rolnictwo ekologiczne, dolesienia),
- rozwój i porządkowanie funkcji rekreacyjnej w części obszaru chronionego krajobrazu (rejon Rokitnicy),
- rozwój funkcji przemysłowo-usługowych w strefie oddziaływania hałasu lotniczego (Mauryca) w oparciu o istniejące już zakłady, jak i przyszłe powiązane z lotniskiem.

Obecnie na terenie miasta i gminy Łask obowiązują plany:

- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łask dla fragmentu obszaru zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla Przylesie w rejonie ulicy Jodłowej na

południe od istniejącej szkoły podstawowej zatwierdzony uchwałą Nr XXVI/364/97 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 8 października 1997 roku.

- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łask dla obszaru w rejonie skrzyżowania ulic S. Żeromskiego i Lutomińskiej zatwierdzony Uchwałą Nr III/7/98 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 27 listopada 1998 r.
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Łask dla obszarów położonych we wsiach Mikołajówek i Wronowice zatwierdzony uchwałą Nr XXIV/289/2001 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 15 lutego 2001 r.
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Łasku przy ul. S. Batorego (lewa strona ulicy w kierunku os. „Przylesie”) zatwierdzony uchwałą Nr IV/33/03 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 11 lutego 2003 r.
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Łask dla obszarów położonych w Łasku, Łasku – Kolumnie i wsi Ostrów zatwierdzony uchwałą Nr V/53/03 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 26 marca 2003 r.
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łask dla obszaru cmentarza w Łasku Kolumnie zatwierdzony uchwałą Nr IX/138/03 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 10 września 2003 r.
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łask dla obszaru położonego w Łasku – Kolumnie zatwierdzony uchwałą Nr IX/137/03 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 10 września 2003 r.
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru wsi Wola Łaska i Ostrów (prawa strona ulicy S. Batorego od jednostki wojskowej do bocznic kolejowej) zatwierdzony uchwałą Nr XVIII/274/04 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 15 września 2004 r.

4.5. Struktura własności terenów

4.5.1. Struktura własności terenów w mieście

Analiza lokalizacji terenów komunalnych skłania do następujących wniosków:

- 1) Zasoby terenów komunalnych są nieliczne
 - w przypadku Łasku pojedyncze działki posiadają większą powierzchnię, tereny położone w centralnej części miasta są w znacznej mierze zainwestowane; działki wolne od zabudowy usytuowane są głównie na terenach niewskazanych do urbanizacji,
 - w przypadku dzielnicy Kolumna – ok. 40% działek położonych w ramach terenów zurbanizowanych stanowią działki wolne od zabudowy. Nieznacznie większą powierzchnię ogółem, od działek komunalnych, posiadają działki będące w wieczystym użytkowaniu (w przeważającej większości zabudowane).
- 2) Znaczne rozproszenie terenów komunalnych, ich lokalizacja na terenach niewskazanych do zabudowy (w przypadku Łasku), oraz niewielki areal ograniczają możliwości prowadzenia aktywnej polityki przestrzennej przez Radę i Burmistrza.

Z analizy terenów własności Skarbu Państwa wynikają następujące wnioski:

- 1) Zasoby terenów Skarbu Państwa są znacznie większe w porównaniu z komunalnymi
 - w przypadku Łasku:
 - w części północno-zachodniej znajdują się działki o dużych arealach, będące głównie w użytkowaniu wieczystym zakładów przemysłowych lub stanowiące duże kompleksy leśne,
 - w centralnej części miasta zlokalizowane są pojedyncze działki, w dużej mierze zainwestowane, o niewielkich powierzchniach; pojedyncze działki w postaci cienkich smug znajdują się również na terenach łąk, pastwisk oraz w dolinach rzek: Grabi i Pisi,
 - w przypadku dzielnicy Kolumna:
 - w jej części zurbanizowanej występują pojedyncze działki wolne od zabudowy,
 - bardzo duże areale – głównie leśne - skupione są szczególnie w części zachodniej oraz na terenach łączących miasto Łask i Kolumnę.

Działki stanowiące własność komunalną lub Skarbu Państwa (w przyszłości po przeprowadzeniu komunalizacji) wolne od zabudowy i położone na obrzeżach dzisiaj zurbanizowanych terenów mogą być brane pod uwagę przy określaniu kierunków rozwoju przestrzennego miasta. Tak więc w tym zakresie, ich lokalizacja i udział w ogólnej strukturze własności stanowi uwarunkowanie dla przyszłego zagospodarowania przestrzennego miasta.

4.5.2. Struktura zagospodarowania terenów gminy

Analiza lokalizacji terenów komunalnych skłania do następujących wniosków:

- 1) Zasoby terenów komunalnych są nieliczne

- w przypadku gminy udział powierzchniowy działek będących własnością komunalną lub w trakcie komunalizacji do całkowitej powierzchni jest jeszcze mniejszy niż w przypadku miasta.
- 2) Znaczne rozproszenie terenów komunalnych, niewielki areał, ograniczona możliwość prowadzenia aktywnej polityki przestrzennej przez Radę i Burmistrza.

Z analizy własności Skarbu Państwa wynikają następujące wnioski:

- 1) Zasoby terenów Skarbu Państwa są większe w porównaniu z komunalnymi,
- w przypadku działek będących własnością Skarbu Państwa – działki są rozproszone i ich udział powierzchniowy do całej powierzchni jest w porównaniu z miastem zdecydowanie skromniejszy, są to głównie działki leśne, rolne, łąki, wolne od zabudowy.

Najwięcej działek zlokalizowanych jest w rejonach południowych: Okup Wielki, Okup Mały, Ostrów (duży kompleks) oraz Rokitnica. Biorąc pod uwagę wielkość działek będących własnością komunalną lub Skarbu Państwa oraz ich usytuowanie nie stanowią one istotnego uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy.

4.6. Uwarunkowania ochrony konserwatorskiej

4.6.1. Strefy obserwacji archeologicznej

Strefa obserwacji archeologicznej – strefa „OW”, obejmuje teren osadnictwa pradziejowego i historycznego w dolinach cieków wodnych biegnących przez obszar miasta i gminy Łask. Dotyczy to rzeki Grabi i jej dopływów. Strefa obserwacji archeologicznej obejmuje swym zasięgiem następujące stanowiska archeologiczne występujące na terenie miasta i gminy Łask:

Aleksandrówek

1. Aleksandrówek 1 (15 na 70-49), gm. Łask
 - osada kultury polskiej, nowożytność

Anielin

1. Anielin 1 (21 na 69-48), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury polskiej, XVI-XVII w.
2. Anielin 2 (25 na 69-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia
 - punkt osadniczy kultury polskiej, nowożytność
3. Anielin 3 (26 na 69-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje
 - osada kultury polskiej, XVII-XVIII w.

Bałucz

1. Bałucz 1 (1 na 69-48), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
2. Bałucz 2 (2 na 69-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia
 - osada (?) kultury polskiej, XVI-XVIII w.
3. Bałucz 3 (3 na 69-48), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
4. Bałucz 4 (4 na 69-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury przeworskiej (?), rzym (?)
 - ślad osadnictwa kultury polskiej, późne średniowiecze
 - osada kultury polskiej, XVI-XVII w.
5. Bałucz 5 (5 na 69-48), gm. Łask
 - osada kultury polskiej, XVII-XVIII w.
6. Bałucz 6 (6 na 69-48), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
7. Bałucz 7 (10 na 69-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia
 - ślad osadnictwa kultury polskiej, średniowiecze
 - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
8. Bałucz 8 (12 na 69-48), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury łużyckiej (?), EB (?)
 - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
9. Bałucz 9 (28 na 69-48), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury polskiej, XVI-XVII w.
10. Bałucz 10 (33 na 69-48), gm. Łask

- punkt osadniczy kultury polskiej, XVI-XVIII w.
11. Bałucz – Młyńsko 1 (34 na 69-48), gm. Łask
- ślad osadniczy kultury łużyckiej, III EB

Borszewice

1. Borszewice 1 (11 na 69-48), gm. Łask
- punkt osadniczy kultury polskiej, XIV-XV w.
 - osada kultury polskiej, XVI-XVII w.

Budy Stryjewskie

1. Budy Stryjewskie 1 (46 na 68-48), gm. Łask
- ślad osadnictwa kultury prapolskiej, wczesne średniowiecze
 - ślad osadnictwa kultury polskiej, późne średniowiecze
2. Budy Stryjewskie 2 (47 na 68-48), gm. Łask
- ślad osadnictwa kultury prapolskiej, wczesne średniowiecze
3. Budy Stryjewskie 3 (49 na 68-48), gm. Łask
- ślad osadnictwa kultury polskiej, późne średniowiecze
 - ślad osadnictwa kultury polskiej, nowożytność

Kolonia Łętków (obręb Orchów)

1. Kolonia Łętków 1 (5 na 70-48), gm. Łask
- osada kultury łużyckiej, V EB – halsztat C-D
2. Kolonia Łętków 2 (21 na 70-48), gm. Łask
- ślad osadnictwa kultury łużyckiej, chronologia nieokreślona
3. Kolonia Łętków 3 (22 na 70-48), gm. Łask
- ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, wczesna EB
4. Kolonia Łętków 4 (23 na 70-48), gm. Łask
- ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, chronologia nieokreślona
5. Kolonia Łętków 5 (24 na 70-48), gm. Łask
- cmentarzysko kultury łużyckiej, V EB
6. Kolonia Łętków 6 (25 na 70-48), gm. Łask
- osada kultury łużyckiej, chronologia nieokreślona
7. Kolonia Łętków 7 (26 na 70-48), gm. Łask
- osada kultury łużyckiej, EB – halsztat

Kolumna

1. Kolumna 1 (23 na 70-49), gm. Łask
- osada kultury polskiej, średniowiecze
2. Kolumna (d. nr 1), gm. Łask
- cmentarzysko kultury łużyckiej, V EB, 1957 r. – badania ratownicze H. Wiklak

Krzucz

1. Krzucz 1 (35 na 69-49), gm. Łask
- osada kultury przeworskiej, późny laten
2. Krzucz 2 (18 na 69-48), gm. Łask
- ślad osadnictwa kultury polskiej, późne średniowiecze
 - osada (?) kultury polskiej, XVII-XVIII w.
3. Krzucz 3 (19 na 69-48), gm. Łask
- osada (?) kultury polskiej, XVI-XVIII w.
4. Krzucz 4 (20 na 69-48), gm. Łask
- ślad osadnictwa kultury polskiej, późne średniowiecze
 - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.

Łask

1. Łask 1 (1 na 70-49), gm. Łask
- ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, chronologia nieokreślona
 - osada kultury polskiej, XV w.
 - osada kultury polskiej, nowożytność
2. Łask 2 (2 na 70-49), gm. Łask
- ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, chronologia nieokreślona
 - osada kultury przeworskiej, późny laten – wczesny rzym
 - osada kultury polskiej, XV w.
 - osada kultury polskiej, nowożytność

3. Łask 3 (3 na 70-49), gm. Łask
 - osada kultury łużyckiej, EB – halsztat
4. Łask 4 (4 na 70-49), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury polskiej, XV w.
 - osada kultury polskiej, nowożytność
5. Łask 5 (5 na 70-49), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, chronologia nieokreślona
 - osada kultury polskiej, XV w.
 - osada kultury polskiej, nowożytność
6. Łask 6 (28 na 70-49), gm. Łask
 - relikty dworu Łaskich, kultura polska, średniowiecze (od poł. XIV w.), 1992 r. – badania wykopaliskowe, L. Kajzer
7. Łask 7 (70-49), gm. Łask
 - miasto kultury polskiej, nowożytność, 1993 r. – badania ratownicze i nadzory, P. Kurowicz
8. Łask (d. nr 1) (70-49), gm. Łask
 - osada kultury prapolskiej, wczesne średniowiecze, 1967 r. – badania ratownicze J. Kamińska
9. Łask (d. nr 3) (70-49), gm. Łask
 - skarb monet kultury prapolskiej, wczesne średniowiecze, 1958 r. – badania ratownicze, Z. Kaszewski

Łopatki

1. Łopatki 1 (28 na 70-48), gm. Łask
 - osada kultury polskiej, XVIII w.
2. Łopatki 2 (29 na 70-48), gm. Łask
 - osada kultury polskiej, XVIII w.
3. Łopatki 3 (30-na 70-48), gm. Łask
 - osada kultury polskiej, XVII-XIX w.
4. Łopatki 4 (31 na 70-48), gm. Łask
 - osada kultury polskiej, XV – XVIII w.
5. Łopatki 11 (38 na 70-48), gm. Łask
 - osada kultury mierzanowickiej, wczesna EB, 1987 r. – badania ratowniczo-sondazowe, A. Pelisiak

Maurycy

1. Maurycy 1 (13 na 70-49), gm. Łask
 - osada kultury polskiej, XV w.
 - osada kultury polskiej, nowożytność

Mikołajówek

1. Mikołajówek 1 (8 na 70-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury łużyckiej, chronologia nieokreślona
2. Mikołajówek 2 (9 na 70-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia
 - osada kultury łużyckiej, chronologia nieokreślona
 - osada kultury polskiej, XVII-XVIII w.

Okup Fabryczny

1. Okup Fabryczny 1 (4 na 70-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury ceramiki sznurowej, neolit
2. Okup Fabryczny 2 (10 na 70-48), gm. Łask
 - osada kultury łużyckiej, chronologia nieokreślona
3. Okup Fabryczny 3 (11 na 70-48), gm. Łask
 - osada kultury nieokreślonej, epoka kamienia
4. Okup Fabryczny 4 (12 na 70-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury łużyckiej, V EB
5. Okup Fabryczny 5 (13 na 70-48), gm. Łask
 - osada kultury nieokreślonej, epoka kamienia

Orchów

1. Orchów 1 (1 na 70-48), gm. Łask
 - osada kultury pucharów lejkowatych, neolit
2. Orchów 2 (2 na 70-48), gm. Łask
 - osada kultury łużyckiej, III EB

- cmentarzysko kultury łużyckiej, III EB
- 3. Orchów 3 (6 na 70-48), gm. Łask
 - osada kultury łużyckiej, chronologia nieokreślona
- 4. Orchów 4 (7 na 70-48), gm. Łask
 - osada kultury łużyckiej, halsztat C-D
- 5. Orchów 5 (16 na 69-48), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
- 6. Orchów 6 (17 na 69-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury łużyckiej, EB (?)
 - ślad osadnictwa kultury polskiej, późne średniowiecze
 - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.

Ostrów

1. Ostrów 1 (9 na 70-49), gm. Łask
 - osada kultury polskiej, nowożytność

Ostrówek

1. Ostrówek 1 (7 na 70-49), gm. Łask
 - osada kultury prapolskiej, wczesne średniowiecze
 - osada kultury polskiej, nowożytność

Podłazcze

1. Podłazcze 1 (27 na 70-48), gm. Łask
 - osada kultury łużyckiej, halsztat C-D

Rembów

1. Rembów 1 (5 na 68-49), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.

Remiszew

1. Remiszew 1 (11 na 68-48), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury polskiej, nowożytność
2. Remiszew 2 (19 na 68-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury wschodniopomorskiej, wczesny halsztat
 - ślad osadnictwa kultury polskiej, nowożytność
3. Remiszew 3 (20 na 68-48), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury polskiej, późne średniowiecze
 - ślad osadnictwa kultury polskiej, nowożytność
4. Remiszew 4 (28 na 68-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury prapolskiej, wczesne średniowiecze
5. Remiszew 5 (29 na 68-48), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury polskiej, nowożytność
6. Remiszew 6 (30 na 68-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, EB/EŻ
 - punkt osadniczy kultury polskiej, nowożytność
7. Remiszew 7 (45 na 68-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje
8. Remiszew 8 (18 na 68-48), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury polskiej, późne średniowiecze/nowożytność

Rokitnica

1. Rokitnica 1 (33 na 70-50), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, neolit-wczesna EB
2. Rokitnica 2 (34 na 70-50), gm. Łask
 - osada kultury łużyckiej, chronologia nieokreślona
3. Rokitnica 3 (35 na 70-50), gm. Łask
 - osada kultury łużyckiej, chronologia nieokreślona
4. Rokitnica 4 (36 na 70-50), gm. Łask
 - osada kultury nieokreślonej, paleolit schyłkowy
5. Rokitnica – Kolonia a 1 (22 na 70-49)
 - osada kultury polskiej, nowożytność

Sięganów

1. Sięganów 1 (3 na 70-48), gm. Łask
 - osada kultury pucharów lejkowatych, neolit, 1986 r. – badania weryfikacyjne i ratownicze, A. Pelisiak
2. Sięganów 2 (32-na 70-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia
3. Sięganów 3 (33 na 70-48), gm. Łask
 - osada kultury pucharów lejkowatych, neolit
 - osada kultury mierzanowickiej, wczesna EB, 1986-1987 r. – badania sondażowe, A. Pelisiak
4. Sięganów 4 (34 na 70-48), gm. Łask
 - osada kultury nieokreślonej, epoka kamienia
5. Sięganów 7 (70-48), gm. Łask
 - osada kultury pucharów lejkowatych, neolit, 1986 r. – badania sondażowe, A. Pelisiak

Stryje Księżę

1. Stryje Księżę 1 (8 na 69-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury polskiej, późne średniowiecze
 - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
2. Stryje Księżę 2 (27 na 69-48), gm. Łask
 - osada kultury polskiej, XIII-XIV w.
 - punkt osadniczy kultury polskiej, nowożytność
3. Stryje Księżę 3 (29 na 69-48), gm. Łask
 - osada kultury przeworskiej, późny rzym
 - osada kultury polskiej, XVII-XVIII w.
4. Stryje Księżę 4 (30 na 69-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia
 - cmentarzysko (?) kultury przeworskiej, rzym
 - punkt osadniczy kultury polskiej, XVI-XVII w.
5. Stryje Księżę 5 (31 na 69-48), gm. Łask
 - osada (?) kultury przeworskiej, rzym
 - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
6. Stryje Księżę 6 (32 na 69-48), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury polskiej, XIV-XV w.
 - Osada kultury polskiej, XVI-XVII w.

Stryje Paskowe

1. Stryje Paskowe 1 (7 na 69-48), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
2. Stryje Paskowe 2 (9 na 69-48), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury łużyckiej, V EB/halsztat C
 - ślad osadnictwa kultury polskiej, średniowiecze
 - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
3. Stryje Paskowe – Szatyń 1(48 na 69-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia
4. Stryje Paskowe – Szatyń 2 (51 na 68-48), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury polskiej, nowożytność
5. Stryje Paskowe – Szatyń 3 (52 na 68-48), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury polskiej, późne średniowiecze

Teodory

1. Teodory 1 (14 na 70-49), gm. Łask
 - osada kultury polskiej, nowożytność
2. Teodory 2 (16 na 70-49), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury polskiej, XV w.
 - osada kultury polskiej, nowożytność
3. Teodory 3 (17 na 70-49), gm. Łask
 - osada kultury polskiej, nowożytność
4. Teodory 4 (18 na 70-49), gm. Łask
 - osada kultury polskiej, nowożytność
5. Teodory 5 (19 na 70-49), gm. Łask
 - osada kultury polskiej, nowożytność
6. Teodory 6 (20 na 70-49), gm. Łask

- osada kultury prapolskiej, wczesne średniowiecze
 - osada kultury polskiej, nowożytność
7. Teodory 7 (21 na 70-49), gm. Łask
- ślad osadnictwa kultury polskiej, XV w.
 - Osada kultury polskiej, nowożytność

Wiewiórczyn

1. Wiewiórczyn 1 (23 na 69-48), gm. Łask
- osada (?) kultury polskiej, XVII-XVIII w.

Wincentów

1. Wincentów 1 (16 na 68-48), gm. Łask
- punkt osadniczy kultury prapolskiej, wczesne średniowiecze
2. Wincentów 2 (17 na 68-48), gm. Łask
- ślad osadnictwa kręgu kultur z liściakami, paleolit schyłkowy

Wola Bałucka

1. Wola Bałucka 1 (13 na 69-48), gm. Łask
- punkt osadniczy kultury polskiej, późne średniowiecze
 - osada (?) kultury polskiej, XVI-XVIII w.
2. Wola Bałucka 2 (14 na 69-48), gm. Łask
- punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
3. Wola Bałucka 3 (15 na 69-48), gm. Łask
- ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia – wczesna EB
 - cmentarzysko (?) kultury łużyckiej, V EB/halsztat C
 - punkt osadniczy kultury polskiej, późne średniowiecze
 - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.

Wola Łaska

1. Wola Łaska 1 (8 na 70-49), gm. Łask
- ślad osadnictwa kultury polskiej, XV w.
 - osada kultury polskiej, nowożytność
2. Wola Łaska 2 (11 na 70-49), gm. Łask
- osada kultury polskiej, XV w.
 - osada kultury polskiej, nowożytność
3. Wola Łaska 3 (12 na 70-49), gm. Łask
- osada kultury polskiej, nowożytność

Wronowice

1. Wronowice 1 (33 na 69-49), gm. Łask
- osada kultury grobów kloszowych, wczesny laten
2. Wronowice 2 (34 na 69-49), gm. Łask
- osada kultury przeworskiej, późny laten

Wrzeszczewice

1. Wrzeszczewice 1 (31 na 68-48), gm. Łask
- ślad osadnictwa kultury polskiej, nowożytność
2. Wrzeszczewice 2 (34 na 68-48), gm. Łask
- punkt osadniczy kultury polskiej, nowożytność
3. Wrzeszczewice 3 (35 na 68-48), gm. Łask
- ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia
 - ślad osadnictwa kultury prapolskiej, wczesne średniowiecze
4. Wrzeszczewice 4 (36 na 68-48), gm. Łask
- ślad osadnictwa kultury przeworskiej, chronologia nieokreślona
5. Wrzeszczewice 5 (40 na 68-48), gm. Łask
- ślad osadnictwa kultury polskiej, późne średniowiecze
6. Wrzeszczewice 6 (41 na 68-48), gm. Łask
- ślad osadnictwa kultury polskiej, późne średniowiecze
 - ślad osadnictwa kultury polskiej, nowożytność
7. Wrzeszczewice 7 (42 na 68-48), gm. Łask
- punkt osadniczy kultury polskiej, nowożytność
8. Wrzeszczewice 8 (43 na 68-48), gm. Łask
- ślad osadnictwa kultury prapolskiej, wczesne średniowiecze

- ślad osadnictwa kultury polskiej, nowożytność
- 9. Wrzeszczewice 9 (44 na 68-48), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury polskiej, nowożytność
- 10. Wrzeszczewice 10 (50 na 68-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury polskiej, nowożytność
- 11. Wrzeszczewice 11 (53 na 68-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury przeworskiej, rzym
- 12. Wrzeszczewice 12 (55 na 68-48), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury polskiej, średniowiecze
 - punkt osadniczy kultury polskiej, nowożytność
- 13. Wrzeszczewice 13 (56 na 68-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury prapolskiej, wczesne średniowiecze
 - ślad osadnictwa kultury polskiej, nowożytność

Wrzeszczewiczki

1. Wrzeszczewiczki 1 (32 na 68-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury przeworskiej, późny rzym
2. Wrzeszczewiczki 2 (33 na 68-48), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury polskiej, późne średniowiecze
 - ślad osadnictwa kultury polskiej, nowożytność

Wydrzyn

1. Wydrzyn 1 (22 na 69-48), gm. Łask
 - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia
 - osada kultury polskiej, XVII-XVIII w.
2. Wydrzyn 2 (24 na 69-48), gm. Łask
 - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.

Żdźary

1. Żdźary 1 (6 na 70-49), gm. Łask
 - osada kultury łużyckiej, halsztat

Wszelkie działania inwestycyjne wymagają na terenie strefy obserwacji archeologicznej uzgodnień z konserwatorem zabytków archeologicznych i zapewnienia nadzoru archeologicznego w trakcie inwestycji.

Na terenie miasta, w miejscu dawnego dworu, gdzie istnieje stanowisko archeologiczne wyodrębniono ponadto **strefę ochrony relikwów archeologicznych – strefa „W”** obejmującą teren położony na obszarze przedlokacyjnym. Obowiązuje tu zasada, że wszelkie działania inwestycyjne wymagają uzgodnień celem przeprowadzenia badań wyprzedzających i prowadzenia nadzoru archeologicznego podczas realizowania inwestycji.

Zgodnie z wytycznymi ze Studium historyczno-urbanistycznego wykonanego przez Pracownię Konserwacji Zabytków w Warszawie w granicach miasta został wyodrębniony **rejon obserwacji archeologicznych – strefa OW’**.

4.6.2. Zasoby objęte ochroną konserwatorską na terenie miasta i gminy

Obiekty zabytkowe w mieście i gminie Łask zawarte są w projekcie Gminnej Ewidencji Zabytków (w tym zabytki wpisane do rejestru zabytków). Projekt Gminnej Ewidencji Zabytków może ulec zmianie. Stan na dzień 02.05.2007 r.

Projekt Gminnej Ewidencji Zabytków

MIASTO ŁASK

1. UKŁAD URBANISTYCZNY
2. **DAWNY MAGISTRAT, ul. Kościuszki nr 2 - nr rej. 391/A.**
3. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA P.W. NIEPOKALANEGO POCZĘCIA NMP;
4. **-kościół, nr rej. 245/A.**
5. -dzwonnica,
6. -otoczenie kościoła w granicach ogrodzenia przykościelnego.
7. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA CMENARNEGO P.W. ŚW. DUCHA, ob. Paraf, wojskowa,
8. **kościół, nr rej. 246/A,**
9. otoczenie kościoła w granicach ogrodzenia przykościelnego,
10. ZESPÓŁ CMENARZA PARAFIALNEGO, ul. Warszawska 15:
11. cmentarz,
12. Kościół p.w. św. Franciszka

13. ogrodzenie z pierwotną bramą wejściową.
14. CMENTARZ ŻYDOWSKI (teren Podlascza)
15. **PARK MIEJSKI, nr rej. 386/A.**

Ul. Armii Krajowej

16. ZESPÓŁ DOMU NR 1;
 - a. dom,
 - b. oficyna.

17. DOM NR 2.
18. DOM NR 53.

Ul. Kilińskiego

19. DOM NR 26.
20. DOM NR 27
21. DOM NR 28.
22. DOM NR 29.
23. DOM NR 35.

Ul. Kolejowa

24. BUDYNEK DWORCA PKP.
25. WIEŻA CIŚNIEN.
26. DOM NR 1.
27. DOM NR 1a.
28. DOM NR 1b.

Ul. Marii Konopnickiej

29. d. SZKOŁA ŻYDOWSKA, ob. Magazyn.

Ul. Kościelna

30. DOM NR 8.

Ul. T. Kościuszki

31. DOM NR 4.
32. DOM NR 7.
33. DOM NR 8.
34. DOM NR 10.

Ul. Lutomska

35. POMPOWIA (zespół budynków PKP)

Ul. 11 Listopada

36. **DOM NR 1, nr rej. 240/A.**
37. **DOM NR 2, nr rej. 241/A.**
38. **DOM NR 3, nr rej. 242/A.**
39. DOM NR 4.
40. DOM NR 5.
41. **DOM NR 6, nr rej. 243/A (w trakcie postępowania w sprawie skreślenia z rejestru).**
42. **DOM NR 7, nr rej. 244/A.**
43. DOM NR 8.
44. DOM NR 10a.
45. DOMNR11.
46. DOM NR 12.
47. DOM NR 13/14.
48. DOM NR 15.
49. DOM NR 16.
50. DOM NR 17.
51. DOM NR 18.
52. DOMNR30.
53. DOM NR 31.
54. DOMNR32.
55. DOM NR 33.
56. DOM NR 35.
57. DOMNR36.
58. DOM NR 37.
59. DOMNR38a.
60. MAGAZYN, wł. GS "Samopomoc Chłopska" w Łasku nr 34

Ul. 9 Maja

61. DOM NR 14.
62. DOM NR 20.
63. DOM NR 24.
64. DOM NR 28.
65. DOM NR 35.
66. DOM NR 43.
67. DOM NR 47.
68. DOM NR 49.
69. DOM NR 50.
70. DOM NR 62.

Ul. G. Narutowicza

- 71. DOM NR 2.
- 72. DOM NR 22.
- 73. MŁYN (NR 53).
- Ul. Objazdowa**
- 74. DOM NR 6.
- Ul. Utrata**
- 75. DOM NR 15.
- Ul. Warszawska**
- 76. ZESPÓŁ DOMU NR 3:
 - a. dom,
 - b. oficyna.
- 77. DOMNR1.
- 78. DOM NR 2.
- 79. DOM NR 3/5.
- 80. DOM NR 10.
- 81. DOM NR 12.
- 82. DOM NR 16.
- 83. DOM NR 23.
- 84. DOM NR 37.
- Ul. Widawska**
- 85. DOM NR 3.
- 86. DOM NR 32.
- Ul. Wiejska**
- 87. DOM NR 12.
- Ul. Zielona**
- 88. DOM NR 11.
- 89. DOM NR 12.
- Ul. S. Żeromskiego**
- 90. DOM NR 2.
- 91. DOM NR 4.
- 92. DOM NR 10.
- 93. DOM NR 12.
- 94. DOM NR 19.

ŁASK -KOLUMNA

- 95. UKŁAD URBANISTYCZNY
- 96. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR.P.W. WNIEBOWZIĘCIA N.MARII:
 - a. kościół,
 - b. plebania.
- 97. CMENTARZ PARAFIALNY.
- Ul. Armii Ludowej**
- 98. DOM NR 1
- 99. WILLA NR 2.
- 100.DOM NR 2a (dawne 4)
- 101.DOM NR 7
- 102.WILLA NR 9
- 103.WILLA NR 25.
- 104.WILLA NR 25a.
- Ul. Bracka**
- 105.WILLA NR 2.
- 106.WILLA NR 7 (róg. ul. Bliskiej).
- Ul. Brzeźna**
- 107.WILLA NR 5.
- 108.WILLA NR 5a (dawne 7).
- Ul. Błękitna**
- 109.WILLA NR 7.
- 110.WILLA NR 9.
- 111.WILLA NR 19.
- Ul. Dolna**
- 112.DOM NR 5.
- Ul. Graniczna**
- 113.WILLA NR 12.
- 114.DOM NR 15.
- 115.DOM NR 17.
- Ul. Gdańska**
- 116.WILLA NR 7.
- 117.DOM NR 14.
- 118.WILLA NR 16.
- 119.WILLA NR 17.
- Ul. Jagiełły**

120. WILLA NR 8.
 121. WILLA NR 10.
Ul. Katowicka
 122. DOM NR 1 (narożny z ul. Armii Ludowej)
 123. WILLA NR 13.
Ul. Kolonijna
 124. WILLA NR 2.
 125. WILLA NR 4a(dawne 4)
Ul. Kopernika
 126. WILLA NR 6
 127. WILLA NR 14.
 128. WILLA NR 16.
Ul. Kresowa
 129. DOM NR 6.
Ul. Komuny Paryskiej
 130. WILLA NR 2.
 131. WILLA NR 12a (dawne 12)
 132. WILLA NR 14.
 133. DOM NR 15.
 134. DOM NR 20.
 135. WILLA NR 29.
Ul. Letnia
 136. WILLA NR 5.
 137. WILLA NR 7.
 138. WILLA NR 11.
 139. WILLA NR 15.
Ul. Lubelska
 140. DOM NR 1.
 141. WILLA NR 5.
 142. WILLA NR 10.
 143. WILLA NR 12.
 144. WILLA NR 13.
 WILLA NR 15.
Ul. Łanowa
 145. WILLA NR 3.
 146. WILLA NR 7.
 147. WILLA NR 9.
 148. WILLA NR 9a (róg ul. Komuny Paryskiej).
 149. DOM NR 14.
UL Łódzka
 150. WILLA NR1
Ul. Piaskowa
 151. WILLA NR 1.
 152. WILLA NR 6 (róg ulicy Piaskowej i Pięknej)
 153. WILLA NR 6a (dawny 3)
 154. WILLA NR 11
Ul. Piękna
 155. WILLA NR 7.
 156. WILLA NR 8.
Ul. Piotrkowska
 157. WILLA NR 2 (dawna : Kopernika 8)
 158. WILLA NR 7/9.
 159. WILLA NR 11.
 160. WILLA NR 13.
 161. DOM NR 18.
 162. WILLA NR 25.
Pl. Szarych Szeregów
 163. WILLA NR 1.
 164. DOM NR 2.
 165. WILLA NR 7.
Ul. Rolnicza
 166. DOM NR 1 (dawna lipowa 2)
Ul. Sandomierska
 167. WILLA NR 4.
Ul. Sejmowa
 168. WILLA NR 1.
 169. WILLA NR 7.
Ul. Sportowa
 170. ZESPÓŁ DWORSKI:
 a dwór, ob. biuro,

- b stajnia, ob. fabryka.

Ul. Spacerowa

171.WILLA NR 10.

Ul. Świerkowa

172.WILLA NR 7 (Dawne 5/7)

Ul. Torowa

173.ZESPÓŁ DWORCA PKP:

- a. budynek dworca,
- b. dom Nr 3
- c. dom Nr 1c

174.WILLA NR 1.

175.WILLA NR 2 (róg Bliskiej).

176.WILLA NR 14.

Ul. Toruńska

177.WILLA NR 9.

178.WILLA NR 13.

Ul. Wczasowa

179.WILLA NR 2.

180.WILLA NR 8.

181.WILLA NR 9a.

182.WILLA NR 10.

Ul. Wileńska

183.WILLA NR 1.

184.WILLA NR 8.

185.WILLA NR 13.

186.WILLA NR 18.

187.WILLA NR 25.

Ul. Wojska Polskiego

188.ZESPÓŁ WILII NR 18:

- a. willa Nr 1,
- b. willa Nr 2,
- c. altana

189.WILLA NR 11.

190.WILLA NR 13.

191.WILLA NR 14.

192.DOM NR 22.

193.WILLA NR 26.

GMINA ŁASK

ANIELIN

194.RELIKT CMENTARZ EWANGELICKIEGO

195.DAWNA SZKOŁA NR 30

196.DOM NR 1.

BAŁUCZ KOLONIA

197.DOM NR 13.

BORSZEWICE

198.CMENTARZ PARAFIALNY

199.ZESPÓŁ LEŚNICZÓWKI NR 4:

- a. Leśniczówka
- b. piwnica

200.ZESPÓŁ LEŚNICZÓWKI NR 6:

- a. leśniczówka,
- b. piwnica, mur.

BORSZEWICE CMENTARNE

201.DOM NR 19.

202.DOM NR 29.

203.DOM NR 31.

BORSZEWICE KOŚCIELNE

204.ZESPÓŁ KOŚCIOŁA par. p.w. śś. Stanisława B-pa i Mikołaja B-pa:

- a. kościół,
- b. dzwonnica,
- c. ogrodzenie,
- d. plebania,
- e. organistówka,
- f. obora, mur,
- g. obora, mur,
- h. stodoła, mur.

205.DOM NR 13.

206.DOM NR 19.

GORCZYN

207.ZESPÓŁ DWORSKI:

- a. dwór
- b. park

208.DOM NR 16.

KARSZEW**209.ZESPÓŁ DWORSKI:**

- a. relikw dworu, nr rej. 237/A (w trakcie postępowania w sprawie skreślenia z rejestru)
- b. relikw parku

KOPYŚĆ

210.DOM NR 44.

211.DOM NR 45.

ŁOPATKI**212.ZESPÓŁ DWORSKI**

- a. dwór nr rej. 247/A
- b. cegielnia.

213.DOM NR 64

214.DOM NR 71

215.DOM NR 110

MAURYCA

216.DOM NR 27

OKUP MAŁY**217.PARK DWORSKI**

- a. DOM NA TERENIE PARKU

218.CMENTARZ EWANGELICKI

219.TKALNIA (róg ulicy Sieradzkiej i Bilewskiej)

OKUP WIELKI

220.DOM NR 3.

221.DOM NR 32 (dawne 31)

222.DOM NR 62 (dawne 51)

223.DOM NR 66 (dawne 54)

224.DOM NR 76 (dawne 58)

ORCHÓW**225.ZESPÓŁ DWORSKI:**

- a. dom,
- b. obora

226.DOM NR 77.

227.DOM NR 96.

228.DOM NR 102.

229.DOM NR 118.

ORCHÓW-WESÓŁKA

230.DOM NR 163

OSTRÓW**231.ZESPÓŁ DWORSKI:**

- a. dwór-nr rej. 379/A,
- b. obora,
- c. spichlerz,
- d. stodoła,
- e. czworak,
- f. park.

ROKITNICA

232.CMENTARZ EWANGELICKI

233.DOM z OBORĄ NR 17.

STRYJE KSIĘŻE

234.DOM NR 25.

ULEJÓW

235.Cmentarz wojenny

WIEWIÓRCZYNUl. Hallera

236.DOM NR 33.

Ul. Szkolna

237.DOM NR 3.

Ul. Witosą

238.DOM NR 31

WINCENTÓW

239.DOM NR 2

WOLA BAŁUCKA**240.ZESPÓŁ DWORSKI:**

- a. dwór, nr rej. 300/A,
- b. otoczenie dworu w granicach czytelnym pozostałości zespołu.

241.DOM NR 30.

242.DOM NR 33.

WRONOWICE

243.ZESPÓŁ DWORSKI:

- a. dwór,
- b. czworak,
- c. obora,
- d. dom gorzelnianego,
- e. stodoła,
- f. spichlerz,
- g. kotłownia, ob. magazyn,
- h. gorzelnia,
- i. magazyn gorzelni,
- j. park.

WRZESZCZEWICE

244.CMENTARZ PARAFIALNY

245.DOM, ob. BIBLIOTEKA.

246.DOM NR 3.

ZIELEŃCICE

247.PARK DWORSKI.

Wojewódzka Ewidencja Zabytków – Gmina Łask

ANIELIN

1. RELIKT CMENTARZA EWANGELICKIEGO

BORSZEWICE

2. CMENTARZ PARAFIALNY

BORSZEWICE KOŚCIELNE

3. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO p.w. śś. Stanisława Biskupa i Mikołaja Biskupa:

- a. kościół,
- b. dzwonnica,
- c. ogrodzenie,
- d. plebania,

GORCZYN

4. ZESPÓŁ DWORSKI

- a. dwór,
- b. park,

KARSZEW

5. ZESPÓŁ DWORSKI

- a. relikł dworu, nr rej. 237/A (trwa postępowanie o skreślenie z rejestru zabytków),
- b. relikł parku,

ŁOPATKI

6. DWÓR, nr rej. 247/A

OKUP MAŁY

7. PARK DWORSKI

8. CMENTARZ EWNAGELICKI

OSTRÓW

9. ZESPÓŁ DWORSKI

- a. dwór, nr rej. 379/A,
- b. obora,
- c. spichlerz,
- d. stodoła,
- e. wozownia,
- f. czworak,
- g. park.

ROKITNICA

10. CMENTARZ EWANGELICKI

ULEJÓW

11. CMENTARZ WOJENNY

WOLA BAŁUCKA

12. ZESPÓŁ DWORSKI

- a. dwór, nr rej. 300/A,
- b. otoczenie dworu w granicach czytelnych pozostałości zespołu,

WRONOWICE

13. ZESPÓŁ DWORSKI

- a. dwór,
- b. czworak,
- c. obora,
- d. dom gorzelnianego,
- e. stodoła,
- f. spichlerz,

- g. kotłownia, obecnie magazyn,
- h. gorzelnia,
- i. magazyn gorzelni,
- j. park.

WRZESZCZEWICE

- 14. CMENTARZ PARAFIALNY

ZIELEŃCICE

- 15. PARK DWORSKI

Wojewódzka Ewidencja Zabytków – Miasto Łask

1. UKŁAD URBANISTYCZNY
2. dawny **MAGISTRAT, ul. T. Kościuszki nr 2 – nr rej. 391/A**
3. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP.
 - a. kościół, nr rej. 245/A,
 - b. dzwonnica,
 - c. otoczenie kościoła w granicach ogrodzenia przykościelnego,
4. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA CMENTARNEGO p.w. św. Ducha, obecnie parafia wojskowa,
 - a. kościół, nr rej. 246/A,
 - b. otoczenie kościoła w granicach ogrodzenia przykościelnego,
5. ZESPÓŁ CMENTARZA PARAFIALNEGO, ul. Warszawska 15.
 - a. cmentarz,
 - b. kościół p.w. św. Franciszka,
 - c. ogrodzenie z pierwotną bramą wejściową,
6. CMENTARZ ŻYDOWSKI (teren Podłaszczka).
7. **PARK MIEJSKI, nr rej. 386/A.**

ULICA 11 LISTOPADA

8. **DOM NR 1, nr rej. 240/A,**
9. **DOM NR 2, nr rej. 241/A,**
10. **DOM NR 3, nr rej. 242/A,**
11. **DOM NR 6, nr rej. 243/A (w trakcie postępowania o skreślenie z rejestru)**
12. **DOM NR 7, nr rej. 244/A,**
13. DOM NR 8.

ŁASK – KOLUMNA

14. UKŁAD URBANISTYCZNY
15. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA p.w. Wniebowzięcia NMP.
 - a. kościół,
 - b. plebania,
16. CMENTARZ PARAFIALNY

W rejestrze zabytków na terenie miasta znajduje się 9 obiektów zawartych w poniższej tabeli:

Tabela 5. Obiekty na terenie miasta Łask wpisane w rejestr zabytków

Lp.	Nazwa obiektu	Materiał	Nr rejestru	Datowanie
1	2	3	4	5
1.	Kościół parafialny p.w. Nawiedzenia N.M.P. i św. Michała Archanioła	murowany	245/A	1526 r. (przebudowa po 1749 r.)
2.	Kościół p.w. św. Ducha, dawny szpitalny, ob. parafia wojskowa	drewniany	246/A	1666 r.
3.	Kamienica przy pl. 11 Listopada 1	murowana	240/A	1860 r.
4.	Kamienica przy pl. 11 Listopada 2	murowana	241/A	XIX
5.	Kamienica przy pl. 11 Listopada 3	murowana	242/A	2 poł. XIX w.
6.	Kamienica przy pl. 11 Listopada 6 (w trakcie postępowania w sprawie skreślenia z rejestru)	murowana	243/A	1 poł. XIX w.
7.	Kamienica przy pl. 11 Listopada 7	murowana	244/A	XIX w.
8.	Kamienica przy ul Kościuszki 2	murowana	391/A	1909 r.
9.	Park Miejski	-	386/A	XIX w.

Źródło: Materiały Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

W rejestrze zabytków na terenie gminy znajdują się 4 obiekty zawarte w poniższej tabeli:

Tabela 6. Obiekty na terenie gminy Łask wpisane w rejestr zabytków

Lp.	Lokalizacja obiektu	Nazwa obiektu	Nr rejestru	Materiał	Datowanie
1	2	3	4	5	6
1.	Łopatki	Dwór	247/A	murowany	Połowa XVI w.
2.	Karszew	Dwór (w trakcie postępowania w sprawie skreślenia z rejestru)	237/A	murowany	Połowa XIX w.
3.	Ostrów	Dwór	379/A	murowany	1905 r.
4.	Wola Bałucka	Dwór	300/A	murowany	Pocz. XIX w.

Źródło: Materiały Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

4.6.3. Strefy ochrony konserwatorskiej

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Łodzi Delegatura w Sieradzu określa dla miasta Łask:

I. Strefę pełnej ochrony historycznej struktury przestrzennej - strefa „A”, obejmującą teren Starego Miasta w granicach:

- od południa – ul. 9 Maja – ul. Górna
- od północy i wschodu ul. S. Żeromskiego, północna pierzeja Rynku (pl. 11 Listopada) – ul. Warszawska
- od zachodu – ul. A. Mickiewicza.

Strefa ta nie obejmuje zewnętrznych pierzei ulic: 9 Maja-Górna, S. Żeromskiego, Warszawskiej, A. Mickiewicza i północnej pierzei Rynku (pl. 11 Listopada).

Właściwą, naszym zdaniem jest propozycja Konserwatora Zabytków, która strefę tą oznaczoną symbolem „A” poszerza o głębokość działek położonych na zewnątrz podanych powyżej granic.

II. Strefę ochrony zachowanych elementów zabytkowych - strefa „B” zawartą w granicach:

- od południa – ul. 9 Maja – ul. Górna (pokrywa się z granicą strefy „A”)
- od północy i wschodu – ul. Objazdowa
- od zachodu – linia łącząca ul. Objazdową z ul. Górna położoną między węzłami:
 - o ul. Objazdowej i ul. S. Żeromskiego
 - o ul. Górnej i ul. Widawskiej.

III. Strefę ochrony krajobrazu – strefa „K”. Obejmuje ona:

- teren cmentarza
- teren dawnego dworu Łaskich (obecnie park miejski)

Wytyczne konserwatorskie określiły również **strefy ekspozycji zabytkowych elementów zespołu miejskiego - strefa „E”**. Obejmują one osie widokowe na kościół p.w. NMP i św. Michała Archanioła oraz kościół p.w. św. Ducha. Stworzona została ona w celu zapewnienia odpowiedniej ekspozycji tych zabytków. Studium wskazuje również pierzeje do zachowania.

Na terenie Kolumny, stanowiącej obecnie integralną część miasta Łask, określona została **strefa ochrony historycznego układu przestrzennego i historycznych funkcji - strefa „U”**. Oznaczony jako strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej dla istniejącego cmentarza w Kolumnie ustala się ponadto strefę „K”, analogicznie do cmentarza na terenie Łasku.

Na terenie gminy, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków, ustalił 13 stref ścisłej ochrony konserwatorskiej. Obejmują one różnej wielkości tereny, najczęściej związane z istniejącymi lub byłymi dworami.

Tereny te znajdują się na obszarach następujących wsi:

- Łopatki (rejon renesansowego dworu znajdującego się w rejestrze zabytków),
- Podlascze (tuż przy granicy miasta, cmentarz żydowski XIX w.),
- Zielęcice nad Grabią (park dworski),
- Wola Bałucka (rejon dworu znajdującego się w rejestrze zabytków),
- Borszewice (cmentarz parafialny rzymsko-katolicki),
- Wincentów/Ulejów (przy północno-zachodniej granicy gminy, niemiecki cmentarz wojenny z 1914 r.),
- Wrzeszczewice (przy północnej granicy gminy, cmentarz parafialny rzymsko-katolicki),
- Anielin (cmentarz ewangelicki),
- Karszew (rejon byłego dworu),
- Wronowice (teren parku),
- Ostrów (rejon dworu znajdującego się w rejestrze zabytków),

- Rokitnica (cmentarz ewangelicki),
- Borszewice – kościół rzymsko-katolicki XIX – XX w.

Ponadto na terenie wsi Bałucz określono **rejon lokalizacji domniemanych założeń rezydencjonalno-obronnych**, gdzie wszelkie działania inwestycyjne wymagają uzgodnień z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

4.7. Uwarunkowania wynikające z istniejącego układu komunikacyjnego miasta i gminy

4.7.1. Uwarunkowania w zakresie powiązań z otoczeniem zewnętrznym

Miasto i gmina Łask mają dobre powiązanie z obszarem zewnętrznym. Miasto Łask uważane jest za ważny węzeł komunikacyjny. Zbiegają się tu następujące drogi znaczenia międzynarodowego i regionalnego:

1. drogi krajowe:
 - Nr 14 – droga główna ruchu przyspieszonego klasy GP relacji Łódź – Łask - Walichnowy,
 - Nr 12 – droga główna ruchu przyspieszonego klasy GP relacji Sieradz – Łask – Piotrków Trybunalski.
2. drogi wojewódzkie:
 - Nr 473 – droga główna klasy G relacji Łask – Szadek,
 - Nr 481 – droga główna klasy G relacji Łask – Wieluń,
 - Nr 483 – droga główna klasy G relacji Łask – Częstochowa.

Ponadto przez obszar gminy przebiegają drogi powiatowe o następujących numerach i relacjach:

- Nr 4906E – Florianki – Borszewice - Okup Wielki,
- Nr 2300E – Bałucz – Okup Wielki – Marzenin,
- Nr 2321E – Borszewice – Bałucz – Anielin,
- Nr 4912E – Dziadkowie – Wrzeszczewice - Kiki – Dobroń – Karczmy,
- Nr 3706E – Łask – Kwiatkowie,
- Nr 3301E – Janowice – Poleszyn – Wronowice – Łask,

Uzupełnienie tych powiązań na obszarze gminy stanowi sieć dróg gminnych.

Długość dróg krajowych w obrębie miasta i gminy Łask wynosi około 20 km, dróg wojewódzkich około 18,4 km, dróg powiatowych ok. 59,4 km, oraz 47,4 km dróg miejskich.

Ważną rolę w powiązaniach zewnętrznych, szczególnie dalszego zasięgu, pełni linia kolejowa Łódź – Sieradz – Ostrów Wielkopolski – Wrocław. Jest to linia pierwszorzędowego znaczenia i na terenie gminy posiada trzy przystanki pasażerskie w: Kolumnie, Łasku, i Borszewicach.

Powiązania zewnętrzne komunikacją zbiorczą autobusową zapewnia komunikacja autobusowa PKS uzupełniona przewoźnikami prywatnymi.

4.7.2. Uwarunkowania wynikające z analizy wzrostu motoryzacji i ruchu na drogach

W ostatnich latach obserwuje się duży wzrost wskaźników motoryzacji (szczególnie po zniesieniu cła na samochody sprowadzane z krajów UE). Wzrostowi motoryzacji niestety nie towarzyszy proporcjonalny rozwój infrastruktury komunikacyjnej. Sprawność układu komunikacyjnego, szczególnie miejskiego, w wyniku wzrostu motoryzacji znacznie zmalała. Odpowiednio do wzrostu ilości samochodów wzrósł ruch na drogach i ulicach miejskich. Łask jest bardzo narażony na ten ruch ze względu na dużą ilość przelotowych dróg krajowych i wojewódzkich. Szczególne nasilenie ruchu notuje się na drodze krajowej Nr 14 i Nr 12 prowadzącej w stronę Sieradza.

Wielkość ruchu i jego wzrost w Łasku na podstawie generalnych pomiarów w 1990 r. i 1995 r. przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 7. Wielkość ruchu samochodowego

Nr drogi z kierunku	Rok	Wielkość ruchu (SDR) w poj./dobę/2 kierunki			Wskaźnik wzrostu 1995/1990 2000/1950
		ogółem	% ruchu osobowego	% ruchu ciężarowego	
14 Łódź	1990	8500	64	16	1,61
	1995	13700	78	10	
12 Sieradz	1990	7000	50	24	1,51
	1995	10600	75	13	
12 Piotrków Tryb.	1990	2800	48	30	1,25
	1995	3500	61	23	
473 Szadek	1990	1100	50	22	1,55

	1995	1700	70	16	1,46
	2000	2477	79	13	
481 Widawa	1990	1500	67	12	1,40
	1995	2100	79	7	1,28
	2000	2697	80	6	
483 Zelów	1990	2200	57	18	1,59
	1995	3500	72	12	1,27
	2000	4430	81	9	

Średni wzrost ruchu w ciągu 5 lat wyniósł 50% czyli około 10% w ciągu jednego roku. Jest to ogromny wzrost mający odzwierciedlenie w obciążeniu układu drogowego, a w szczególności układu miejskiego. Wpływa również na wzrost zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców.

Wysoka ranga funkcjonalna dróg przebiegających przez gminę sprawia, że jej rozwój może zależeć od umiejętnego wykorzystania możliwości obsługi transportu drogowego. Jest to okoliczność, która może być wykorzystywana na równi z szansami, jakie stwarza możliwość obsługi turystów poruszających się po trasie Łódź - Wrocław.

Ruchliwe trasy nie spełniają jednak w pełni warunków przepustowości tranzytowej przez gminę, a zwłaszcza miasto. Istniejący układ komunikacyjny wymaga pilnego uzupełnienia układem odciażającym centrum miasta od ruchu tranzytowego. Prognozy natężenia ruchu opracowane w oparciu o dane z roku 1999 wskazują, że do roku 2015 natężenie ruchu w gminie wzrośnie średnio o ponad 100%.

Istniejący w Łasku węzeł drogowy posiada wysoki stopień kolizyjności. Intensywność ruchu na drodze krajowej powoduje wzrost zagrożenia bezpieczeństwa w układzie ulicznym miasta i gminy oraz obniża drożność ruchu tranzytowego. Niezależnie od rozbudowy elementów zewnętrznego układu komunikacyjnego, duże znaczenie posiada usprawnienie systemu ulicznego miasta Łasku przez jego modernizację oraz wzbogacenie struktury – dotyczy to zarówno ulic głównych, zbiorczych, jak i lokalnych.

4.7.2.1. Wnioski z diagnozy stanu w zakresie układu komunikacyjnego gminy

Ogólnie obszar gminy charakteryzuje się bogatym układem drogowym.

Na 100 km² powierzchni przypada około 100 km dróg klasyfikowanych (bez dróg śródpolnych rolniczych). Na układ drogowy gminny składają się:

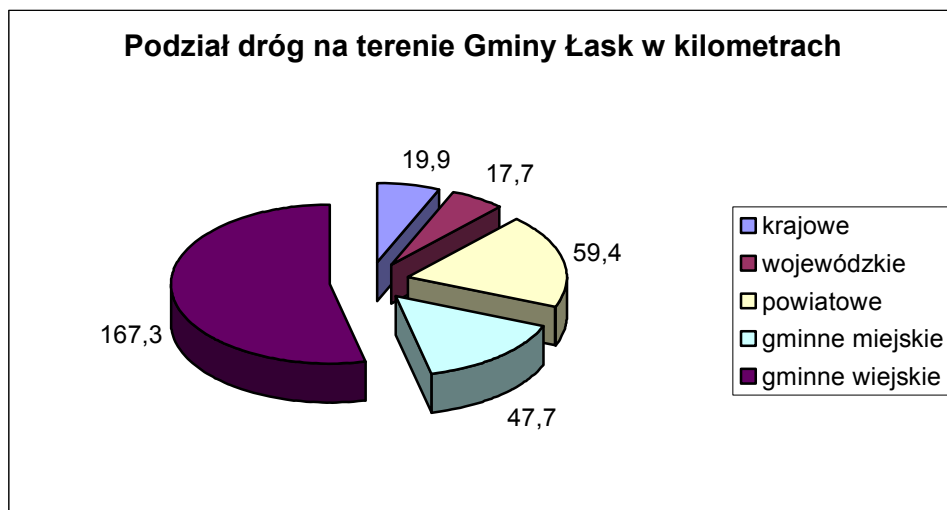
- sieć dróg krajowych,
- sieć dróg wojewódzkich,
- sieć dróg powiatowych,
- sieć dróg gminnych,
- sieć dróg gminnych wiejskich.

Długość, znaczących w układzie, dróg na obszarze gminy z podziałem na pełnione funkcje jest następująca (tab. 8):

Tabela 8. Długość dróg w gminie Łask

Rodzaj drogi	Długość [km]
Krajowe (w całości o nawierzchni asfaltowej)	19,9
Wojewódzkie (w całości o nawierzchni asfaltowej)	17,7
Powiatowe	59,4
o nawierzchni asfaltowej	48
o nawierzchni gruntowej utwardzonej	7,6
o nawierzchni gruntowej	3,8
Gminne miejskie	47,7
o nawierzchni asfaltowej	19,4
o nawierzchni gruntowej utwardzonej	10,1
o nawierzchni gruntowej	18,2
Gminne wiejskie	167,3
o nawierzchni asfaltowej	15,3
o nawierzchni gruntowej	152
Suma	312

Źródło: UM w Łasku

Parametry dróg są bardzo zróżnicowane, od dobrych dla dróg krajowych (częściowo w remoncie), zadowolających wojewódzkich do bardzo średnich i złych, jeśli chodzi o drogi powiatowe i gminne. Drogi gminne w większości posiadają nawierzchnie gruntowe utwardzone szlaką i nieutwardzone; szerokość jezdni generalnie kształtują się w granicach 4,0-5,0, a szerokość pasa drogowego wynosi średnio ~ 10m przy zróżnicowaniu szerokości od 5,0 do 20,0 m.

Sieć dróg gminnych rolniczych w większości posiada nawierzchnię gruntową naturalną bez wykształconej jezdni, zapewnia ona jednak, z racji znacznej gęstości dobrą dostępność do siedlisk i pól.

Obsługę pasażerską obszaru gminy zapewnia komunikacja autobusowa PKS i kilka wybiegowych linii komunikacji miejskiej z Łasku.

4.7.3. Uwarunkowania wynikające z analizy stanu układu ulicznego miasta

Sieć uliczną miasta stanowią ulice w ciągach dróg: krajowych, wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych. Te ostatnie pełnią w układzie komunikacyjnym miasta zróżnicowane funkcje i role, od funkcji ulic zbiorczych, poprzez ulice lokalne, dojazdowe do wewnętrznych i osiedlowych dojazdów włącznie. Duży procent układu ulicznego przypada na drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe – drogi (ulice) te w większości prowadzą ruch niezwiązany z miastem (tranzytowy) ~ 90% ruchu. Jest to ruch z dużym udziałem ruchu ciężkiego. Wszystkie ulice układu podstawowego pełnią złożone funkcje i za wyjątkiem ulicy Objazdowej są ulicami wąskimi, ściśle obudowanymi i nie spełniają wymogów funkcji jaką pełnią.

W Łasku na ulice podstawowego układu składają się:

- ciąg ulic Żeromskiego – Objazdowa – Warszawska – Armii Ludowej jako ulica główna przyspieszona (droga krajowa nr 14),
- ciąg ulic Al. Niepodległości – 9 Maja – jako ulica główna przyspieszona (droga krajowa nr 12),
- ciąg ulic Widawska – Górna – jako ulica główna (droga wojewódzka nr 481),
- ulica G. Narutowicza – jako ulica główna (droga wojewódzka 483),
- ciąg ulic Jana Pawła II – odc. 1 Maja jako ulica zbiorcza – powiatowa,
- ulica Lutomińska jako ulica zbiorcza – powiatowa,
- ciąg ulicy Konopnickiej – jako ulica zbiorcza – powiatowa,
- ciąg ulic Sportowa – Wileńska – Spacerowa jako ulica zbiorcza – powiatowa,
- ulica S. Batorego jako ulica zbiorcza – powiatowa.

Większość ulic to ulice jednojezdniowe o szerokości jezdni 6-7 m za wyjątkiem ciągu ulic, którymi przebiegają drogi krajowe nr 14 i nr 12, gdzie szerokość jezdni, za wyjątkiem Al. Niepodległości, średnio kształtuje się w granicach 9 m.

Centrum miasta o wysokich i ciasno obudowanych ulicach podlega ochronie, jako całość zabytkowego układu urbanistycznego. Sprawność układu centrum jest niska – część ulic jest jednokierunkowa, ulice są wąskie, a skrzyżowania proste nieskanalizowane.

Generalnie układ podstawowy wymaga dostosowania parametrów technicznych – jego niska sprawność jest wynikiem historycznego rozwoju układu oraz relacji w warunkach niskiej w tym czasie motoryzacji.

Tabela 9. Wykaz dróg powiatowych na terenie miasta Łask

Lp	Numer	Odcinek	Ulica	Szczegółowy przebieg	
				początek	koniec
1	2314E	1	ul. Widawska	ul. J. Kilińskiego	Dr woj. Nr 481
2	2315E	1 2	ul. Jana Pawła II ul. 1 Maja	ul. Południowa ul. G. Narutowicza	ul. G. Narutowicza ul. S. Okrzei
3	2316E	1	ul. A. Mickiewicza	ul. Górna	ul. W. Broniewskiego
4	2317E	1	ul. J. Kilińskiego	ul. G. Narutowicza	Granica m. Łask
5	2318E	1 2 3	Pl. 11 Listopada ul. G. Narutowicza ul. 9 Maja	ul. 9 Maja ul. G. Narutowicza	Pl. 11 Listopada Al. Niepodległości
6	2319E	1	ul. Batorego	ul. Warszawska	Granica m. Łask
7	2320E	1 2	ul. Północna ul. J. Matejki	ul. J. Kilińskiego ul. Widawska	ul. J. Matejki ul. Północna
8	2322E	1 2 3	ul. Wojska Polskiego Pl. Szarych Szeregów ul. Komuny Paryskiej	ul. Obwodowa ul. Armii Ludowej Pl. Szarych Szeregów	ul. Armii Ludowej ul. Komuny Paryskiej ul. Torowa
9	2323E	1	ul. Zielona	ul. S. Żeromskiego	Bez wylotu
10	2324E	1	ul. M. Konopnickiej	ul. J. Kilińskiego	Park Miejski
11	2325E	1	ul. Armii Krajowej	ul. Warszawska	Bez wylotu
12	2326E	1	ul. J. Słowackiego	ul. A. Mickiewicza	ul. M. Konopnickiej
13	2327E	1 2	ul. S. Żeromskiego ul. Warszawska	Pl. 11 Listopada ul. Objazdowa	ul. A. Mickiewicza Pl. 11 Listopada
14	2328E	1	ul. Południowa	ul. 9 Maja	ul. K. Puławskiego
15	2329E	1	ul. Wakacyjna	ul. Armii Ludowej	Granica gm. Łask
16	2330E	1 2	ul. Brzeźna ul. Piekarnicza	ul. Torowa ul. Brzeźna	ul. Piekarnicza granica gm. Łask
17	2331E	1	ul. Wrzosowa	ul. Sportowa	ul. Piekarnicza
18	2332E	1 2	ul. Lubelska ul. Sportowa	ul. Armii Ludowej ul. Torowa	ul. Torowa granica gm. Łask
19	2333E	1	ul. Ogrodowa	ul. Sportowa	Granica gm. Łask
20	2334E	1	ul. Piotrkowska	ul. Armii Ludowej	ul. Torowa
21	2335E	1 2 3 4	ul. Wileńska ul. Katowicka Pl. Gwiazdzisty ul. Spacerowa	ul. Torowa ul. Armii Ludowej Pl. Gwiazdzisty	ul. Armii Ludowej Pl. Gwiazdzisty ul. Światowida
22	3706E	1	ul. Lutomiarska	granica miasta Łask	ul. S. Żeromskiego

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych

4.7.4. Uwarunkowania i wnioski wynikające z analizy obsługi miasta komunikacją zbiorową

Miasto obsługiwane jest przez miejską komunikację autobusową (razem Łask i Kolumna). Większość linii obsługuje również tereny podmiejskie a trzy z nich kursują w relacjach Łask – Zduńska Wola (linia B), Łask – Żelów (linia C) i Łask – Pabianice (linia D). Trasy miejskiej komunikacji stanowią ulice: Kolejowa, Lutomiarska, S. Żeromskiego, Objazdowa, Zielona, Plac 11-go Listopada, Widawska, A. Mickiewicza, 1 Maja, G. Narutowicza, 9 Maja, Jana Pawła II, Lubelska, Wileńska, Sportowa, Katowicka, Spacerowa, Światowida, Armii Ludowej, Warszawska, S. Batorego, Dębowa. Linie obsługują wszystkie podstawowe struktury miasta, przebiegają przez obszar centrum oraz łączą dworce PKS i PKP.

W ostatnich latach obserwuje się spadek przewozów komunikacją publiczną, co jest wynikiem rozwoju komunikacji indywidualnej – wzrostu motoryzacji.

W powiązaniach zewnętrznych miasto posiada komunikację autobusową PKS. Dworzec położony jest przy ul. Zielonej. Linie autobusowe PKS obsługują tereny najbliższych gmin. Są to gminy: Widawa, Szadek, Sędziejowice, Wodzierady, Dobroń, Buczek, Sieradz, Zduńska Wola.

Z dworca w Łasku odjeżdżają także autobusy do miast dalej położonych: Warszawa, Łódź, Lublin, Częstochowa, Poznań, Kalisz, Kudowa Zdrój, Opole, Świeradów Zdrój, Wrocław.

Ważną rolę w powiązaniach zewnętrznych, szczególnie dalszego zasięgu pełni linia kolejowa relacji Łódź-Sieradz-Ostrów Wielkopolski-Wrocław. Budynek dworcowy w Łasku jest obecnie nieczynny. Linia jest dwutorowa, zelektryfikowana. Zapewnia połączenia z sąsiednimi miastami jednak ze względu na spadek wielkości przewozów pasażerskich zmniejszyła się częstotliwość i ilość pociągów.

4.7.5. Uwarunkowania wynikające z opracowań wyższego rzędu

Opracowane studia zagospodarowania przestrzennego województw w poprzednim i obecnym układzie administracyjnym, przewidują w rejonie Łasku realizację drogi ekspresowej S-8, która łączyłaby się z autostradą A-1 w węźle „Tuszyn” oraz z drogą ekspresową S-14 na południe od wsi Dobroń w węźle „Róża”. System projektowanych dróg ekspresowych bardzo korzystnie wpłynęłoby na rozwój miasta i gminy Łask.

Ponadto przewidywana w w/w studiach modernizacja linii kolejowej Łódź - Wrocław do parametrów magistralnych, usprawni dalekobieżne i bliskie połączenia kolejowe regionu Łasku z województwem i innymi ośrodkami rozwojowymi kraju.

4.8. Uwarunkowania wynikające z decyzji o budowie lotniska

Lotnisko w całości położone jest w gminie Buczek, wraz z przyległym terenem leży w obszarze o szczególnych uwarunkowaniach, gdzie obowiązuje strefa ograniczenia zabudowy ze względu na występowanie uciążliwości od lotniska, - które omówiono w punkcie 5.2.5 i 5.2.6.

Uciążliwość hałasową i inne uciążliwości od lotniska omówiono w punkcie 5.2.5. i 5.2.6 niniejszego opracowania.

Drugim, poza hałasem, elementem wpływu lotniska na środowisko jest zanieczyszczenie produktami ropopochodnymi. Funkcjonowanie obiektów przyjmowania, magazynowania i dystrybucji produktów ropopochodnych stanowi potencjalne źródło zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego. Należy stwierdzić, iż podwyższone zawartości zanieczyszczeń produktami ropopochodnymi występują w najbliższym otoczeniu obiektów manipulowania paliwami i dotyczą obszaru samego lotniska.

W sporządzonej Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego przekształcenie istniejącego lotniska wojskowego w cywilno-towarowe cargo uznano za jeden z najważniejszych impulsów rozwoju. Skutki tak potężnego stymulatora rozwoju gospodarczego tej części województwa trudno dzisiaj określić. Powinno powstać całe zaplecze obsługi pasażerskiej i towarowej na tym samym lotnisku i w jego pobliżu. W gminie Łask, w sąsiedztwie lotniska już obecnie rezerwowane są duże tereny pod działalność produkcyjno-usługową.

Obszar aktywizacji gospodarczej wywołanej wpływem lotniska, miałby szansę wytworzyć korzyści wynikające z szybkiego transportu towarów i zatrzymania się podróżnych, jak również ich przewozu do Łodzi. Lotnisko będzie czynnikiem miastotwórczym dla Łasku, w tym Kolumny.

Szczególne znaczenie nabiera tu projektowana droga ekspresowa S-8 relacji Łódź – Wrocław, która razem z lotniskiem i projektowaną drogą ekspresową S-14, stanowić będzie istotny węzeł komunikacyjny w skali kraju.

4.9. Uwarunkowania wynikające z diagnozy zaopatrzenia w wodę

4.9.1. Stan ogólny zaopatrzenia w wodę w gminie

Analiza stanu wykazała, że niemal wszystkie tereny pełniące w mieście i gminie funkcje mieszkaniowe, produkcyjne i usługowe, pozostają w zasięgu sieci wodociągowej z systemu miejskiego bądź lokalnych systemów wodociągów wiejskich. Poziom zaspokojenia potrzeb jest oceniany pod względem ilościowym, jako wystarczający. Jakość wody nie budzi zastrzeżeń służb Sanitarne – Epidemiologicznych.

4.9.2. Uwarunkowania dla miasta Łask z osadami przyległymi

System zaopatrzenia w wodę, oparty o górnokredowe ujęcie i stację wodociągową we wsi Ostrów jest sprawny technicznie i zapewnia pełne pokrycie potrzeb ilościowych odbiorców miejskich i wsi położonych w jego zasięgu (Ostrówek, Orchów, Wronowice, Wiewiórczyn, Teodory). Z uwagi na tendencję zmniejszania się zużycia wody, występują obecnie w systemie miejskim duże rezerwy źródłowe. Jest to zjawisko korzystne, które będzie sprzyjać rozwojowi przestrzennemu i gospodarczemu miasta i gminy.

Mocną stroną systemu jest blisko 50% rezerwa w zdolności produkcyjnej stacji wodociągowej, która zapewnić może pokrycie nawet dwukrotnego wzrostu zapotrzebowania wody, bez konieczności rozbudowy urządzeń i obiektów.

Zdolność produkcyjna zrealizowanego I etapu stacji wodociągowej wynosi $Q=8860\text{m}^3/\text{d}$, przy średniej wielkości produkcji wody w 1997 roku nieprzekraczającej $3600\text{m}^3/\text{d}$.

Czynne są cztery z pięciu wykonanych studni głębinowych. Wielkość wydobycia wody w roku 1997 wynosiła $1\,289\,191\text{m}^3$ i stanowiło to zaledwie 30% wielkości zatwierdzonych zasobów. W ramach niewykorzystanych rezerw możliwa jest rozbudowa wodociągu do wydajności $Q=15600\text{m}^3/\text{d}$.

Dobry jest stan techniczny głównych przewodów wodociągowych, które są przystosowane do rozwoju i posiadają rezerwy przepustowości, umożliwiające objęcie zasięgiem nowych terenów. Gęstość sieci wodociągowej nie odbiega od standardów i zapewnia dostęp dla 100% mieszkańców Łasku i ponad 90% mieszkańców Kolumny.

Nie ma więc przeszkód rozbudowy układu wodociągowego. Utrudnieniem dla rozwoju mogą być parametry dróg i ulic, które często okazują się zbyt wąskie.

Pewnym mankamentem są częściowe bariery przepustowości sieci na południowych i zachodnich obrzeżach miasta, tj. stan sieci (zbyt małe średnice wodociągów zasilających, wiek i stan techniczny przewodów), zbyt niskie ciśnienie wody (Teodory) oraz brak pewności zasilania na skutek budowy układów otwartych, rozgałęzionych.

Podstawowym problemem miejskiego systemu wodociągowego w perspektywie będzie utrzymanie standardów jakościowych i konieczność dostosowania sposobu uzdatniania wody do parametrów WHO. Wymagać to będzie modernizacji stacji wodociągowej, zastosowania nowoczesnych technologii uzdatniania wody, pełnej automatyzacji procesów sterowania pracą urządzeń.

4.9.3. Uwarunkowania dla pozostałych obszarów gminy

Rozwój gminnych systemów wodociągowych na przestrzeni ostatnich lat charakteryzował się dużą dynamiką, a zasobność ujęcia komunalnego w Łasku stworzyła korzystne warunki w tym zakresie. Z sieci wodociągowej Łasku doprowadzona została woda do wsi Orchów, Wiewiórczyn i Wronowice. Bezpośrednio ze stacji wodociągowej wybudowany został wodociąg do wsi Teodory. Zaopatrzenie w wodę wsi położonych poza zasięgiem wodociągu komunalnego realizowane jest w systemach wodociągów lokalnych, opartych o ujęcia górnokredowe w Okupie Małym i w Bałuczu oraz ujęcie czwartorzędowe w Górczynie.

Stan sieci wodociągowej na terenie gminy na koniec roku 2000 wynosił ok. 133,5 km, a dostęp do sieci uzyskało prawie 88% mieszkańców wsi.

Stopień wykorzystania udostępnionych do eksploatacji zasobów wodnych na ujęciach wiejskich nie przekracza 30% w Bałuczu i Okupie oraz 50% w Górczynie. Sieć wodociągowa realizowana jest jako rozgałęziona, otwarta, może skutkować przy poważniejszych awariach brakiem wody dla wielu odbiorców, a nawet kilku wsi.

4.10. Uwarunkowania wynikające z diagnozy odprowadzania ścieków

4.10.1. Stan ogólny gospodarki ściekowej w mieście i gminie

Stan gospodarki ściekowej w gminie Łask jest jeszcze mało zadawalający (szczególnie na terenach wiejskich). Wobec znacznego niedoinwestowania rozwoju kanalizacji sieciowej, odprowadzanie ścieków sanitarnych realizowane jest w systemach indywidualnych, których uciążliwość jest tym większa im silniejszy jest stopień zurbanizowania terenu.

Na terenie miasta funkcjonuje 39,3 km (w tym 34,2 km – sieć sanitarna oraz 5,1 km – sieć ogólnospławna) sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki do oczyszczalni ścieków komunalnych. Miasto Łask skanalizowane jest w około 65%. Ścieki z terenu miasta oraz ze wsi Wiewiórczyn spływają do kanału przesyłowego o średnicy 800 mm, którym dopływają do Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Łasku. Dzielnica Kolumna skanalizowana jest tylko w 30%.

Na terenie miasta Łask funkcjonują dwa systemy kanalizacyjne:

- system kanalizacji ogólnospławnej,
- system kanalizacji rozdzielczej.

Kanalizacja ogólnospławna odprowadza ścieki bytowo – gospodarcze, przemysłowe i opadowe ze „starej” części miasta oraz terenów przemysłowych. Kanalizacja nie posiada przelewów burzowych.

Kanalizacja sanitarna funkcjonuje głównie na nowych osiedlach mieszkaniowych (budownictwo jedno- i wielorodzinne).

Kanalizacja deszczowa znajduje się na osiedlach mieszkaniowych i wzdłuż nowych ciągów kanalizacyjnych. W przeważającej mierze kanalizacja została włączona do kolektorów zbiorczych kanalizacji sanitarnej. Brak jest urządzeń rozdzielczych kierujących ścieki burzowe bezpośrednio do odbiornika.

Kanalizacja przemysłowa odprowadza ścieki z Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Łasku. Na terenie zakładu znajduje się zbiornik uśredniająco – wyrównawczy służący do podczyszczania

ścieków przemysłowych. Ścieki z zakładu dopływają do kolektora przesyłowego – miejskiego, a dalej do oczyszczalni miejskiej.

Na terenie Łasku – Kolumny funkcjonuje:

- kanalizacja sanitarna – długość 15,3 km (w ciągłej rozbudowie)
- kanalizacja przemysłowa – długość 0,45 km
- kanalizacja deszczowa – długość 12,5 km
- kanalizacja ogólnospławna – długość 5,1 km.

Ścieki z terenów skanalizowanych dopływają do mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej przy ul. Modrzewiowej na terenie Nadleśnictwa Kolumna oraz częściowo do oczyszczalni w Łasku. Przepustowość oczyszczalni wynosi 120 m³/d. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rów melioracyjny, który dopływa do rzeki Pałusznicy, prawego dopływu rzeki Grabi.

Na terenach wiejskich gminy nie funkcjonuje sieć kanalizacyjna (stopień skanalizowania tych obszarów wynosi 3%). Wyjątkiem są wsie Wiewiórczyn (skanalizowana w 10%) oraz Kopyść (skanalizowana w 90%). Na tych terenach oraz obszarach nieskanalizowanych gminy, ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone taborem asenizacyjnym do punktu zlewnego. Według inwentaryzacji przeprowadzonej przez Urząd Miejski w Łasku na terenie gminy znajduje się około 636 szamb.

4.10.2. Uwarunkowania wynikające z diagnozy stanu kanalizacji sanitarnej miasta

Dla poprawy stanu najważniejsze są: kontynuowanie rozbudowy sieci w rejonach gdzie standardy obsługi są niewystarczające oraz modernizacja II etapu oczyszczalni ścieków. Możliwości rozwoju systemu kanalizacji grawitacyjnej lub grawitacyjno-pompowej są w Łasku – ze względu na parametry oczyszczalni – znaczne. Istnieje jednak potrzeba modernizacji i przebudowy kolektorów i kanałów sanitarnych i ogólnospławnych w złym stanie technicznym lub przepełnionych (Kilińskiego, Łakowa, Zachodnia, Północna). Z uwagi jednak na duże koszty, osiągnięcie odpowiedniego standardu wymaga długiego okresu czasu i zawsze będzie limitowane ekonomicznymi możliwościami budżetu gminy. Granice tych możliwości wyznaczać powinny ogólne racjonalne zasady gospodarki miejskiej, a w szczególności ich powiązanie z hierarchią potrzeb w pierwszej kolejności powinno nastąpić uzupełnienie wyposażenia oraz wyrównanie standardów w obrębie od dawna zurbanizowanych terenów mieszkaniowych Łasku i Kolumny.

4.10.3. Uwarunkowania wynikające z diagnozy stanu kanalizacji sanitarnej dla pozostałych terenów gminy

Tylko jedna z 31 wsi sołeckich w gminie – Kopyść posiada własną oczyszczalnię. Ścieki oczyszczone są na mechaniczno-biologicznej oczyszczalni konwekcyjnej typu „KOS - 2”, o przepustowości 50 m³/d i po oczyszczeniu odprowadzane są do pobliskiego rowu melioracyjnego. Wieś Wiewiórczyn jest już częściowo wyposażona w sieć kanalizacyjną podłączoną w system oczyszczania miejskiego i będzie ona dalej rozbudowywana. Część obszaru Woli Łaskiej posiada już projekt techniczny na budowę sieci kanalizacyjnej włączonej w system kanalizacji miejskiej.

W pozostałych miejscowościach w gminie mieszkańcy korzystają z kanalizacji indywidualnych – ustępów suchych, dołów gnilnych lub zbiorników typu „szambo”. Ścieki przesiąkające z nieszczelnych zbiorników są źródłem skażenia płytkich wód gruntowych i wód powierzchniowych. Potrzeba zahamowania dalszej degradacji środowiska, poprzez między innymi budowę kanalizacji na terenach wiejskich, jest niekwestionowana.

4.10.4. Uwarunkowania wynikające z diagnozy stanu wód opadowych

Przeważająca część obszaru gminy jest odwadniana przez spływ powierzchniowy do rzeki Grabi i jej dopływów: rzeki Pisi, Pałusznicy i Końskiej. Funkcje odwadniające spełnia również system rowów otwartych i – w sposób ograniczony – układ podziemnych urządzeń melioracyjnych. Północna część obszaru gminy odwadniania jest do rzeki Ner.

Odbiorniki, z wyjątkiem rzeki Końskiej są uregulowane całkowicie lub częściowo i na ogół problemy z odprowadzaniem wód deszczowych w gminie nie występują. Lokalne podtopienia gruntów ornych i użytków zielonych występują w dolinie Grabi, przy wysokich stanach wód.

Kanalizacja deszczowa ma charakter fragmentaryczny i jest realizowana tylko na zurbanizowanych terenach w Łasku. Stan sieci deszczowej na nowych osiedlach jest przeważnie dobry.

Na obszarach występowania sieci ogólnospławnej i w obszarach, gdzie występują braki sieci powinno się dążyć do jej przebudowy i uzupełnienia – w pierwszym rzędzie w obrębie terenów zwartej zabudowy śródmiejskiej, a następnie na obszarach peryferyjnych, zagospodarowanych dotąd ekstensywnie, a przewidzianych do urbanizacji.

Problemem wymagającym rozwiązania jest podczyszczenie ścieków deszczowych wprowadzanych do koryt rzek i rowów melioracyjnych, a także regulacja odbiorników pod kątem ich przystosowania na przyjęcie zwiększonych odpływów.

4.11. Uwarunkowania wynikające z diagnozy zaopatrzenia w gaz

Źródłem zasilania w gaz ziemny miasta i gminy jest gazociąg wysokiego ciśnienia DN 300 (CN 6,4 MPa) relacji: Pabianice – Zduńska Wola – Sieradz, przechodzący przez teren gminy. Przy gazociągu, na terenie wsi Wiewiórczyn zlokalizowana jest stacja redukcyjno – pomiarowa 1-go stopnia o wydajności 6000 m³/h. Stacja ta zasilą odbiorców gazu na terenie miasta i gminy Łask. Planuje się realizację drugiej stacji redukcyjno – pomiarowej 1-go stopnia we Wronowicach, o wydajności 3000m³/h, która zasilą w gaz odbiorców z dzielnicy Kolumna, Wronowic i Ostrowa.

Obecnie odbiorcy gazu w gminie korzystają z gazu bezprzewodowego, a odbiorcy gazu w Łasku z gazu przewodowego i z sieci przewodowej gazu średniego ciśnienia wybudowanej w ulicach Lutomierskiej, S. Żeromskiego, Objazdowej, Warszawskiej, A. Mickiewicza, 1 Maja, G. Narutowicza, Jana Pawła II, Sobieskiego. Do sieci gazowej podłączone są ponadto osiedla Mickiewicza i Przylesie. Zgodnie z „Koncepcją programową gazyfikacji” gazyfikacją przewodową będzie objęta cała gmina i miasto. Zakłada się wszechstronne wykorzystanie gazu dla potrzeb społecznych, technologicznych i grzewczych.

4.12. Uwarunkowania wynikające z diagnozy elektroenergetyki

Sieć energetyczna na terenie Łasku jest dobrze rozwinięta i stanowi jednolity spójny system. Położenie województwa łódzkiego w stosunku do głównych korytarzy sieci energetycznych wysokich napięć stwarza korzystną sytuację dla inwestorów poszukujących dostępu do źródeł energii oraz umożliwia dalszą rozbudowę systemu. Tym samym stwarza szansę na pełne pokrycie zapotrzebowania na energię elektryczną wpływając pozytywnie na bezpieczeństwo energetyczne obszaru Łasku. W oparciu o stacje elektroenergetyczne zasilane z Krajowego Systemu Elektroenergetycznego, na obszarze gminy pracuje sieć wysokiego napięcia zasilana liniami napowietrznymi wysokiego napięcia WN -110 kV, sieć średniego napięcia SN -15kV oraz sieć niskiego napięcia. Od kilku lat zużycie energii na terenie Gminy utrzymuje się na jednakowym poziomie. Wykorzystywana moc w wysokości 15 MW, rezerwa kształtuje się na poziomie ok. 17 MW i przekracza aktualne potrzeby gminy. Według prognoz średnioterminowych istniejące rezerwy będą wystarczające na zaspokojenie potrzeb gminy do roku 2010.

Miasto i gmina Łask zasilane są napowietrznymi liniami wysokiego napięcia 110 kV. Linie te zasilają dwa Główne Punkty Zasilania. GPZ 1 zasilany jest linią z kierunku Zduńska Wola, natomiast GPZ 2 z kierunku Pabianic. Zasilanie odbiorców odbywa się poprzez sieć średniego napięcia - stacje trafo 15/0,4 kV oraz sieć niskiego napięcia. Na terenach śródmiejskich funkcjonuje układ sieci kablowo – napowietrznych, a na obrzeżach miasta i gminie dostawa energii realizowana jest przez stacje słupowe i wieżowe. Sieć 15 kV jest generalnie zmodernizowana i posiada rezerwy przepustowości, natomiast sieć niskiego napięcia (220 i 380 V) jest w złym stanie technicznym (długie obwody zasilania nie zapewniają dostawy energii o właściwych parametrach).

4.13. Uwarunkowania wynikające z diagnozy zaopatrzenia w ciepło

Na terenie miasta i gminy nie funkcjonuje zorganizowana gospodarka ciepła. Zaopatrzenie w ciepło następuje z lokalnych źródeł ciepła – kotłowni lokalnych i przemysłowych oraz poprzez ogrzewanie indywidualne. Największa ilość lokalnych kotłowni występuje na terenie miasta Łask i dzielnicy Kolumna. Kotłownie lokalne zaspokajają potrzeby w zakresie centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej, natomiast kotłownie przemysłowe produkują ciepło głównie na potrzeby centralnego ogrzewania obiektów zakładowych oraz na potrzeby technologiczne zakładów. Kotłownie w większości opalane są węglem oraz koksem (w mieście Łask paliwo węglowe pokrywa 87% potrzeb ciepłych miasta, w gminie paliwo węglowe pokrywa 90% potrzeb). W „Projekcie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe miasta i gminy Łask” dokonano inwentaryzacji kotłowni z podziałem na kotłownie o mocy > 1 MWt i kotłownie o mocy < 1 MWt.

Na terenie miasta Łask występuje kilkanaście lokalnych systemów ciepłowniczych, zarządzanych przez Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Łasku. Obecnie systemy te ogrzewają około 50% powierzchni mieszkalnej na terenie miasta. Charakterystykę lokalnych systemów ciepłowniczych miasta przedstawiają tabele 10 i 11.

Tabela 10. Wykaz lokalnych i przemysłowych kotłowni na terenie miasta i gminy Łask z uwzględnieniem rodzaju paliwa i mocy

Lp.	Właściciel kotłowni	Adres	Rodzaj paliwa	Moc [MWt]
Kotłownie o mocy >1 MWt				
1.	„KASTOR” S.A.	ul. Przemysłowa 12	węgiel	1
2.	Jednostka wojskowa, kotłownia nr 1	ul. 9 Maja	węgiel	5,549
3.	Szkoła Podstawowa nr 5 z pływalnią	ul. Szkolna 2	olej opałowy/gaz	2,2
4.	Gimnazjum publiczne nr 2	ul. Berlinga 1	koks	1,1
Kotłownie o mocy <1 MWt (moc podano w kWt)				
1.	LO im. T. Kościuszki	ul. A. Mickiewicza 1	koks	172
2.	TP S.A.	ul. S. Żeromskiego 11	-	225
3.	Zespół Szkół Zawodowych nr 1	ul. 9 Maja 28	koks	200
4.	Komenda Powiatowa Straży Pożarnej w Łasku	ul. Strażacka 2	olej opałowy	258
5.	Stacja Uzdatniania Wody	Ostrów	koks	116
6.	Oczyszczalnia ścieków komunalnych	ul. Kilińskiego 102	koks	200
7.	Zakład Komunikacji Miejskiej	ul. Lutomska 2	węgiel	550
8.	Przedsiębiorstwo Komunalne	ul. Objazdowa 4	węgiel	200
9.	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy	ul. A. Mickiewicza 6	koks	650
11.	Jednostka wojskowa, kotłownia nr 3	ul. Jana Pawła II	koks	700
12.	Szkoła Podstawowa	Bałucz	węgiel	327
13.	Szkoła Podstawowa	Okup	koks	260
14.	Szkoła Podstawowa	Wrzeszczewice	olej opałowy	200
15.	Szkoła Podstawowa	Wiewiórczyn	koks	390
16.	Przedszkole Publiczne	Łask - Kolumna	koks	290
17.	Gimnazjum Publiczne nr 1	ul. G. Narutowicza 28	olej opałowy	260
18.	Szkoła Podstawowa	Teodory	koks	174
19.	Zespół Szkół Ogólnokształcących	ul. Toruńska	koks	516
20.	Urząd Miejski	ul. Warszawska 14	gaz	320

Źródło: Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe miasta i gminy Łask, 2001r.

Tabela 11. Moc zamówiona na dostawy ciepła z podziałem na grupy odbiorców, kubaturę i powierzchnię ogrzewanych pomieszczeń – Gmina Łask.

		C.O.	C.W.u	ŁĄCZNIE
MOC ZAMÓWIONA [MW]		16,150659	6,953065	23,103724
w tym	Mieszkańcówka /budownictwo wielo- i jednorodzinne/	14,250240	6,781688	21,031928
	Pozostałe /oświata, handel, usługi opieka zdrowotna/	1,900419	0,171377	2,071796
POWIERZCHNIA [m²]		199851,11	154113,47	
w tym	Mieszkańcówka /budownictwo wielo- i jednorodzinne/	182018,07	146676,87	
	Pozostałe /oświata, handel, usługi i opieka zdrowotna/	17833,04	7436,60	

KUBATURA OGRZEWANYCH POMIESZCZEŃ [m³]		
		841873,78
w tym	Mieszkańcówka /budownictwo wielo- i jednorodzinne (91%)	767269,74
	Pozostałe /oświata, handel, usługi opieka zdrowotna (9%)	74604,04

Źródło: Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe miasta i gminy Łask, 2001r.

Sieć ciepłownicza w gminie Łask liczy łącznie 8.488 mb, w tym 4.572 mb stanowi sieć rozdzielcza (53,86%) oraz 3.916 mb przyłączenia (46,14%). Dominuje tradycyjna sieć ciepłownicza (6.707 mb, co stanowi 79,02% ogólnej sieci). Sieć preizolowana, energooszczędna stanowi zaledwie 20,98%.

4.14. Uwarunkowania wynikające z diagnozy telekomunikacji

Na terenie miasta i gminy zlokalizowanych jest 6 central telefonicznych. Znajdują się one w Łasku, Kolumnie, Okupie Wielkim, Wrzeszczewicach, Bałuczu i Teodorach. Są to centrale nowej generacji. Centrala w Łasku pracuje dla potrzeb miasta i gminy i jest połączona z centralami na terenie gminy i z centralą nadrzędną w Sieradzu za pomocą łączy światłowodowych. Stan techniczny sieci telefonicznej jest zadowalający i pozwala na terenie miasta na przyłączanie abonentów bez oczekiwania.

Ze względu na rodzaj sprzętu, jakim dysponuje TP S.A abonenci telefoniczni mogą korzystać z podstawowych usług tj. mają pełny dostęp w ruchu automatycznym przychodzącym i wychodzącym, międzymiastowym i międzynarodowym. Podłączenie do internetu realizowane jest za pośrednictwem modemów lub łączy szerokopasmowych (Neostrada, DSL, POLPAK).

Na terenie gminy posiadają zasięg wszystkie sieci telefonii komórkowej.

4.15. Warunki i jakość życia mieszkańców

4.15.1. Liczba ludności i jej zmiany

Według danych Urzędu Miejskiego w Łasku na dzień 31.12.2006 r. miasto Łask zamieszkiwało 19188 tys. mieszkańców (tabela 12). Strukturę, ruch naturalny, migracje ludności na terenie miasta przedstawiają tabele: 13, 14.

W mieście obserwuje się zjawisko zmniejszania się liczby mieszkańców. W ciągu ostatnich 6 lat liczba ludności Łasku zmniejszyła się o 929 osób. Spowodowane jest to zarówno ujemnym saldem migracji jak i ujemnym przyrostem naturalnym.

Tabela 12. Liczba mieszkańców miasta Łask w latach 2000-2006

Data	Kobiety		Mężczyźni		Razem
	Pobyt stały	Pobyt czasowy	Pobyt stały	Pobyt czasowy	
31.12.2006	9891	226	8907	164	19188
31.12.2005	9969	223	9008	182	19382
31.12.2004	10072	208	9159	198	19637
31.12.2003	10135	206	9262	175	19778
31.12.2002	10234	179	9326	158	19897
31.12.2001	10296	146	9450	129	20021
31.12.2000	10310	198	9442	167	20117

Źródło: Dane UM w Łasku, marzec 2007 r.

Analizując strukturę wieku mieszkańców pod kątem wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego, okazuje się, że w wieku produkcyjnym w 2002r. znajdowało się ponad 62,8% mieszkańców Łasku. Najmniejszy odsetek stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym – 12,2%.

Tabela 13. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w mieście Łask w 2000 r. [w tys.]

Rok	Wiek						Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
	przedprodukcyjny		produkcyjny		poprodukcyjny		
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	
2001	4461	2222	12548	6342	2395	1643	54,6
2002	4200	2102	12510	6323	2439	1679	53,1

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Łódzkiego, 2003

Tabela 14. Ruch naturalny i migracje ludności miasta Łask [w tys.]

Rok	Ruch naturalny				Migracje wewnętrzne na pobyt stały		
	Urodzenia żywe	zgony		Przyrost naturalny	Napływ	Odływ	Saldo migracji
		ogółem	w tym niemowląt				
2001	172	154	-	18	171	235	-64
2002	133	168	-	-35	176	327	-151

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Łódzkiego, 2003

Saldo migracji w Łasku w 2002 r. wynosiło -151. Przyrost naturalny w 2001 r. wynosił 18, a w 2002 r. już -35. Liczba ludności w mieście systematycznie spada. Spada również liczba ludności w wieku produkcyjnym, a wzrasta liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to powolny wzrost średniego wieku mieszkańców miasta.

4.15.2. Warunki mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe miasta Łask obejmują łącznie 6649 mieszkań o 23,7 tys. izb i 399,2 m² powierzchni użytkowej. Własność osób fizycznych stanowi 87,3% mieszkań, natomiast pozostałe 12,7% mieszkań znajduje się w zasobach komunalnych. Przeciętna liczba izb w mieszkaniu wynosi

3,56 natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosi 60 m² (dane pochodzą z informacji zebranych w trakcie NSP z 2002 r.).

4.16. Usługi publiczne, organizacje społeczne, ochrona zdrowia, sport i turystyka

4.16.1. Szkolnictwo

Na terenie miasta i gminy funkcjonują obecnie następujące placówki oświatowe:

- 1) Szkoły Podstawowe:
 - Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Tadeusz Kościuszki w Łasku przy ul. 9 Maja 12,
 - Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Jana Paderewskiego w Kolumnie przy ul. Toruńskiej 1,
 - Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Mikołaja Kopernika w Łasku przy ul. Szkolnej 2,
 - Szkoła Podstawowa w Teodorach,
 - Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Wiewiórczynie,
 - Szkoła Podstawowa we Wrzeszczewicach,
 - Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Okupie,
 - Szkoła Podstawowa w Łopatkach,
 - Szkoła Podstawowa w Bałuczu.
- 2) Gimnazja Publiczne:
 - Publiczne Gimnazjum Nr 1 im. S. Kardynała Wyszyńskiego w Łasku przy ul. Narutowicza 28,
 - Publiczne Gimnazjum Nr 2 w Łasku przy ul. Berlinga 1,
 - Publiczne Gimnazjum Nr 3 im. Ignacego Jana Paderewskiego w Kolumnie przy ul. Toruńskiej 1.
- 3) Szkoły Ponadgimnazjalne:
 - Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Łasku przy ul. Mickiewicza 1,
 - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 im. Jana Łaskiego w Łasku, ul. Warszawska 13,
 - Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 3 im. Ignacego Jana Paderewskiego w Kolumnie przy ul. Toruńskiej 1,
 - Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Łasku, ul. Mickiewicza 6,
 - Zespół Szkół Ogrodniczych w Ostrowie.
- 4) Przedszkola Publiczne:
 - Przedszkole Publiczne Nr 1 w Łasku, ul. Jana Pawła II 6b,
 - Przedszkole Publiczne Nr 3 „Misiaczek” w Łasku, ul. Narutowicza 11a,
 - Przedszkole Publiczne Nr 4 w Kolumnie, ul. Śląska 3,
 - Przedszkole Publiczne Nr 5 w Łasku, ul. Jana Pawła II 11,
 - Przedszkole Publiczne Nr 6 w Łasku, ul. Batorego 32.

W szkołach podstawowych w mieście Łask uczy się 1386 uczniów, w gminie – 616, w gimnazjach publicznych 1168 uczniów, natomiast do przedszkoli uczęszcza 489 dzieci (wg projektów organizacyjnych z maja 2006r.).

4.16.2. Ośrodki kultury

W Łasku znajdują się następujące ośrodki kultury:

- 1) Łaski Dom Kultury przy ul. Narutowicza 11 - prowadzi różnorodną działalność kulturalną na terenie Łasku i w jego okolicach. Działają przy nim liczne sekcje i zespoły, w ramach których prowadzone są zajęcia teatralne, taneczne, plastyczne, muzyczne, literackie.
- 2) Ośrodek Kultury w Kolumnie filia Łaskiego Domu Kultury przy ul. Toruńskiej 1.
- 3) Biblioteka Publiczna w Łasku przy ul. 9 Maja 6.

4.16.3. Stowarzyszenia

W Łasku aktywną działalność prowadzi wiele stowarzyszeń. Należą do nich: Łaskie Towarzystwo Kulturalne, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łaskiej, Łaskie Bractwo Strzelców Kurkowych, Stowarzyszenie „Rodzina Wojskowa”, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze oddział w Łasku, Szkolne Stowarzyszenie Integracji Europejskiej, Otwarta Pracownia Rozwijania Uzdolnień „Asymptota”, Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Polskiego Powiatu Łaskiego „Równe szanse”, Stowarzyszenie „Las Kolumna”.

4.16.4. Ochrona zdrowia

W mieście znajduje się Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej przy ul. Warszawskiej 62 (szpital powiatowy), Zespół Opieki Zdrowotnej przy ul. Polnej 12 oraz Ośrodek Zdrowia przy Placu Szarych Szeregów 2 w Kolumnie.

4.16.5. Sport i turystyka

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Łasku położony jest po północnej stronie drogi Nr 14, w sąsiedztwie parku miejskiego. Obszar ośrodka wynosi prawie 3 ha. Na jego terenie znajdują się dwa pełnowymiarowe boiska piłkarskie. Na boiskach prowadzą swoje rozgrywki i zawody straże pożarne, szkoły, policja oraz wojsko. Ośrodek sportu posiada jeszcze jedno boisko przy ul. G. Narutowicza, z którego korzystają łaskie szkoły. Na terenie ośrodka znajdują się dobrze utrzymane trzy korty tenisowe, a także staw rybny. Ośrodek jest organizatorem wielu turniejów oraz festynów sportowo-rekreacyjnych. W okresie letnim na 2,5 ha zalewie na rzece Grabi funkcjonuje oznakowane kąpielisko miejskie. Zorganizowana jest tu plaża, dwa boiska do siatkówki plażowej, prysznic oraz sprzęt pływający. W budowie jest boisko do koszykówki oraz sportowa strzelnica.

Ponadto w mieście przy Szkole Podstawowej Nr 5 znajduje się kryta pływalnia. W Łasku działa wiele klubów sportowych.

W granicach miasta przebiegają odcinki czterech szlaków turystycznych. Należą do nich:

- 1) „Szlak Okolic Łodzi” - znakowany kolorem czerwonym. Jest to główny pieszy szlak turystyczny aglomeracji łódzkiej, który ma charakter pętli o całkowitej długości 175 kilometrów. Bierze swój początek w Łodzi. Trasa szlaku przebiega m.in. przez teren Wysoczyzny Łaskiej.
- 2) „Szlak Młynów nad Grabią” - znakowany kolorem żółtym, łącznej długości 36 km. Jest to szlak pieszy łączący zachowane zabytki techniki w postaci sześciu dawnych młynów wodnych zbudowanych nad rzeką Grabią. Szlak rozpoczyna się na dworcu PKP w Kolumnie, biegnie przez dolinę Grabi oraz centrum Łasku. Kończy się w Siedlcach Łaskich. Północna i środkowa część szlaku wiedzie przez Obszar Chronionego Krajobrazu „Środkowej Grabi”.
- 3) „Szlak Pabianicki” - znakowany kolorem zielonym, łącznej długości 26 km. Wiedzie z Pabianic do Łasku, w którym kończy się na dworcu PKP.
- 4) „Szlak Braci Czeskich” - znakowany kolorem niebieskim szlak rowerowy o łącznej długości 41 km. Szlak poświęcony Braciom Czeskim rozpoczyna się w Łasku i wiedzie przez Wysoczyznę Łaską i Kotlinę Szczercowską. Na trasie szlaku znajdują się świątynie i cmentarze różnych wyznań chrześcijańskich, dawne młyny wodne, bunkry z czasów II wojny światowej.

4.16.6. Pozostałe instytucje

- 1) Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Łasku przy ul. Strażackiej 2 oraz Ochotnicza Straż Pożarna w Kolumnie przy ul. Armii Ludowej 10,
- 2) Klub Garnizonowy,
- 3) Muzeum Historii Łasku,
- 4) Starostwo Powiatowe,
- 5) Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna,
- 6) Powiatowy Inspektor Weterynarii,
- 7) Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego,
- 8) Powiatowy Urząd Pracy,
- 9) Komenda Powiatowa Policji w Łasku,
- 10) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

5. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ ROZWOJU GMINY ŁASK

5.1. Powiązania regionalne

Projektowane w regionie elementy obsługi komunikacyjnej w istotny sposób wpływają na możliwość przekształceń i rozwoju przestrzennego gminy i miasta Łask. Decyzja o realizacji rozbudowy lotniska powoduje możliwość wzrostu zaludnienia gminy, mimo stagnacji przyrostu demograficznego notowanego od kilku już lat. Tworzy także warunki dla lokalizacji różnego typu inwestycji usługowych, przemysłowych i składowych związanych z terminalem lotniczym, a szczególnie z jego częścią obejmującą lotnisko typu „cargo”.

Drugim elementem komunikacyjnym, stymulującym rozwój gminy, jest projektowana droga ekspresowa S-8 relacji Łódź – Wrocław, stanowiąca jednocześnie ważny element powiązań projektowanej rozbudowy lotniska w Łasku z koncentracją miast aglomeracji łódzkiej położonych w paśmie od Zgierza do Sieradza.

Głównymi miastami aglomeracji są: Łódź, Zgierz, Aleksandrów Łódzki, Konstancin Łódzki, Pabianice, Łask, Zduńska Wola i Sieradz.

Układ powiązań w ramach aglomeracji przedstawiono na rys. nr 1 *Powiązania regionalne*.

Droga ekspresowa S-8 tworzy bezpośrednie połączenie z autostradą A-1 w rejonie Rzgowa oraz autostradą A-2 poprzez autostradę A-1 w węźle w Strykowie, a także pośrednio poprzez projektowaną drogę ekspresową S-14 tworzącą tzw. zachodnie obejście Łodzi.

Budowę drogi ekspresowej S-8 przewiduje zatwierdzona przez Radę Ministrów „Informacja o harmonogramie budowy autostrad i dróg ekspresowych na lata 2004 – 2006 i lata dalsze” stanowiąca załącznik do Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007 – 2013. Można sądzić, że realizacja i rozwój lotniska przyspieszy decyzje realizacyjne, przynajmniej na odcinku od węzła w Łasku do węzła z projektowaną drogą ekspresową S-14. Realizacja i rozwój projektowanego lotniska wpłynie również na rozwój pozostałych elementów układu komunikacyjnego w formie tras dojazdowych, jak i tras tranzytowych projektowanych jako trasy główne i obejmujące drogę krajową Nr 14 relacji Łódź - Łask - Sieradz i drogę Nr 12 relacji Łask – Piotrków Trybunalski.

5.2. Podstawowe kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy

5.2.1. Strefy rozwoju gminy

Przedstawione wieloaspektowe uwarunkowania możliwości rozwoju gminy określają przyjęte w Studium kierunki zagospodarowania.

Analiza uwarunkowań pozwala na wyodrębnienie z powierzchni gminy trzech stref – jednostek strukturalnych o różnych warunkach zagospodarowania przestrzennego, różnych warunkach fizjograficznych i gospodarczych oraz o różnych możliwościach rozwoju. Strefy te rozmieszczone w obszarze gminy równoleżnikowo, związane są z pasmami aktywności w ramach układu liniowej aglomeracji między Łodzią i Sieradzem.

Dające się wyodrębnić w granicach gminy jednostki strukturalne to:

Strefa północna – strefa I

Obejmuje ona teren położony na północ od istniejącej linii kolejowej Łódź – Sieradz z wyjątkiem trzech enklaw:

- miejscowości Wiewiórczyn,
- północnej części dzielnicy Kolumna w mieście Łask,
- północnej i wschodniej części wsi Wronowice (między dzielnicą Kolumna, a granicą gminy).

Strefa ta charakteryzuje się ekstensywną zabudową wsi, niskim udziałem lasów, przewagą gleb o słabych klasach bonitacyjnych i brakiem liczących się czynników rozwojowych.

Strefa zabudowy miejskiej – strefa II

Obejmuje ona tereny w obecnych granicach administracyjnych miasta Łask wraz z projektowanymi w Studium ich poszerzeniami na południu i wschodzie oraz tereny miejscowości: Orchów, Wiewiórczyn a także północną i wschodnią część wsi Wronowice, stanowiące zintegrowany układ przestrzenny z miastem. Strefa ta charakteryzuje się koncentracją zabudowy miejskiej i podmiejskiej.

Strefa południowa – strefa III

Obejmuje ona pozostałą część gminy położoną na południe od linii kolejowej Łódź – Sieradz i projektowanych granic miasta Łask. W ramach tej strefy projektuje się przebieg drogi ekspresowej S-8. Przylega ona do istniejącego przy jej południowej granicy lotniska położonego w gminie Buczek. W strefie tej występują zróżnicowane formy krajobrazu, a także zróżnicowane formy zagospodarowania.

Poza rolnictwem, przemysłem, usługami występują duże enklawy terenów rekreacyjnych.

5.2.2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego strefy północnej – strefa I

W skład strefy północnej wchodzi następujące sołectwa: Remiszew, Wrzeszczewice Nowe, Wrzeszczewice, Budy Stryjowskie, Stryje Paskowe, Karszew, Rembów, Borszewice, Bałucz, Stryje Księżę, Krzucz, Anielin, Wola Bałucka, Wola Stryjowska, Wydrzyn, Wronowice (z wyjątkiem ich części północno-wschodniej o intensywnej zabudowie mieszkaniowej), tereny sołectw Kopyść i Orchów (po północnej stronie linii PKP), tereny sołectwa Wiewiórczyn, poza granicami wsi. Ponadto na obszarze strefy znajdują się tereny należące do: P.G.L. Nadleśnictwa Kolumna.

Podstawą działań przestrzennych na terenie strefy północnej jest istniejący układ i struktura w zakresie komunikacji, zabudowy, terenów użytkowanych rolniczo, a także występujących wartości przyrodniczych i kulturowych.

Przedstawiony na rysunku Studium kształt terenów zabudowy, został oparty o istniejący stan zabudowy, ustalenia planu ogólnego gminy obowiązującego do końca 2003 r., oraz wnioski składane do Studium.

Wprowadzone do wcześniejszych zapisów zarówno w ww. planie ogólnym gminy jak i Studium, korekty zabudowy są niewielkie i mają za zadanie wyznaczenie terenów przewidzianych pod zabudowę w skali rzeczywistych potrzeb z zachowaniem rozsądnych rezerw. Pozwoli to na uzyskanie oszczędności w realizacji infrastruktury technicznej oraz umożliwi bardziej zwarte formy zabudowy, co jest istotne w charakterze otaczającego pejzażu.

Na obszarach przewidzianych do zabudowy wprowadzono, w rysunku Studium, rodzaje oznaczeń użytkowania terenów:

- tereny zabudowy przemysłowej, magazynowej i produkcyjno usługowej,
- tereny usług,
- tereny zabudowy lotniskowej i rekreacyjnej,
- tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej o niskiej intensywności.

W tym ostatnim przypadku należy rozumieć, że są to tereny, na których można lokalizować zarówno zabudowę mieszkaniową, zagrodową, rekreacyjną, usługową i rzemieślniczą, jak i zabudowę produkcyjną i usługową związaną z produkcją rolną i przetwórstwem płodów rolnych. Warunkiem jest jedynie ograniczenie uciążliwości w granicach działki, do której inwestor nabył tytuł prawny.

Istniejąca zabudowa na terenach poza oznaczonymi w rysunku Studium terenami budowlanymi powinna zachować prawo egzystencji z możliwością ewentualnej rozbudowy i modernizacji, jednak bez rozszerzenia terenów działki budowlanej (rozbudowa w ramach istniejącego siedliska).

W ramach omawianej strefy, mając na uwadze duże zainteresowanie przedsiębiorców gminą Łask oraz chęć inwestowania na terenie gminy, w Studium przewidziano również tereny rezerw inwestycyjnych dla funkcji produkcyjnej i produkcyjno – usługowej. Rezerwy te przeznaczone są pod przyszły rozwój gminy. Tereny rezerw usytuowane są na gruntach o niskiej klasie bonitacyjnej, w bezpośrednim sąsiedztwie tras komunikacyjnych i z dostępem do infrastruktury technicznej. Zagospodarowanie każdego z obszarów wyznaczonych pod rezerwy terenowe może nastąpić jedynie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Przedstawiony układ funkcjonalno-przestrzenny strefy uwzględnia zasady kształtowania środowiska zarówno w aspekcie ochronnym jak i przez ograniczenie zagrożeń. Istotnymi w tym zakresie elementami są projektowane strefy dolesień, które łączą w system ciągi istniejące lasy oraz strefy łąkowe w dolinach istniejących rzek i cieków tworząc korytarze ekologiczne.

Drobna skala istniejących gospodarstw rolnych, przeludnienie wsi, a także walory położenia z dala od wszelkich źródeł zanieczyszczeń skłaniają do propozycji sukcesywnego przekształcania upraw z ziemniaków i żyta, na uprawy ekologiczne. Wymagają one zwiększonej pracochłonności, co pozwoli na wykorzystywanie istniejącej siły roboczej, nie wymagają dużych terenów, a uzyskane ceny pozwolą mogą na poprawę warunków życia mieszkańców.

Grunty rolne w kompleksach gleb o dobrych klasach bonitacyjnych występujących w tej strefie należy chronić przed zmianą użytkowania tj. rozwój wszelkiej zabudowy, z wyłączeniem sieciowej infrastruktury technicznej, która nie ogranicza użytkowania tych gleb.

Wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów (przedstawione wskaźniki należy traktować jako materiał informacyjny dla autorów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla tych terenów).

Dla terenów **zabudowy zagrodowej i mieszkaniowo – usługowej** ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 40%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 30%,
- maksymalna wysokości budynków – mieszkalnych 12m, gospodarczych i garażowych 8m,

Dla terenów **zabudowy letniskowej i rekreacyjnej** ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 15%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 70%,
- maksymalna wysokość budynków – 10m,

Dla terenów **zabudowy produkcyjnej, magazynowej i produkcyjno – usługowej** – ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 80%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 10%,
- maksymalna wysokości budynków (nie dotyczy obiektów technologicznych związanych z funkcją terenu) – 14m,

Dla terenów **zabudowy usługowej** – ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 50%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 20%,
- maksymalna wysokości budynków (nie dotyczy obiektów technologicznych związanych z funkcją terenu) – 12m,

Dla terenów **zabudowy usługowo – mieszkaniowej, usługowo – produkcyjnej i produkcyjnej na terenach byłych inwestycji wojskowych** – ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 40%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 30%,
- maksymalna wysokości budynków (nie dotyczy obiektów technologicznych związanych z funkcją terenu) – 12m,

Dla **terenów rezerw inwestycyjnych dla celów produkcyjnych i produkcyjno – usługowych** – ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 80%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 10%,
- maksymalna wysokości budynków (nie dotyczy obiektów technologicznych związanych z funkcją terenu) – 14m,

5.2.3. Kierunki zagospodarowania przestrzennego strefy zabudowy miejskiej – strefa II

5.2.3.1. Struktura zabudowy miejskiej

W skład strefy zabudowy miejskiej wchodzi:

- miasto Łask w obowiązujących granicach administracyjnych,
- tereny projektowane do poszerzenia granic administracyjnych miasta od strony południowej i wschodniej. Obejmują one:
 - o część północną sołectwa Wola Łaska,
 - o część zachodnią sołectwa Ostrów,
 - o las P.G.L. Nadleśnictwa Kolumna po wschodniej stronie miasta.
- tereny wsi Orchów położone po południowej stronie istniejącej linii PKP,
- tereny wsi Wiewiórczyn – w granicach strefy zabudowy, przylegające od strony północnej do linii kolejowej PKP,
- tereny wsi Wronowice przylegające od północy i od zachodu do dzielnicy Kolumna w mieście Łask.

Podstawą działań przestrzennych na terenie strefy zabudowy miejskiej jest kontynuacja i rozwój istniejącego układu w zakresie komunikacji, zabudowy, terenów otaczających i zieleni. Czynnikiem stymulującym rozwój ma stać się rozbudowywane lotnisko wojskowe i możliwość utworzenia na nim lotniska „cargo” przylegającego od południa do granicy gminy Łask.

Przedstawiony kształt tej strefy jest kontynuacją i rozszerzeniem istniejącego układu równoleżnikowego, obejmującego dolinę rzeki Grabi.

Północną krawędź wyznacza istniejąca linia PKP (z wychodzącą na północ od niej enklawą Wiewiórczyna), północnej części Kolumny i wschodniej części Wronowic. Południową krawędź stanowi linia będąca przedłużeniem na wschód i zachód istniejącej południowej granicy miasta.

Istniejące warunki terenowe (dolina rzeki Grabi), spowodowały stworzenie z terenów zainwestowanych w ramach omawianej strefy, układu w formie małej aglomeracji obejmującej trzy, wzajemnie obsługujące się koncentracje. Są to:

- **koncentracja centralna**, obejmująca stare miasto wraz z przylegającymi do niego terenami rozwoju, integralnie związanymi z historycznym jądrem,
- **koncentracja północna** (położona poza doliną rzeki Grabi) obejmuje przemysłową dzielnicę miasta związaną z istniejącą stacją kolejową w Łasku wraz z przylegającymi do niej terenami Orchowa i Wiewiórczyna,
- **koncentracja wschodnia** (położona poza doliną Grabi) obejmuje dawne osiedle letniskowe Kolumna oraz północną i wschodnią część wsi Wronowice (między Kolumną, a granicą gminy).

Trzy podane powyżej koncentracje przedzielone są między sobą szerokim pasem łęgowym w dolinie rzeki Grabi i połączone funkcjonalnie jedynie układem dróg.

Komunikacyjnie, koncentracje te, zintegrowane są ze sobą istniejącą drogą krajową Nr 14, na którą nakłada się dodatkowo silny ruch o charakterze tranzytowym. Układ dróg uzupełniających (Wiewiórczyn, Wronowice, Kolumna, Łask, Ostrów) nie jest w stanie zastąpić drogi krajowej Nr 14.

Nakładanie ruchu lokalnego i tranzytowego wymagać będzie odciążenia ruchu poprzez powiększenie ilości pasm ruchu, minimum do dwóch w każdym kierunku lub też wprowadzenie ruchu tranzytowego na projektowaną drogę ekspresową S-8.

Podstawowy układ funkcjonalno-przestrzenny uwzględnia zasady kształtowania środowiska zarówno w aspekcie ochronnym jak i przez ograniczenie zagrożeń.

Aspekt ochronny dotyczy przede wszystkim doliny rzeki Grabi, jako strefy objętej ochroną prawną, stanowiącej jednocześnie szeroki korytarz przewietrzania. Wschodnia i środkowa część doliny Grabi w granicach miasta przewidziana jest pod budowę zbiornika retencyjnego i na cele retencyjno - rekreacyjne. Decyzję o realizacji zbiorników w Łasku i Kolumnie będzie można podjąć w oparciu o miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego i analizę bilansu wodnego przepływów rzeki Grabi. Ograniczenie zagrożeń doliny dotyczy wpływu istniejącego i projektowanego układu komunikacji kołowej i kolei na tereny przylegające, szczególnie w aspekcie hałasu, ale również zagrożenia spalinami.

Istotną sprawą, głównie na terenie Kolumny jest koegzystencja istniejących drzew z zabudową. Założony wszechstronny i zrównoważony rozwój służyć ma poprawie jakości życia mieszkańców zarówno poprzez modernizację zabudowy istniejącej, realizację nowych mieszkań o różnicowanej formie, stworzenie odpowiedniej strefy usługowej i rekreacyjnej oraz kultywowanie identyfikacji z miastem jego mieszkańców, szczególnie w aspekcie ochrony dziedzictwa kulturowego.

5.2.3.2. Kierunki zagospodarowania koncentracji centralnej

Koncentracja centralna, największa z trzech koncentracji strefy zabudowy miejskiej stanowi obszar, którego zawartość, wielkość i układ kojarzyć się zawsze będzie z pojęciem miasta Łask. Tym bardziej, że centralną część tej koncentracji stanowi Stare Miasto, historycznie ukształtowane świadectwo kulturowego dziedzictwa.

Obszar Starego Miasta oraz tereny przylegające od strony południowej tworzą wielofunkcyjne śródmieście obsługujące również pozostałe dwie koncentracje, jak i teren całości gminy, a w aspekcie administracyjno-usługowym również powiatu.

Stare Miasto połączone jest z doliną rzeki Grabi poprzez zespół zieleni parkowej, obejmującej park miejski, cmentarz oraz oddzieloną od doliny dzielnicą przemysłowo-usługową o zmieniającej się strukturze funkcjonalnej.

Do terenów wielofunkcyjnego śródmieścia od zachodu, południa i wschodu przylegają tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej zrealizowanej i projektowanej w ramach przewidywanego rozwoju. Dotychczasowe decyzje dotyczące realizacji mieszkalnictwa spowodowały wyciągnięcie terenów zurbanizowanych w kierunku wschodnim.

W ramach opisywanej strefy, w Studium przewidziano tereny rezerw inwestycyjnych, położone po wschodniej i zachodniej stronie miasta. Rezerwy te przeznaczone są pod przyszły rozwój miasta. Przewidziane są w niej nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej, usługi podstawowe, jak i usługi wyższego rzędu.

W ramach koncentracji centralnej zlokalizowano również teren pod nowy cmentarz miejski położony w jej południowej części, w pobliżu drogi krajowej Nr 12 prowadzącej do Piotrkowa Trybunalskiego, lotniska i drogi ekspresowej S-8.

Na rysunku *Kierunki polityki przestrzennej* przedstawiono układ zabudowy z podziałem na budownictwo mieszkaniowe o wysokiej i niskiej intensywności. W związku z tym, że skala zabudowy mieszkaniowej nie powinna przekraczać 4 kondygnacji, a potrzeby w różnym czasie mogą się

zmieniać, podział ten należy traktować jako informacyjny dla autorów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla tych terenów.

W celu zachowania właściwych uwarunkowań ekologicznych dla terenów zabudowy mieszkaniowej ustala się min 30% (z wyłączeniem istniejącej zabudowy, gdzie ten wskaźnik nie jest możliwy do zastosowania) powierzchni biologicznie czynnej. Znajdujące się w granicach opisywanej koncentracji tereny leśne, proponuje się przekształcić w parki leśne z wyłączeniem programu eksploatacji drewna.

Układ komunikacyjny koncentracji centralnej oparty jest o zespół obwodnic wytworzonych z ulic klasy G i powiązanych z nimi układem ulic lokalnych.

Wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów (przedstawione wskaźniki należy traktować jako materiał informacyjny dla autorów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla tych terenów).

Dla terenów **wielofunkcyjnej zabudowy śródmieścia** ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 80%, dopuszcza się zachowanie istniejącego wskaźnika pow. zabudowy,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – zaleca się przynajmniej 10%,
- maksymalna wysokości budynków – 15m,

Dla terenów **zabudowy mieszkaniowej o wysokiej intensywności** ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 50%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 30%,
- maksymalna wysokości budynków – 17m,

Dla terenów **zabudowy mieszkaniowo – usługowej o niskiej intensywności** ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 30%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 50%,
- maksymalna wysokość budynków – mieszkalnych 12m, gospodarczych i garażowych 8m,

Dla terenów **zabudowy produkcyjnej, magazynowej i produkcyjno usługowej** – ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 80%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 10%,
- maksymalna wysokości budynków (nie dotyczy obiektów technologicznych związanych z funkcją terenu) – 14m,
- dopuszcza się adaptację istniejących funkcji usługowych na terenach zabudowy produkcyjnej, magazynowej i produkcyjno usługowej.

Dla terenów **usługowej** – ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 50%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 20%,
- maksymalna wysokości budynków (nie dotyczy obiektów technologicznych związanych z funkcją terenu) – 14m,

Dla terenów **rezerw inwestycyjnych dla celów mieszkaniowych i usługowych** – ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 50%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 20%,
- maksymalna wysokości budynków (nie dotyczy obiektów technologicznych związanych z funkcją terenu) – 12m,

5.2.3.3. Kierunki zagospodarowania koncentracji północnej

Koncentracja północna związana jest z przebiegiem istniejącej linii kolejowej Łódź-Sieradz i położoną na tej linii stacją towarowo-osobową. Obejmuje ona dzielnicę przemysłowo-usługową miasta Łask, położoną po północnej stronie doliny rzeki Grabi, a także położoną na zachód od niej wieś Orchów i przylegający od północy do linii PKP – Wiewiórczyn. Zabudowa Orchowa i Wiewiórczyna przekształca się sukcesywnie z zabudowy o charakterze wiejskim na zabudowę miejską tworząc razem z dzielnicą przemysłowo-usługową północną dzielnicę Łasku. Cały ten zespół wymaga przestrzennego uporządkowania z przeznaczeniem (poza dzielnicą przemysłową, która ma ustalony układ przestrzenny), na zespoły zabudowy mieszkaniowo-usługowej z przewagą zabudowy jednorodzinnej.

W celu zachowania właściwych uwarunkowań ekologicznych dla terenów zabudowy mieszkaniowej ustala się min 40% powierzchni biologicznie czynnej. Dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej obowiązuje zachowanie uciążliwości w granicach działki, do której inwestor nabył tytuł prawny.

Wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów (przedstawione wskaźniki należy traktować jako materiał informacyjny dla autorów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla tych terenów).

Dla terenów **zabudowy mieszkaniowo – usługowej i zagrodowej** ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 40%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 30%,
- maksymalna wysokość budynków – mieszkalnych 12m, gospodarczych i garażowych 8m,

Dla terenów **zabudowy produkcyjnej, magazynowej i produkcyjno usługowej** – ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 80%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 10%,
- maksymalna wysokość budynków (nie dotyczy obiektów technologicznych związanych z funkcją terenu) – 14m,

Dla terenów **zabudowy usługowej** – ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 50%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 20%,
- maksymalna wysokość budynków (nie dotyczy obiektów technologicznych związanych z funkcją terenu) – 14m,

Dla terenów **zabudowy usługowo – mieszkaniowej i usługowo – produkcyjnej na terenach byłych inwestycji wojskowych** – ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 80%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – zaleca się 10%,
- maksymalna wysokość budynków (nie dotyczy obiektów technologicznych związanych z funkcją terenu) – 14m,

5.2.3.4. Kierunki zagospodarowania koncentracji wschodniej

Obejmująca tereny dzielnicy Kolumna oraz północno-wschodnią część Wronowic, koncentracja wschodnia stanowi szczególny element zabudowy miejskiej Łasku. Kolumna jest to, przekształcona w dzielnicę mieszkaniową, miejscowość wypoczynkowa powstała w wyniku parcelacji lasu. Pierwotny plan zakładał podział na działki duże po ok. 2000 m² i wykorzystanie terenu na zabudowę letniskową. W okresie po II wojnie światowej działki i zabudowę, w znacznym procencie, przejęły władze państwowe, traktujące zabudowę jako mieszkalne domy kwaterunkowe z obowiązującymi normami zasiedlenia. Wprowadzono także wtórne podziały niezabudowanych działek tworząc przestrzenny chaos, a także naruszając zasoby drzew występujących na działkach.

W niniejszym Studium założono dla terenów mieszkaniowych i usługowych wprowadzenie ograniczenia wtórnych podziałów, umożliwienie wycinania drzew jedynie pod powierzchnią realizowanych budynków i nie więcej niż 20% drzewostanu, sukcesywne porządkowanie zabudowy oraz realizację infrastruktury technicznej. W układzie komunikacyjnym projektuje się ograniczenie ilości wlotów w przebiegającą drogę krajową Nr 14. Ma to na celu skierowanie ruchu na główne skrzyżowanie w Kolumnie z drogą krajową Nr 14 i zastosowanie na nim sygnalizacji świetlnej.

Przylegająca od północy i zachodu do Kolumny część Wronowic tworzy faktycznie z Kolumną jeden zespół przestrzenny i w realizacji powinna kontynuować charakter jej zabudowy, tzn. zabudowy jednorodzinnej na dużych działkach. Jako minimalną powierzchnię działki, przy nowych parcelacjach, projektuje się 1500m², z zachowaniem tendencji podwyższania tej wartości. Nowa zabudowa powinna skalą i charakterem nawiązywać do otoczenia. Procent powierzchni biologicznie czynnej powinien wynosić minimum 70% powierzchni działki.

We wsi Wronowice wyznacza się rezerwę terenową pod strefę zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i rezydencjonalnej o zalecanej powierzchni działek nie mniejszej niż 3000 m².

Odrębnym problemem koncentracji wschodniej jest teren istniejącego lasu położonego w południowo-zachodniej części Kolumny (na południe od drogi Nr 14), który nieprawnie przejęty przez Państwo od właściciela, został zreprzywatyzowany. Właściciel wystąpił o zezwolenie na przeznaczenia tego terenu pod zabudowę mieszkaniową. Część mieszkańców miasta oraz Nadleśnictwo Kolumna protestują przeciwko parcelacji, żądając pozostawienia lasu, jako ogólnodostępnego terenu rekreacyjnego. W niniejszym Studium problem parcelacji lasu przedstawiono w dwóch wariantach z założeniem wyboru jednego z nich przez Radę Miejską w Łasku po przeprowadzeniu stosownych analiz.

W wariantcie I opierając się na pierwotnej koncepcji utworzenia miasta – ogrodu, zgodnie z rysunkiem planu z roku 1936, przyjęto podział lasu na działki budowlane. W stosunku do tego planu proponuje się następujące zmiany:

- powiększenie działek z ok. 1800m² (jak w planie z 1936 r.) do ok. 3600m², poprzez łączenie działek sąsiadujących,

- wyłączenie z zabudowy pasa terenu w południowej części przylegającej do doliny rzeki z przeznaczeniem na zielen publiczną,
- ograniczenie powierzchni zabudowy do 10% powierzchni działki i zachowanie minimum 75% powierzchni biologicznie czynnej,
- zezwolenie na wycinkę drzew jedynie pod realizację budynków,
- ograniczenie wysokości wszystkich ogrodzeń, a także wprowadzenie nakazu realizacji ogrodzeń ażurowych oraz wprowadzenie zakazu ogrodzeń betonowych, prefabrykowanych.

Proponuje się natomiast zachowanie, zgodnie z rysunkiem planu z 1936 r. strefy zieleni publicznej w pasie przylegającym do drogi Nr 14.

Wariant I umożliwi lepsze zachowanie drzewostanu, gdyż teren ten uzyska gospodarza. Podjęcie decyzji o wyborze wariantu I spowoduje konieczność wykonania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu.

W wariantcie II proponuje się zachowanie obecnego użytkowania w formie lasu dostępnego publicznie.

Istniejący teren zakładu betoniarskiego położony na krawędzi doliny Grabi w zachodniej części Kolumny, po północnej stronie drogi Nr 14 proponuje się, przy zachowaniu zapisu, że jest to teren przemysłowo-usługowy, przeznaczyć na usługi związane z turystyką i rekreacją.

Wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów (przedstawione wskaźniki należy traktować jako materiał informacyjny dla autorów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla tych terenów).

Dla terenów **zabudowy zagrodowej i mieszkaniowo – usługowej** ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 40%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 30%,
- maksymalna wysokość budynków – mieszkalnych 12m, gospodarczych i garażowych 8m,

Dla terenów **zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności na terenach zadrzewionych** – ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 20%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 70%,
- maksymalna wysokość budynków – mieszkalnych 12m, gospodarczych i garażowych 8m,

Dla terenów **zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności** – ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 30%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 50%,
- maksymalna wysokość budynków – mieszkalnych 12m, gospodarczych i garażowych 8m,

Dla terenów **rezerwy inwestycyjnej dla celów mieszkaniowych i usługowych** ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 30%,
- minimalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 50%,
- maksymalna wysokość budynków – mieszkalnych 12m, usługowych 15m, gospodarczych i garażowych – 8m,

Dla terenów **zabudowy usługowej** – ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 50%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 20%,
- maksymalna wysokość budynków (nie dotyczy obiektów technologicznych związanych z funkcją terenu) – 14m,

Dla terenów **zabudowy produkcyjnej, magazynowej i produkcyjno usługowej** – ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 50%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 20%,
- maksymalna wysokość budynków (nie dotyczy obiektów technologicznych związanych z funkcją terenu) – 14m,

5.2.4. Kierunki zagospodarowania przestrzennego strefy południowej – strefa III

W skład strefy południowej wchodzi następujące sołectwa: Okup Wielki, Okup Mały, Kopyść (po południowej stronie linii PKP), Kolonia Bilew, Zielęcice, Sięganów, Łopatki, Gorczyn, Wola Łaska (tereny południowe nie włączone do granic miasta Łaska), Mauryca, Ostrów, Teodory, Rokitnica i Aleksandrówek. Ponadto na obszarze strefy znajdują się tereny należące do PGL Nadleśnictwo Kolumna.

Podstawami działań przestrzennych na terenie strefy południowej poza istniejącym układem i strukturą w zakresie komunikacji, zabudowy, terenów użytkowanych rolniczo, terenów rekreacyjnych,

a także występujących wartości krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych, są dwie inwestycje o skali ponadregionalnej.

Pierwszą z nich jest decyzja o przebiegu przez teren strefy drogi ekspresowej S-8. Drugą – rozbudowa lotniska wojskowego, z możliwością lokalizacji terminalu cywilnego z ruchem cargo i pasażerskim. Projektowany przebieg drogi ekspresowej S-8 naniesiony został na podstawie wytycznych z Biura Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego.

Wprawdzie tereny lotniska położone są w sąsiadującej gminie Buczek, jednak przyjęta lokalizacja terminalu będzie oddziaływać przede wszystkim na gminę Łask.

Decyzja o lokalizacji lotniska spowoduje zwiększenie częstotliwości lotów, a tym samym negatywnego wpływu hałasu związanego ze startami i lądowaniem samolotów. W najgorszej sytuacji jest wieś Mauryca, gdzie nakładają się uciążliwości lotniska i drogi ekspresowej.

W Studium przewidziano sukcesywną zmianę charakteru wsi Mauryca oraz przylegających do niej terenów, na rozwój strefy związanej z lotniskiem. Przewiduje się tu lokalizację usług, przemysłu, składów, których działalność stymulowana będzie rozwojem działalności lotniska, a w szczególności jego działu „cargo” i sąsiedztwem drogi ekspresowej S-8. Położony w bezpośrednim sąsiedztwie węzeł wjazdowy na drogę ekspresową podniesie atrakcyjność tej lokalizacji.

Dla pozostałych wsi lub ich fragmentów znajdujących się w strefie uciążliwości lotniska, przewiduje się ograniczenie budowy nowych siedlisk mieszkaniowych do niezbędnego minimum, zachowując jednocześnie możliwość rozwoju usług lub przemysłu, z założeniem ograniczenia uciążliwości do granic własnej działki.

Podobnie, jak w strefie północnej, na obszarach wiejskich przewidzianych do zabudowy, na rysunku Studium wprowadzono oznaczenia:

- tereny zabudowy przemysłowej, magazynowej i produkcyjno usługowej,
- tereny usług,
- tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowo-usługowej o niskiej intensywności.

W tym ostatnim przypadku należy rozumieć, że są to tereny, na których można lokalizować zarówno zabudowę mieszkaniową, zagrodową, rekreacyjną, usługową i rzemieślniczą jak i zabudowę produkcyjną i usługową związaną z produkcją rolną i przetwórstwem płodów rolnych. Warunkiem jest jedynie ograniczenie uciążliwości do granic własnej działki.

Ponadto w strefie południowej pojawiają się tereny oznaczone jako:

- tereny usług oświaty (szkoła rolnicza),
- tereny kompleksów zabudowy letniskowej i rekreacyjnej.

To ostatnie oznaczenie dotyczy rozwijających się zespołów rekreacyjnej zabudowy w rejonie wsi Rokitnica. Wymagają one uporządkowania procesu ich rozwoju, głównie przy pomocy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W ramach zabudowy letniskowej i rekreacyjnej zachowuje się istniejącą zabudowę zagrodową i mieszkaniową oraz dopuszcza, w uzasadnionych przypadkach, wyznaczanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, siedliskową i usługową.

W miejscowości Rokitnica wyznacza się rezerwę inwestycyjną pod budownictwo letniskowo – rekreacyjne z dopuszczeniem funkcji mieszkalnych oraz usług związanych z rekreacją i turystyką.

Zabudowa istniejąca na terenach rolniczych, poza oznaczonymi na rysunku Studium terenami budowlanymi powinna zachować prawo egzystencji z możliwością ewentualnej rozbudowy czy modernizacji jednak bez rozszerzenia terenów działki budowlanej (rozbudowa w ramach istniejącego siedliska).

Przedstawiony układ funkcjonalno-przestrzenny strefy uwzględnia zasady kształtowania środowiska zarówno w aspekcie ochronnym, jak i przez ograniczenie zagrożeń. Istotne są tu projektowane strefy zalesień łączące istniejące lasy w większe kompleksy. Nie przewiduje się zmian w charakterze produkcji rolniczej.

Wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów (przedstawione wskaźniki należy traktować jako materiał informacyjny dla autorów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla tych terenów).

Dla terenów **zabudowy zagrodowej i mieszkaniowo – usługowej o niskiej intensywności** ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 40%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 30%,
- maksymalna wysokość budynków – mieszkalnych 12m, gospodarczych i garażowych 8m,

Dla terenów **zabudowy letniskowej i rekreacyjnej** ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 15%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 70%,
- maksymalna wysokość budynków – 10m,

Dla terenów **rezerwy inwestycyjnej dla celów mieszkaniowych, letniskowo - rekreacyjnych i usługowych** ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 20%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 50%, dla terenów letniskowo – rekreacyjnych – 70%
- maksymalna wysokość budynków – mieszkalnych 12m, gospodarczych i garażowych – 8m,

Dla terenów **zabudowy usługowej** – ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 50%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 20%,
- maksymalna wysokość budynków (nie dotyczy obiektów technologicznych związanych z funkcją terenu) – 14m,

Dla terenów **zabudowy produkcyjnej, magazynowej i produkcyjno usługowej** – ustala się:

- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy – 80%,
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – 10%,
- maksymalna wysokość budynków (nie dotyczy obiektów technologicznych związanych z funkcją terenu) – 14m,

5.2.5. Ustalenia przejściowe dla terenów przylegających do lotniska

Zakres proponowanych działań obejmuje tereny wokół lotniska położone zarówno w gminie Łask, jak i w gminie Buczek. W porozumieniu z inwestorem terminalu oraz władzami gmin Łask i Buczek określa się niniejszym strefę przylotniskową wymagającą całościowego opracowania zasad jej budowy, które uzależnione są od rozwiązań szczegółowych lotniska.

Granice strefy przylotniskowej obejmują w gminie Łask:

- od północy: projektowany w Studium przebieg drogi ekspresowej S-8,
- od wschodu: przebieg drogi krajowej Nr 12,
- od zachodu: przebieg drogi wojewódzkiej Nr 483,
- od południa: granicę z gminą Buczek i północną granicę terenów lotniska.

Dla strefy przylotniskowej ustala się:

- projektowane budownictwo ogólne w sektorach podejścia do lotniska powinno być każdorazowo uzgadniane z Szefostwem Infrastruktury Sił Powietrznych,
- lokalizacja wszelkich projektowanych budowli w strefie przylotniskowej, mogących w myśl normy PN 83/49001 stanowić przeszkody lotnicze, powinna być każdorazowo uzgadniana z Szefostwem Infrastruktury Sił Powietrznych,
- zaleca się w przypadku budownictwa mieszkaniowego i użyteczności publicznej wprowadzenie odpowiedniej izolacji przeciwdźwiękowej.

Dla podanego powyżej obszaru ustala się zawieszenie przedstawionych w studiach gmin Łask i Buczek rozwiązań do chwili całościowego opracowania zasad budowy strefy, uzależnionych od rozwiązań szczegółowych lotniska. W rozwiązaniach całościowych należy przewidzieć przebieg projektowanej drogi S-8. Całościowe opracowanie strefy przylotniskowej winno wynikać ze współpracy gmin Łask i Buczek oraz inwestora lotniska.

5.2.6. Ustalenia dotyczące projektowanych stref ochronnych i obszarów ograniczonego użytkowania dotyczących lotniska wojskowego

Dla lotniska wojskowego wyznacza się projektowany obszar oddziaływania – Strefę bezpieczeństwa od magazynów LŚB (Lotniczych Środków Bojowych) i SPIER (Stanowisko Przygotowania i Elaboracji Rakiet) dla NATO.

Projektowany obszar dzieli się na 6 stref bezpieczeństwa w zależności od wartości nadciśnienia powietrznej fali uderzeniowej. Obszar wyznaczono na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 28 października 2002r. w sprawie pomieszczeń magazynowych i obiektów do przechowywania materiałów wybuchowych, broni, amunicji oraz wyrobów o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz. U. z 2002 r. Nr 190 poz. 1589). Ze względu na skalę rysunku Studium (*Kierunki polityki przestrzennej*) oraz na niewielkie w stosunku do niej obszary **strefy 5 i strefy 6** - strefy te nie zostały naniesione na rysunek. Zawierają się jednak one w **strefie 4** (na rysunku Studium w granicach oddziaływania fali uderzeniowej Pf 35-80 kPa). Należy dodać, iż w strefach 4, 5 i 6 na terenie gminy Łask nie występują żadne obiekty. Z przebiegiem wszystkich stref można zapoznać się w dokumencie „Strefy bezpieczeństwa - obszary oddziaływania” sporządzonym w 2007 r. przez Wojskowe Biuro Projektów Budowlanych w Poznaniu.

Strefa 6

Obszar oddziaływania nadciśnienia fali uderzeniowej Pf powyżej 80 kPa.

Strefa ta nieznacznie obejmuje obszar gminy Łask i przylegające bezpośrednio do terenu kompleksu magazynowego (terenu zamkniętego lotniska). W strefie tej, na terenie gminy Łask nie występują żadne obiekty.

W obszarze oddziaływania obiektów tej strefy należy wprowadzić zakaz budowy obiektów budowlanych za wyjątkiem:

1. Budowy budowli i urządzeń budowlanych związanych bezpośrednio ze zlokalizowanymi w tej strefie obiektami bazowymi (magazyny MW (materiały wybuchowe) – na terenie zamkniętym).

Strefa 5

Obszar oddziaływania nadciśnienia fali uderzeniowej Pf od 60 kPa do 80 kPa.

Strefa ta nieznacznie obejmuje tereny gminy Łask przylegające bezpośrednio do terenu kompleksu magazynowego (terenu zamkniętego lotniska). W strefie na terenie gminy Łask nie występują żadne obiekty.

W obszarze oddziaływania obiektów tej strefy należy wprowadzić zakaz budowy obiektów budowlanych za wyjątkiem:

1. Budowy budowli i urządzeń budowlanych związanych bezpośrednio ze zlokalizowanymi w strefie „6” obiektami bazowymi (magazyny MW – na terenie zamkniętym).

2. Budowy budynków produkcyjnych bez stałej obsługi i urządzeń budowlanych związanych bezpośrednio z tymi budynkami dla potrzeb budynków strefy „6”.

3. Budowy magazynów materiałów i przedmiotów wybuchowych w opakowaniach transportowych i urządzeń budowlanych związanych bezpośrednio z tymi budynkami.

Strefa 4

Obszar oddziaływania nadciśnienia fali uderzeniowej Pf od 35 kPa do 60 kPa.

Strefa ta nieznacznie obejmuje tereny gminy Łask przylegające bezpośrednio do terenu kompleksu magazynowego (terenu zamkniętego lotniska). W strefie na terenie gminy Łask nie występują żadne obiekty.

W obszarze oddziaływania obiektów tej strefy należy wprowadzić zakaz budowy obiektów budowlanych za wyjątkiem:

1. Budowy budowli i urządzeń budowlanych związanych bezpośrednio ze zlokalizowanymi w strefie „6” obiektami bazowymi (magazyny MW).

2. Budowy budynków do produkcji materiałów wybuchowych typu bunkrowego ze stałą obsługą i obiektów towarzyszących ww. budynkom (budynków pomocniczych).

3. Budowy magazynów półprefabrykatów do produkcji materiałów wybuchowych i urządzeń budowlanych związanych bezpośrednio z tymi budynkami.

W zasięgu strefy „4” na terenie otwartym nie występują budynki, w związku z czym nie zachodzi potrzeba wprowadzania zakazu zmiany przeznaczenia obiektów budowlanych.

W styczności obszaru strefy z granicą terenu zamkniętego wymagane jest utrzymanie obecnego stanu wykorzystania gruntów, jako tereny rolnicze z dopuszczalną zmianą przeznaczenia gruntów tylko pod zalesienia (zalecane).

Strefa 3

Obszar oddziaływania nadciśnienia fali uderzeniowej Pf od 5 kPa do 35 kPa.

W tej strefie na terenie gminy Łask nie występują żadne obiekty.

W obszarze oddziaływania obiektów tej strefy należy wprowadzić zakaz budowy obiektów budowlanych i wykonywania robót budowlanych za wyjątkiem:

1. Budowy budowli i urządzeń budowlanych związanych bezpośrednio ze zlokalizowanymi w strefie „6” obiektami bazowymi (magazyny MW).

2. Budowy obiektów do produkcji materiałów wybuchowych dla potrzeb obiektów bazowych zlokalizowanych w strefie „6”.

3. Budowy obiektów laboratoryjnych i pomocniczych dla potrzeb obiektów bazowych zlokalizowanych w strefie „6”.

4. Budowy obiektów o przeznaczeniu higieniczno-sanitarnym dla potrzeb obiektów bazowych zlokalizowanych w strefie „6”.

5. Budowy dróg wewnętrznych jako budowli w rozumieniu ustawy z dnia 21.03.1985 r. o drogach publicznych (w tym dróg na terenie zamkniętym).

6. Budowy infrastruktury technicznej podziemnej i nadziemnej tj. urządzeń, sieci przesyłowych i związanych z nimi obiektów świadczących niezbędne i podstawowe usługi dla określonej jednostki przestrzenno - gospodarczej (tj. wsie, osiedla, zakład przemysłowy, jednostka wojskowa itp.) w zakresie dostaw i przesyłu energii, dostarczania ciepła, wody, usuwania ścieków i odpadów, teletechniki itp.

7. Budowy innych budowli wyszczególnionych w art. 3 pkt. 3 ustawy prawo budowlane, które przy wymaganym założeniu oddziaływania nadciśnienia fali uderzeniowej o wartości do 35 kPa zostaną zaprojektowane, wybudowane i użytkowane przy zapewnieniu wymogów art. 5 w/w ustawy oraz nie będą oddziaływać negatywnie na skład MW zlokalizowany na terenie zamkniętym.

W zasięgu strefy „3” na terenie otwartym nie występują budynki w związku, z czym nie zachodzi potrzeba wprowadzania ograniczeń przy zmianie przeznaczenia obiektów budowlanych. Grunty w zasięgu przedmiotowego obszaru mogą być zagospodarowane dla potrzeb w/w punktów.

Strefa 2

Obszar oddziaływania nadciśnienia fali uderzeniowej Pf od 3 kPa do 5 kPa.

W tej strefie na terenie gminy Łask występują obiekty zabudowy siedliskowej (budynki gospodarcze, stodoły, garaże jednostanowiskowe, budynki mieszkalne – jednorodzinne w zabudowie rozproszonej), oraz obiekt przemysłowy (produkcja podłoża pod produkcję pieczarek), lokalne drogi poza obszarem zabudowanym. **Wielkość prognozowanego nadciśnienia fali uderzeniowej występująca w tej strefie nie powoduje zagrożenia dla występujących tu obiektów.**

W tej strefie należy wprowadzić zakaz budowy (a także rozbudowy, nadbudowy obiektów) oraz wykonywania robót budowlanych (tj. przebudowy, montażu, remontu obiektów) dla potrzeb wprowadzenia zmiany użytkowania istniejących obiektów na:

1. Obiekty zamieszkania zbiorowego oraz użyteczności publicznej, w których gromadzi się duża liczba ludzi, takie jak:

- obiekty zakwaterowania np.: hotel, dom wypoczynkowy, budynek koszarowy,
- miejsca kultu np.: kościoły klasztorne, cmentarze,
- obiekty kultury i nauki np.: teatry, opery, kina, muzea, galerie sztuki, domy kultury, dyskoteki,
- budynki służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej, np.: szpitale, sanatoria, hospicja, domy pomocy i opieki społecznej, domy dziecka i rencyści,
- placówki oświatowo – wychowawcze np.: szkoły, przedszkola, internaty, biblioteki,
- place i hale targowe np.: centra handlowe, hale targowe, kasyna,
- obiekty rekreacyjno – sportowe np.: hale sportowe i widowiskowe, stadiony, amfiteatry, odkryte baseny.

2. Budynków mieszkalnych wielorodzinnych oraz jednorodzinnych w zabudowie zwartej (zgrupowanie intensywnej zabudowy np.: zabudowa śródmiejska).

3. Budowę dróg krajowych, wojewódzkich i innych dróg o dużym natężeniu ruchu.

W strefie tej dopuszcza się zabudowę rozproszoną (dopuszczalna budowa budynków z przeznaczeniem na pobyt stały) przy uwzględnieniu wyszczególnionych w/w punktów.

Oddziaływanie lotniska nie wprowadza zagrożenia do użytkowania obiektów budowlanych, które mogą być poddane robotom budowlanym w zakresie wprowadzenia zmian niewyszczególnionych w w/w punktach. W zakresie dotyczącym budowli wyszczególnionych w art. 3 pkt 3 ustawy prawo budowlane, które przy wymaganym założeniu oddziaływania nadciśnienia fali uderzeniowej o wartości do 5 kPa zostaną zaprojektowane, wybudowane i użytkowane przy zapewnieniu wymogów art. 5 w/w ustawy oraz nie będą oddziaływać negatywnie na skład MW zlokalizowany na terenie zamkniętym nie występują przeciwwskazania do ich budowy.

Strefa 1

Obszar oddziaływania nadciśnienia fali uderzeniowej Pf od 1 kPa do 3 kPa.

W tej strefie na terenie gminy Łask występują obiekty zabudowy siedliskowej (budynki gospodarcze, stodoły, garaże jednostanowiskowe, altany, budynki mieszkalne – jednorodzinne w zabudowie rozproszonej oraz obiekt przemysłowy - produkcja podłoża pod produkcję pieczarek, droga krajowa Łask – Piotrków Tryb. o średnim natężeniu ruchu i lokalne drogi poza obszarem zabudowanym). Ponadto w strefie tej występują obiekty usługowe (zajazd „Zachęta”) i będący w budowie budynki mieszkalno-usługowy. **Wielkość prognozowanego nadciśnienia fali uderzeniowej występująca w tej strefie, nie powoduje zagrożenia dla występujących tu obiektów.**

W tej strefie należy wprowadzić zakaz budowy (a także rozbudowy, nadbudowy) obiektów oraz wykonywania robót budowlanych (tj. przebudowy, montażu, remontu obiektów) dla potrzeb wprowadzenia zmiany użytkowania istniejących obiektów na:

1. Obiekty użyteczności publicznej, w których gromadzi się duża liczba ludzi, takie jak:
 - miejsca kultu np.: kościoły klasztorne, cmentarze,
 - obiekty kultury i nauki np.: teatry, opery, kina, muzea, galerie sztuki, domy kultury, dyskoteki,
 - budynki służby zdrowia, opieki społecznej, i socjalnej, np.: szpitale, sanatoria, hospicja, domy pomocy i opieki społecznej, domy dziecka i rencisty,
 - placówki oświatowo – wychowawcze np.: szkoły, przedszkola, internaty, biblioteki,
 - place i hale targowe np.: centra handlowe, hale targowe, kasyna,
 - obiekty rekreacyjno – sportowe np.: hale sportowe i widowiskowe, stadiony, amfiteatry, odkryte baseny.

Strefa 0

Obszar oddziaływania nadciśnienia fali uderzeniowej P_f poniżej 1 kPa.

W tej strefie nie wprowadza się żadnych ograniczeń i zakazów. W strefie 0 położona jest pozostała część gminy Łask. Strefa ta nie została przedstawiona graficznie na rysunku Studium.

Projektowane obszary oddziaływania (strefy bezpieczeństwa) nie powodują zagrożenia dla istniejących obiektów na terenie gminy Łask.

Zmniejszenie obszarów oddziaływania od prognozowanej fali uderzeniowej jest możliwe przez utworzenie dodatkowego pasa ochronnego przed obiektem chronionym w postaci naturalnej przegrody z drzew (lasu), lub wykonanie obwałowania obiektu chronionego.

Obszary oddziaływania – strefy bezpieczeństwa – należy wprowadzić do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy.

Właściwe organy administracyjne powinny sprawdzić wydane w ostatnich latach pozwolenia na budowę dla obiektów na terenach stref oddziaływania i w przypadku wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa dla obiektów posiadających pozwolenia na budowę, podjąć odpowiednie decyzje administracyjne.

Obszar ograniczonego użytkowania ze względu na hałas lotniczy podzielono na 3 strefy: A, B, C o różnej uciążliwości.

Strefa A obejmuje obszar od linii jaką wyznaczają punkty, gdzie w porze nocnej długostrwały poziom hałasu może wynosić od **45 dBA** do linii jaką wyznaczają punkty, gdzie w porze nocnej długostrwały poziom hałasu może wynosić do **50 dBA**.

Strefa B obejmuje obszar od linii jaką wyznaczają punkty, gdzie w porze nocnej długostrwały poziom hałasu może wynosić od **50 dBA** (południowa granica strefy A) do linii jaką wyznaczają punkty, gdzie w porze nocnej długostrwały poziom hałasu może wynosić **55 dBA**.

Strefa C obejmuje obszar od linii jaką wyznaczają punkty, gdzie w porze dziennej długostrwały poziom hałasu może wynosić od **55 dBA** do granicy terenu zamkniętego (lotnisko wojskowe).

Tabela 15. Ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenów, wymagania techniczne dotyczące budynków oraz sposób korzystania z terenów na terenie obszaru ograniczonego użytkowania

Strefa	Ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu	Zalecany sposób korzystania z terenu	Wymagania techniczne dotyczące budynków
1	2	3	4
A	Zakaz budowy szpitali, domów opieki i zabudowy związanej ze stałym pobytem dzieci i młodzieży, takich jak internaty, domy dziecka itp., zakaz tworzenia obszarów A ochrony uzdrowiskowej.	Dopuszcza się zabudowę, za wyjątkiem określonym w kolumnie 2.	W istniejących budynkach szpitali, domów opieki społecznej i przeznaczonych do stałego przebywania dzieci i młodzieży należy zapewnić właściwy klimat akustyczny* poprzez stosowanie przegród zewnętrznych o odpowiedniej izolacji akustycznej**
B	Zakaz tworzenia nowych terenów zabudowy mieszkaniowej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zakaz budowy szpitali, domów opieki	Lokalizowanie nowych obiektów nie wymagających ochrony akustycznej i nie powodujących	W nowopowstających i istniejących budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej należy zapewnić właściwy klimat akustyczny poprzez stosowanie

	i zabudowy związanej ze stałym pobytem dzieci i młodzieży, takich jak internaty, domy dziecka itp., zakaz tworzenia obszarów A ochrony uzdrowiskowej. Dopuszcza się możliwość tworzenia nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, wyłącznie jako uzupełnienie istniejących ciągów zabudowy i tylko na podstawie opracowywanych planów zagospodarowania przestrzennego, przy uwzględnieniu wymagań określonych w kolumnie 4.	zwiększenia hałasu dla zabudowy mieszkaniowej.	przegród zewnętrznych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej.
C	Zakaz tworzenia nowych terenów zabudowy mieszkaniowej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zakaz budowy szpitali, domów opieki i zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, takich jak szkoły, przedszkola, internaty, domy dziecka itp., zakaz tworzenia obszarów A ochrony uzdrowiskowej.	Lokalizowanie nowych obiektów nie wymagających ochrony akustycznej i nie powodujących zwiększenia hałasu dla istniejącej zabudowy mieszkaniowej.	W nowopowstających i istniejących budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej należy zapewnić właściwy klimat akustyczny poprzez stosowanie przegród zewnętrznych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej.

* właściwy klimat akustyczny w budynkach – poziom zgodny z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej.

** odpowiednia izolacyjność akustyczna przegród budowlanych – izolacyjność akustyczna określona zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej, z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych i przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu oraz – w przypadku wymiany okien istniejących – zachowania ich dotychczasowej izolacyjności cieplnej.

Granice powierzchni ograniczających wysokość zabudowy

Parametry powierzchni ograniczających dla lotniska wojskowego Łask

1. Rzędna wyjściowa – 190,00 m npm

2. Powierzchnie podejścia:

GKL (Główny Kierunek Lądowania)

- rzędna początkowa – 192,20 m npm
- długość pierwszej części (1a) – 8000 m
- nachylenie pierwszej części (1a) -1:100
- długość drugiej części (1b) – 3500 m
- nachylenie drugiej części (1b) – 1:50
- długość części poziomej – 3500 m
- całkowita długość powierzchni podejścia 15000 m

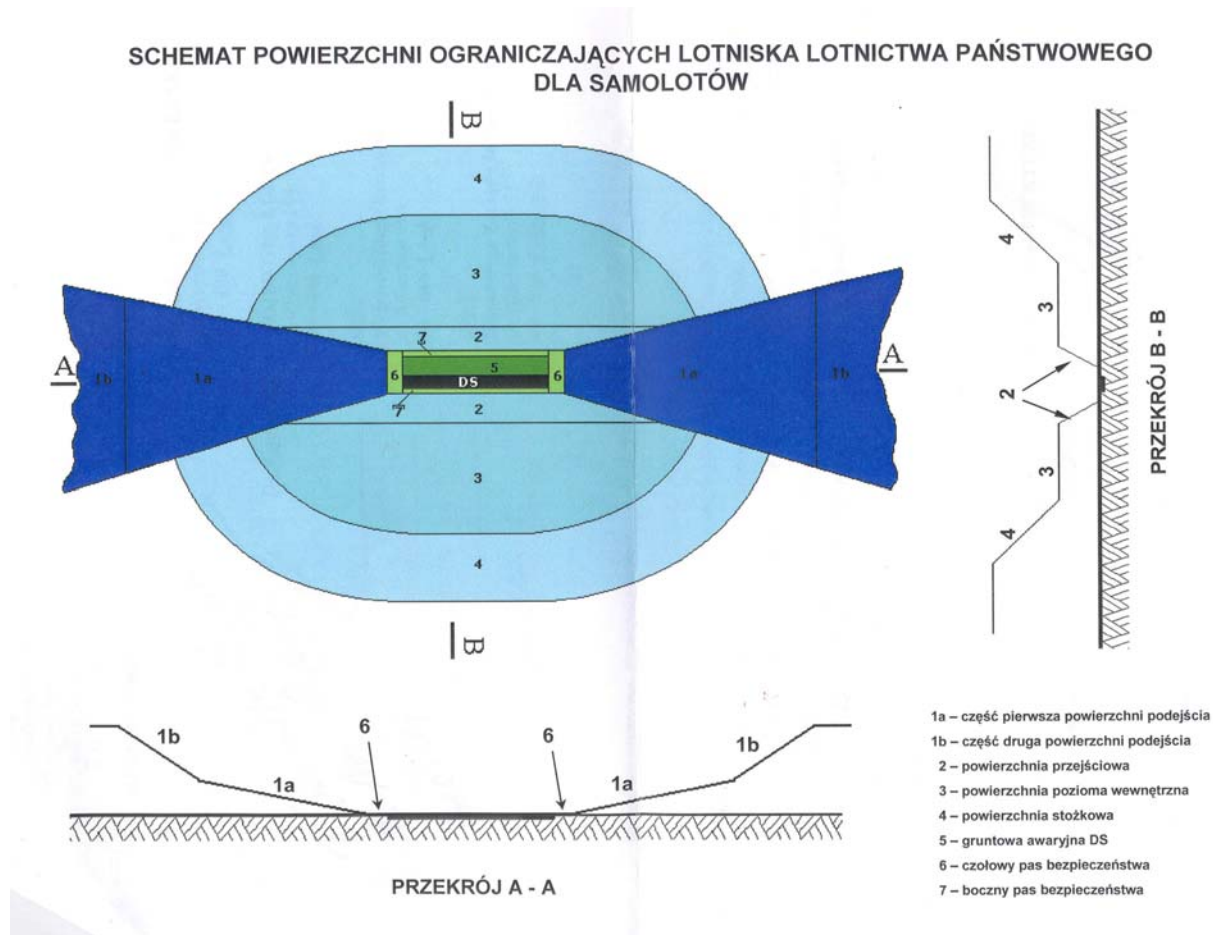
PKL (Pomocniczy Kierunek Lądowania)

- rzędna początkowa – 187,70 m npm
- długość pierwszej części (1a) – 8000 m
- nachylenie pierwszej części (1a) – 1:100
- długość drugiej części (1b) – 3500 m
- nachylenie drugiej części (1b) – 1:50
- długość części poziomej – 3500 m
- całkowita długość powierzchni podejścia – 15000 m

3. Powierzchnia przejściowa:

- nachylenie – 1:10

4. Powierzchnia pozioma wewnętrzna:
 - wysokość – 235,00 m npm
5. powierzchnia stożkowa:
 - nachylenie – 1:25
 - długość (pozioma) – 2625 m
 - rzędna krawędzi zewnętrznej – 340,00 m npm

Obiekty budowlane i obiekty naturalne w otoczeniu lotniska nie mogą stanowić zagrożenia dla startujących i lądujących statków powietrznych i muszą być zgodne z Ustawą Prawo lotnicze.

5.2.7. Ustalenia dotyczące strefy ochronnej od terenu zamkniętego - jednostki radiolokacyjnej we Wronowicach

Obszar wyłączony z zainwestowania – w granicach tego obszaru zabrania się wznoszenia zabudowy stałej i tymczasowej, organizowania ośrodków wczasowych, obozowisk, kempingów. Nie zezwala się na korzystanie z dróg i ścieżek w rejonie w/w obszaru. Zakaz ten nie dotyczy użytkowników gruntów leżących w obszarze.

Obszar wymagający ograniczeń w inwestowaniu – w granicach tego obszaru obowiązują uzgodnienia w zakresie wznoszenia obiektów wysokościowych, linii energetycznych wysokiego napięcia, masztów radiostacji, wież, kominów itp., których wysokość lub oddziaływanie zakłócające może ograniczyć możliwości bojowe obiektu. W granicach tego obszaru wydanie zgody na lokalizację stałą (tymczasową) powinno być uzgodnione z właściwymi organami wojskowymi.

5.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego

5.3.1. Ochrona konserwatorska

Zagadnienia ochrony środowiska kulturowego przyjęto zgodnie z ustaleniami i informacjami Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Łodzi Delegatura w Sieradzu. W granicach miasta i gminy została wyznaczona **strefa obserwacji archeologicznej** obejmująca doliny cieków

(oznaczona na rysunku *Kierunki polityki przestrzennej*). W granicach strefy obserwacji archeologicznej wszystkie inwestycje liniowe (nowe drogi, rowy) oraz inwestycje, w których zachodzi konieczność wykonania wykopów szerokopłaszczyznowych (od 100 m² wzwyż) wymagają badań archeologicznych w odpowiedniej formie nadzoru lub stacjonarnych badań ratowniczych.

W rejonie lokalizacji stanowisk archeologicznych, wszelkie działania związane z naruszeniem stratygrafii warstw ziemnych, wymagają wyprzedzających inwestycję ratowniczych badań archeologicznych. Działania te należy wykonywać w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Wykaz stanowisk archeologicznych objętych strefą obserwacji archeologicznej znajduje się w rozdziale 4.6.1. niniejszego opracowania.

Zgodnie z art. 32 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568) jeśli w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych zostanie odnaleziony przedmiot, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem, należy:

- wstrzymać wszelkie roboty mogące uszkodzić lub zniszczyć odkryty przedmiot;
- zabezpieczyć, przy użyciu dostępnych środków, ten przedmiot i miejsce jego odkrycia;
- niezwłocznie zawiadomić o tym Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a jeśli nie jest to możliwe, Burmistrza Łasku.

5.3.2. Rejestr zabytków

Na terenie miasta Łask rejestr zabytków obejmuje 9 obiektów:

- Kościół parafialny p.w. Nawiedzenia N.M.P. i św. Michała Archanioła
- Kościół p.w. Ducha Świętego
- Kamienica przy pl. 11 Listopada (rynek) nr 1
- Kamienica przy pl. 11 Listopada (rynek) nr 2
- Kamienica przy pl. 11 Listopada (rynek) nr 3
- Kamienica przy pl. 11 Listopada (rynek) nr 6 (w trakcie postępowania w sprawie skreślenia z rejestru).
- Kamienica przy pl. 11 Listopada (rynek) nr 7
- Kamienica przy ul. Kościuszki 2 (dawny Magistrat)
- Park Miejski

Rejestr zabytków w gminie obejmuje 4 obiekty:

- Łopatki – dwór
- Karszew – dwór- (w trakcie procedury wykreślenia z ewidencji)
- Ostrów – dwór
- Wola Bałucka – dwór

Dla Parku Miejskiego w Łasku Studium wprowadza odrębne ustalenie nazwane granicą obiektu wpisanego do rejestru zabytków. Granica ta przebiega po ewidencyjnej granicy ustanowionej dla Parku zgodnie z rysunkiem Studium.

W przypadku zabytków wpisanych do rejestru zabytków, wszelkie działania związane z zabytkiem wymagają uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, który na wniosek właściciela bądź posiadacza zabytku może wydać zalecenia konserwatorskie określające sposób korzystania z zabytku, jego zabezpieczenia, wykonania prac konserwatorskich, a także zakres zmian dopuszczalnych w zabytku.

5.3.3. Ewidencja zabytków

5.3.3.1. Wojewódzka Ewidencja Zabytków

W Studium określa się:

1. Obiekty wpisane do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków. Są to:

Gmina Łask

ANIELIN

1. RELIKT CMENTARZA EWANGELICKIEGO

BORSZEWICE

2. CMENTARZ PARAFIALNY

BORSZEWICE KOŚCIELNE

3. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO p.w. św. Stanisława Biskupa i Mikołaja Biskupa:
 - a. kościół,

- b. dzwonnica,
- c. ogrodzenie,
- d. plebania,

GORCZYN

- 4. ZESPÓŁ DWORSKI
 - a. dwór,
 - b. park,

KARSZEW

- 5. ZESPÓŁ DWORSKI
 - a. reliktd dworu, nr rej. 237/A (trwa postępowanie o skreślenie z rejestru zabytków),
 - b. reliktd parku,

ŁOPATKI

- 6. DWÓR, nr rej. 247/A

OKUP MAŁY

- 7. PARK DWORSKI
- 8. CMENTARZ EWNAGELICKI

OSTRÓW

- 9. ZESPÓŁ DWORSKI
 - a. dwór, nr rej. 379/A,
 - b. obora,
 - c. spichlerz,
 - d. stodoła,
 - e. wozownia,
 - f. czworak,
 - g. park.

ROKITNICA

- 10. CMENTARZ EWANGELICKI

ULEJÓW

- 11. CMENTARZ WOJENNY

WOLA BAŁUCKA

- 12. ZESPÓŁ DWORSKI
 - a. dwór, nr rej. 300/A,
 - b. otoczenie dworu w granicach czytelnych pozostałości zespołu,

WRONOWICE

- 13. ZESPÓŁ DWORSKI
 - a. dwór,
 - b. czworak,
 - c. obora,
 - d. dom gorzelnianego,
 - e. stodoła,
 - f. spichlerz,
 - g. kotłownia, obecnie magazyn,
 - h. gorzelnia,
 - i. magazyn gorzelnii,
 - j. park.

WRZESZCZEWICE

- 14. CMENTARZ PARAFIALNY

ZIELEŃCICE

- 15. PARK DWORSKI

Miasto Łask**ŁASK**

- 1. UKŁAD URBANISTYCZNY
- 2. dawny **MAGISTRAT**, ul. T. Kościuszki nr 2 – nr rej. 391/A
- 3. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP.
 - a. kościół, nr rej. 245/A,
 - b. dzwonnica,
 - c. otoczenie kościoła w granicach ogrodzenia przykościelnego,
- 4. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA CMENTARNEGO p.w. św. Ducha, obecnie parafia wojskowa,
 - a. kościół, nr rej. 246/A,
 - b. otoczenie kościoła w granicach ogrodzenia przykościelnego,
- 5. ZESPÓŁ CMENTARZA PARAFIALNEGO, ul. Warszawska 15.

- a. cmentarz,
- b. kościół p.w. św. Franciszka,
- c. ogrodzenie z pierwotną bramą wejściową,
- 6. CMENTARZ ŻYDOWSKI (teren Podlascza).
- 7. **PARK MIEJSKI, nr rej. 386/A.**

ULICA 11 LISTOPADA

- 8. **DOM NR 1, nr rej. 240/A,**
- 9. **DOM NR 2, nr rej. 241/A,**
- 10. **DOM NR 3, nr rej. 242/A,**
- 11. **DOM NR 6, nr rej. 243/A (w trakcie postępowania o skreślenie z rejestru)**
- 12. **DOM NR 7, nr rej. 244/A,**
- 13. DOM NR 8.

ŁASK - KOLUMNA

- 14. UKŁAD URBANISTYCZNY
- 15. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA p.w. Wniebowzięcia NMP.
 - a. kościół,
 - b. plebania,
- 16. CMENTARZ PARAFIALNY.

Ze względu na skalę opracowania obiekty wpisane do rejestru zabytków, a tym samym do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków na rysunku Studium zostały pokazane tylko jako wpisane do rejestru zabytków.

2. Granice ochrony układu urbanistycznego, które obejmują:

- centrum miasta Łask zgodnie z rysunkiem Studium,
- historyczny układ przestrzenny dzielnicy Kolumna. Granica przebiega wzdłuż ulic: Torowej, Zakopiańskiej, Sandomierskiej, Swojskiej, Wojska Polskiego, Armii Ludowej, Pięknej, Skromnej.

3. Obszar ochrony ekspozycji elementów o cechach zabytkowych:

- na terenie gminy Łask: - Borszewice – kościół i cmentarz
- Łopatki – dwór
- na terenie miasta Łask na w/w obszar składają się: strefa ochrony układu urbanistycznego w Łasku oraz park miejski, cmentarz, MOSiR - zgodnie z rysunkiem Studium.

4. Strefa lokalizacji domniemanego założenia rezydencjonalno-obronnego w Bałuczu, gdzie wszystkie działania inwestycyjne wymagają uzgodnień z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

W przypadku obiektów znajdujących się w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków należy przewidzieć je do trwałej adaptacji z zachowaniem tradycyjnych dla miejsca form i faktur:

- adaptacja i modernizacja powinna odbywać się na zasadach zapewniających zachowanie istotnych dla miejscowej tradycji form architektonicznych, proporcji, detalu, materiałów i faktur wypraw zewnętrznych,
- wszelkie działania dotyczące zmiany gabarytów zmian w sposobie dyspozycji i artykulacji elewacji (w tym także proporcji otworów zewnętrznych i form zewnętrznej stolarki otworowej), czyli takie, które mogą mieć wpływ na stan zachowania lub zmianę wyglądu, wymagają uzgodnienia lub opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- ewentualna konieczność rozbioru zabytku włączonego do wojewódzkiej ewidencji (uzasadniona względami technicznymi – zagrożenia dla bezpieczeństwa) wymaga uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w celu określenia możliwości i zasad wyłączenia z tejże ewidencji zabytków.

5.3.3.2. Gminna Ewidencja Zabytków

Obiekty zabytkowe w mieście i gminie Łask zawarte są w projekcie Gminnej Ewidencji Zabytków (w tym zabytki wpisane do rejestru zabytków). Ze względu na zły stan techniczny obiektów ewidencja może ulec zmianie. Wykaz obiektów znajdujących się w projekcie Gminnej Ewidencji Zabytków znajduje się w rozdziale 4.6.2. niniejszego opracowania.

5.3.4. Wytyczne Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków i Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków

Wszelkie zmiany w otoczeniu i sąsiedztwie zabytków, a także na obszarach zabytkowych (w rejestrze i w wojewódzkiej ewidencji), których charakter może mieć wpływ na walory zabytków (np. ekspozycyjne) – przebudowa istniejących i budowa nowych obiektów, a także sposób zagospodarowania przestrzeni nie mogą pogorszyć stanu zachowania zabytku ani naruszać jego wartości. W związku z tym wymagają działania w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Nowa zabudowa (na obszarach zabytkowych i w sąsiedztwie zabytków), w układzie, skali, gabarytach i proporcjach, a także w sposobie kompozycji i wyprawy elewacji zewnętrznych powinna stanowić harmonijnie zakomponowaną całość z istniejącymi elementami zabudowy historycznej. W sytuacjach wątpliwych, dla nowo projektowanych obiektów, należy uzyskać wytyczne konserwatorskie do projektu budowlanego, a następnie uzgodnienie lub opinię na temat tego projektu w toku postępowania o udzielenie pozwolenia na budowę.

Sposób zagospodarowania terenów sąsiednich z obiektami i obszarami zabytkowymi nie powinien prowadzić do naruszenia wartości zabytkowych tych obiektów, w tym także walorów ekspozycyjnych z zaleceniem podjęcia działań sanacyjnych w szczególnie rażących przypadkach istniejących dysharmonii i dysfunkcji, np. otoczenie parku w Łasku.

5.4. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego terenów

5.4.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2.000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej

Ze względu na istniejący charakter rozłogów gospodarstw rolnych nie przewiduje się obszarów obowiązkowo wyznaczonych do przeprowadzenia scalenia, a ze względu na gabaryty działek i nieruchomości nie zachodzi potrzeba wyznaczania terenów do przeprowadzenia scaleń i podziałów, o których mowa w ustawie o gospodarce nieruchomościami.

W ramach gospodarowania przestrzenią, na terenie miasta, ani tym bardziej na terenie gminy nie przewiduje się przeznaczenia terenów pod lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

5.4.2. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Wśród terenów wyznaczonych w Studium, dla których zamierza się opracować miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w trybie obowiązującej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, można wyróżnić następujące grupy:

1. Tereny zainwestowane – wymagające porządkowania, w tym określenia czytelnych reguł ich dalszego przekształcania bądź rozwoju w tym:
 - tereny zurbanizowane – wymagające ochrony ze względu na szczególne wartości przestrzenne i funkcjonalne np. Stare Miasto w Łasku, Kolumna, Borszewice,
 - tereny o zaawansowanych procesach urbanizacji wymagające zahamowania dalszego, chaotycznego zagospodarowania i wykorzystania istniejących rezerw, np. Wiewiórczyn, Rokitnica, Wronowice,
 - tereny przeznaczone do dalszego rozwoju w powiązaniu z obszarami już zurbanizowanymi i w oparciu o istniejącą obsługę komunikacyjną oraz rozbudowę istniejących sieci infrastruktury technicznej: Wola Łaska, teren pomiędzy rzeką Grabią, boczną koleją a drogą krajową Nr 14.
2. Tereny przeznaczone do urbanizacji, dla których trzeba ustalić zasady przekształcania przestrzeni w porozumieniu z właścicielami nieruchomości wchodzącymi w skład tych terenów zgodnie z obowiązującym trybem sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym:
 - tereny dziś niezurbanizowane użytkowane jako uprawy polowe np. rejon Ostrowa,
 - tereny w części zurbanizowane przewidziane do całkowitej zmiany funkcji np.: rejon Maurycy (z ograniczeniem wynikającym z ustaleń w punkcie 5.2.5).

3. Tereny rezerwy inwestycyjnej dla celów produkcyjnych i produkcyjno - usługowych: Krzucz, Bałucz, Kopyść, Anielin.
4. Tereny rezerwy inwestycyjnej dla celów mieszkaniowych i usługowych: Okup Wielki, Okup Mały, Zielęcice, Łask, Ostrów, Wronowice, Rokitnica.
5. Tereny konfliktowe: Rokitnica

Jednocześnie dla terenu miasta i gminy dla obszarów przeznaczonych pod realizację celów publicznych oraz dla terenów zabudowy indywidualnej gmina dokona wystąpienia o zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, które takiej zgody nie posiadały we wcześniejszych planach miejscowych.

5.5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji

Układ komunikacyjny oprócz pełnienia funkcji obsługi komunikacyjnej jest również elementem kształtującym strukturę przestrzenną obszaru gminy. Poprzez dostępność komunikacyjną wyznacza wartość terenu, a poprzez zapewnienie odpowiedniego standardu obsługi komunikacyjnej, stymuluje jego rozwój.

Generalnym celem polityki komunikacyjnej gminy winno być tworzenie poprawnych warunków podróżowania, zapewnienie właściwej obsługi komunikacyjnej mieszkańcom gminy, stworzenie warunków do rozwoju przestrzennego i ekonomicznego gminy oraz kształtowanie ładu przestrzennego.

Pochodnymi celami tej polityki winny być:

- zapewnienie sprawnych powiązań wewnątrz obszaru gminy, a także układu drogowego gminy z układem drogowym zewnętrznym,
- dbałość o nieobudowywanie obustronne ważnych ciągów drogowych, szczególnie dróg krajowych i wojewódzkich, poprzez odpowiednie kierowanie ruchem budowlanym, lokalizując nową zabudowę w bezpiecznej odległości od dróg publicznych.

Przy opracowywaniu kierunków rozwoju systemów komunikacji przyjęto następujące założenia:

- uwzględnienie wniosków z dotychczasowych opracowań planistycznych, w tym z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego,
- uwzględnienie wniosków i wytycznych z instytucji i organów uzgadniających i opiniujących opracowane Studium zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym,
- uwzględnienie wniosków z analizy i diagnozy stanu istniejącego.

Z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego wynikają następujące wnioski i postulaty do uwzględnienia w Studium:

- przebieg drogi ekspresowej S-8 na kierunku Wrocław – Sieradz – Łask – Łódź,
- modernizacja dróg krajowych nr 14 i nr 12,
- modernizacja dróg wojewódzkich nr 481, nr 483 i nr 473,
- modernizacja linii kolejowej na kierunku Łódź – Sieradz – Wrocław,
- przystosowanie lotniska wojskowego w Łasku do funkcji regionalnego portu lotniczego pasażersko – towarowego.

Wytyczne z instytucji i organów uzgadniających i opiniujących Studium wg kompetencji, zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (wojewoda, zarządcy dróg), dotyczyły uwzględnienia w Studium ustaleń planu województwa, rozporządzeń RM i przepisów szczególnych, co wzięto pod uwagę przy określaniu kierunków rozwoju.

Wnioski z analizy i diagnozy stanu istniejącego na obszarze gminy w szczególności dotyczą konieczności budowy nowych odcinków dróg dla odciążenia układu miasta z ruchu tranzytowego, przebudowy bądź modernizacji większości dróg, w tym szczególnie w zakresie poprawy parametrów, poprawy bezpieczeństwa i komfortu podróżowania.

Należy tu również zaznaczyć, że fatalny stan dróg i tak duża ich ilość nie wróży szybkiej przebudowy układu w kierunku uzyskania zakładanych parametrów, tym bardziej, że często trudne one będą do uzyskania, z uwagi na zbyt duże koszty społeczne i finansowe.

Wyznaczone poniżej kierunki rozwoju systemów komunikacyjnych miasta i gminy Łask, mając na uwadze koncepcję i kierunki zagospodarowania przestrzeni miasta i gminy, uwzględniają określone wyżej cele polityki komunikacyjnej, wnioski i postulaty z diagnozy stanu istniejącego oraz z instytucji uzgadniających i opiniujących, założenia i wytyczne z planów wyższego rzędu, w tym szczególnie z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz obowiązujące plany miejscowe i opracowania branżowe.

5.5.1. Kierunki rozwoju układu drogowo - ulicznego

Uwarunkowania wewnętrzne wynikające z diagnozy stanu istniejącego, powiązania zewnętrzne oraz założenia polityki komunikacyjnej i uwarunkowania zewnętrzne stanowią podstawę do określenia kierunków rozwoju układu drogowego miasta i gminy.

Projektuje się docelowy układ drogowy miasta i gminy składający się z układu nadrzędnego, podstawowego oraz uzupełniającego.

- Z nadrzędnego układu drogowego przez obszar gminy przebiega droga ekspresowa S-8, która zgodnie z Rozporządzeniem RM z dnia 15 maja 2004 roku w sprawie sieci autostrad i dróg ekspresowych ma określoną relację Wrocław – Sieradz – Łódź i dalej Piotrków Tryb. - Warszawa. Przebieg drogi ekspresowej S-8 nie jest ustalony w terenie. Posiada studium trasowania opracowane przez Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi. W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Łask wniesiono przebieg i korytarz = 70 m w liniach rozgraniczających wg w/w studium trasowania, który jest zgodny z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego. Droga ta powiązana jest z podstawowym układem drogowym gminy poprzez dwa węzły zlokalizowane w jej obszarze: na przecięciu z drogą krajową nr 12 węzeł „Łask” i we wsi Mauryca węzeł „Lotnisko Łask” (opracowanie Biura Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego 2004r.). Dodatkowo naniesiono na Studium wariantowe usytuowania węzłów opracowane przez Biuro Studiów GDDKiA w Krakowie z 2005r. wynikające z przyjętego założenia, że droga ekspresowa S-8 będzie drogą bezpłatną. Studium nie ustala, który wariant powinien być ostateczny, należy jednak w przyjętym rozwiązaniu przewidzieć powiązanie drogi S-8 z drogą związaną z obsługą lotniska Łask.

Przebieg trasy ekspresowej spowoduje konieczność korekty układu dróg gminnych w jej otoczeniu i przy przekraczaniu trasy. Wstępną postulatywną propozycję tych korekt pokazuje rysunek Studium. Drogi niewymagające korekt, krzyżujące się z drogą ekspresową winny być przeprowadzone bezkolizyjnie bez powiązań z trasą, w postaci wiaduktów drogowych.

Dodatkowo wzdłuż trasy wniesiono tzw. bazową strefę uciążliwości (oddziaływania) drogi na środowisko naturalne. Szerokość tej strefy = 150 m od osi drogi, określona została w Studium trasowania i powoduje konsekwencje przestrzenne w postaci ograniczeń w lokalizacji zabudowy, szczególnie budownictwa mieszkaniowego.

Do układu podstawowego zaliczono drogi krajowe, wojewódzkie i wszystkie drogi powiatowe na obszarze gminy oraz wybrane drogi powiatowe i gminne na obszarze miasta, a także ważniejsze drogi gminne na obszarze gminy.

Poszczególnym drogom przypisano klasę funkcjonalno - techniczną wskazującą na parametry techniczne, które w wyniku ciągłej i sukcesywnej modernizacji oraz przebudowy układu winny one osiągnąć.

Do kategorii dróg głównych ruchu przyspieszonego (GP) zakwalifikowano następujące drogi krajowe przebiegające przez obszar miasta i gminy:

- **Drogę krajową nr 14** relacji Łowicz – Łódź – Pabianice – Łask – Sieradz – Walichnowy (Wrocław). Droga ta obecnie jest przeciążona ruchem ciężkim i tranzytowym. Ponadto często nie spełnia wymogów przypisanej klasy technicznej, szczególnie w zakresie odległości skrzyżowań. Po zrealizowaniu drogi ekspresowej S-8 większość ruchu tranzytowego zostanie przez nią przejęta, a tym samym istniejąca droga nr 14 zostanie odciążona z ruchu tranzytowego i ciężkiego na tym kierunku. Nie mniej jednak powinna być ona modernizowana szczególnie w zakresie nośności i poprawy bezpieczeństwa ruchu, co sprowadza się do korekty geometrii drogi i skrzyżowań. Z uwagi na rangę drogi wskazane byłoby ograniczenie dostępności tej drogi poprzez likwidację niektórych mniej znaczących skrzyżowań i zjazdów, o ile istnieje możliwość organizacji dojazdu i obsługi komunikacyjnej terenów zlokalizowanych w jej sąsiedztwie z innych bardziej lokalnych dróg czy zjazdów. Wstępną propozycję likwidacji skrzyżowań poprzez zamknięcie wjazdu lub zamianę skrzyżowań na zjazd publiczny przedstawia rysunek Studium (wykorzystano tu opracowania branżowe na przebudowę niektórych fragmentów drogi: odcinek w rejonie Łasku - Kolumna i przejście przez Okup). Studium zakłada parametry techniczne dla tej drogi: klasa GP, szerokość w liniach rozgraniczających – 35 m, podstawowa szerokość jezdni – 7,0 m z pobocznymi utwardzonymi.
- **Drogę krajową nr 12** relacji Lublin – Piotrków Tryb.- Łask – Sieradz – Kalisz. Droga ta aktualnie jest modernizowana do parametrów klasy GP na odcinku od granicy miasta Łask do granicy z gminą Żelów, zgodnie z projektem przebudowy opracowanym na zlecenie inwestora – GDDKiA. Na obszarze miasta, na odcinku Alei Niepodległości, droga posiada dwie jezdnie. Studium zakłada adaptację i modernizację drogi do parametrów klasy GP; również na odcinku miasta: szerokość w liniach rozgraniczających – 35 m, podstawowa szerokość jezdni – 7,0 m oraz odcinkowo 2 jezdnie po 7,0 m każda. Po zrealizowaniu drogi ekspresowej S-8 przebieg

tej drogi na odcinku przez miasto zostanie odciążony z ruchu tranzytowego, który przejmie droga ekspresowa. Nie mniej jednak droga ta będzie stanowiła dojazd do drogi ekspresowej S-8 z miasta i z terenów gmin położonych w sąsiedztwie, tym samym nadal będzie pełnić ważną rolę w układzie komunikacyjnym miasta.

Do kategorii dróg głównych (G) układu podstawowego postuluje się zmodernizować wszystkie drogi wojewódzkie przebiegające przez obszar gminy tj. drogi nr 473, 481 i 483. Z uwagi, iż drogi nr 483 i 481 przebiegają przez centrum miasta, które znajduje się w strefie ochrony konserwatorskiej i nie ma możliwości zmodernizować tych dróg do parametrów normatywnych klasy G, zaprojektowano system obwodnic o parametrach klasy technicznej G, którymi docelowo winny przebiegać drogi wojewódzkie. Przebiegi tych projektowanych obwodnic przedstawia rysunek Studium.

Do czasu realizacji obwodnic istniejące przebiegi dróg wojewódzkich pełniąc będą funkcje dróg kategorii G, często o zaniżonych parametrach. Zakłada się, że po zrealizowaniu obwodnic i przejęciu przez nie ruchu tranzytowego, drogi aktualnie przebiegające przez centrum miasta, wewnątrz pierścienia obwodnic, winny posiadać kategorię dróg zbiorczych i pełnić funkcje zbierające ruch wewnętrzny i wyprowadzenia go na obwodnice. Do czasu realizacji obwodnic należy maksymalnie chronić istniejące parametry techniczne i ograniczać inwestowanie w sąsiedztwie tych dróg.

Zalecane podstawowe parametry dla dróg głównych - obwodnic w rejonie miasta i dla przebiegów dróg przez obszar gminy to: jezdnia o szerokości 7,0 m, szerokość pasa drogowego w liniach rozgraniczających – 25,0 m. Odcinki dróg wojewódzkich, które w przyszłości zastąpią obwodnice adaptuje się do układu w istniejących szerokościach pasa komunikacyjnego. Studium przewiduje połączenie południowej obwodnicy miasta z drogą krajową Nr 12 w dwóch miejscach poprzez drogę klasy zbiorczej i głównej. Z uwagi na zainwestowanie w korytarzach tych dróg oraz planowaną budowę drogi ekspresowej S-8 dopuszcza się rezygnację z jednego połączenia południowej obwodnicy miasta z drogą krajową Nr 12 i ewentualną zmianę kategorii pozostałej drogi z głównej na zbiorczą.

Do kategorii dróg zbiorczych (Z) układu podstawowego postuluje się zmodernizować następujące drogi powiatowe:

- 2300E relacji Bałucz – Okup Wielki - Marzenin,
- 2321E relacji Borszewice – Bałucz - Anielin,
- 3706E relacji Nowa Wieś – Brudnów – Dalików – Kuciny – Kwiatkowice – Łask (ul. Lutomiarska),
- 4906E relacji Florianki – Borszewice – Okup Wielki,
- 4912E relacji Dziadkowice – Kiki – Mauryców – Wincentów – Dobroń – Rokitnica – Karczmy – Rożniatowice,
- odcinki dróg wojewódzkich w centrum miasta po zrealizowaniu obwodnicy miasta, zgodnie z rysunkiem Studium,
- projektowane przedłużenie obwodnicy południowej miasta w kierunku wschodnim aż do połączenia z drogą krajową nr 12 (ulicą 9 Maja) o przebiegu zgodnie z rysunkiem Studium,
- projektowane wyprowadzenie ciągu ulic Jana Pawła II – 1 Maja w kierunku zachodnim aż do połączenia z zachodnią obwodnicą miasta oraz w kierunku wschodnim poprzez ul. Południową aż do połączenia z ul. 9 Maja, o przebiegu zgodnie z rysunkiem Studium,
- ul. S. Batorego wraz z przedłużeniem ciągu drogowego do Łasku -Kolumny po śladzie istniejących dróg gminnych, o przebiegu zgodnie z rysunkiem Studium,
- ul. A. Mickiewicza na odcinku od ul. Górnej do ul. 1 Maja,
- drogę dojazdową do lotniska łączącą dwa węzły na drodze ekspresowej S-8.

Zalecane parametry dla w/w dróg zbiorczych to: jezdnie o szerokości – 5,5 – 7,0 m, szerokość pasa drogowego w liniach rozgraniczających – 20,0 m.

Należy tu zaznaczyć, że będą trudności w uzyskaniu normatywnych szerokości dla tych dróg, zważywszy na istniejące nie rzadko wąskie korytarze komunikacyjne dróg powiatowych, szczególnie na terenach zabudowanych. Studium dopuszcza mniejsze szerokości tych dróg przy opracowywaniu planów miejscowych, jeżeli są one uwarunkowane istniejącym wartościowym zainwestowaniem czy zadrzewieniem dróg, a istniejące korytarze pozwalają na rozplanowanie zakładanego przekroju drogi, ulicy. Tym bardziej, że wiele z nich nie spełnia kryteriów ustawowych (ustawy o drogach publicznych), zaliczania dróg do kategorii drogi powiatowej. Większość z nich kwalifikuje się do zmiany kategorii na gminną, gdyż pełni funkcje wybitnie lokalne, często dojazdowe.

Jako drogi lokalne (L) układu podstawowego zakwalifikowano następujące drogi:

- drogę powiatową nr 3301E relacji Lutomiarsk - Włodzimierz – Janowice – Poleszyn – Wronowice - Łask,
- pozostałe ulice (drogi) powiatowe w mieście Łask i w Łasku – Kolumnie, zgodnie z rysunkiem Studium,
- ważniejsze drogi gminne na obszarze gminy, zgodnie z rysunkiem Studium,

- wybrane drogi gminne na obszarze miasta, znaczące w układzie, zgodnie z rysunkiem Studium.

Drogi klasy L, których układ przedstawia rysunek Studium winny posiadać następujące parametry: nawierzchnię twardą, szerokość jezdni – 5,0 – 5,5 m. Zalecana szerokość pasa drogowego w liniach rozgraniczających – 15,0 m na szlaku, – 12,0 m na obszarze zabudowanym.

Wyżej omówiony układ podstawowy, którego przebiegi obrazuje rysunek Studium, wymaga dostosowania parametrów technicznych do pełnionych funkcji i wymogów klasy technicznej. Modernizację układu, mając na uwadze wyżej proponowane kategorie i zalecane parametry techniczne, należy realizować w oparciu o Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

Dla spełnienia warunków technicznych, dotyczących wymaganych odległości skrzyżowań na trasach wyższej rangi, w Studium zaproponowano zakończenie niektórych mniej ważnych dróg placem manewrowym do zawracania pojazdów i zamknięcie wjazdu na układ podstawowy, lub zamianę drogi publicznej na wewnętrzną, która nie wymaga realizacji skrzyżowania.

Układ uzupełniający utworzą pozostałe drogi (ulice) gminne (klasa – D) i drogi wewnętrzne, z których tylko ważniejsze zostały pokazane na rysunku Studium.

Drogi gminne publiczne winny posiadać parametry klasy drogi dojazdowej (D), nawierzchnię twardą, szerokość jezdni w granicach 3,5 – 5,5 m. Zalecana szerokość pasa drogowego w liniach rozgraniczających 10,0 m na obszarze zabudowanym, a na odcinkach drogowych – 15,0 m.

Drogi wewnętrzne mogą posiadać zróżnicowane parametry techniczne w zależności od uwarunkowań i przypisanej funkcji w obsłudze obszaru gminy. Zakłada się dla nich minimalną szerokość pasa komunikacyjnego = 6,0 m.

5.5.2. System komunikacji publicznej autobusowej

Zakłada się rozwój obsługi przewozów pasażerskich poprzez istniejący układ linii autobusowych PKS oraz MZK Łask. Wskazane byłoby, po uprzednim doprowadzeniu parametrów technicznych dróg do wymaganych norm, rozszerzenie oferty komunikacji publicznej na dotąd nieobsługiwane obszary gminy, poprzez przedłużenie linii komunikacji zbiorowej na tereny niedostatecznie obsłużone komunikacją zbiorową oraz na obszary sąsiednich gmin, tak aby stworzyć dla mieszkańców gminy możliwość podróżowania i wyjazdów z jej obszaru również komunikacją zbiorową.

5.5.3. System komunikacji kolejowej

Zakłada się modernizację linii kolejowej relacji Łódź - Łask – Zduńska Wola – Sieradz – Kalisz do parametrów magistrali, w ramach zakładanej w Planie zagospodarowania województwa łódzkiego przebudowy układu kolejowego zmierzającej do włączenia Łodzi w system kolei intercity i eurocity.

W strategiach transportowych i programach dotyczących rozwoju układu kolejowego rozważany jest również kierunek realizacji linii kolejowej o podwyższonych parametrach prędkościowych lub nawet kolei szybkiej na trasie Warszawa – Łódź – Wrocław. Jedną z opcji usprawnienia tego kierunku mówi o przebudowie istniejącej linii, co dotyczyłoby również gminy i miasta Łask.

O wyborze opcji i szczegółach usprawnienia tego kierunku winno zdecydować opracowanie branżowe dla całej linii.

W Studium zabezpiecza się ewentualne możliwości dla modernizacji tej linii nie lokalizując nowej zabudowy w sąsiedztwie kolei. Postuluje się również przebudowę kolizyjnych przejazdów kolejowych na bezkolizyjne.

Ponadto działania gminy winny zmierzać w kierunku większego wykorzystania tej linii do przewozów pasażerskich i towarowych poprzez zlokalizowaną na obszarze gminy: stację kolejową Łask oraz dwa przystanki Łask - Kolumna i Borszewice.

5.5.4. System komunikacji lotniczej

Postuluje się, zgodnie z ustaleniami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, przystosowanie wojskowego lotniska Łask, położonego w większości na obszarze sąsiedniej gminy Buczek, ale silnie związanego z miastem i gminą Łask, do funkcji regionalnego portu lotniczego pasażersko – towarowego. Decyzja władz wojskowych zapadła w 1998 r., kiedy to Ministerstwo Obrony Narodowej wyraziło zgodę na możliwość cywilno – wojskowego wykorzystania lotniska wojskowego w Łasku jako port MIX – CARGO dla przeładunku i konfekcjonowania towarów w projektowanej strefie gospodarczej o powierzchni 300 ha.

W oparciu o te założenia, w Studium proponuje się w sąsiedztwie lotniska przeznaczyć tereny na strefę ekonomiczną związaną z lotniskiem, które mogą stanowić potencjalny teren lokalizacji centrum logistycznego związanego z tą funkcją lotniska. Aktualnie założenia obsługi lotniczej regionu

łódzkiego stanowią problem w dokumentach na szczeblu krajowym, dotyczących rozwoju lotnictwa w Polsce i przedstawiające różnorodne podejście do lokalizacji międzynarodowego portu lotniczego dla kraju w dalszej perspektywie. Są zwolennicy rozbudowy Okęcia wraz ze wspomagającym portem lotniczym stworzonym na bazie lotniska Modlin, inni natomiast optują za nową lokalizacją portu międzynarodowego między Łodzią i Warszawą. Gdyby zwyciężyła decyzja lokalizacji międzynarodowego portu lotniczego między Łodzią a Warszawą, będzie musiała być zweryfikowana koncepcja obsługi lotniczej regionu w Planie zagospodarowania województwa łódzkiego, co nie musi skutkować zmianą ustaleń dla lotniska w Łasku.

5.5.5. Drogi dla rowerów

Ze względu na rosnącą funkcję rekreacyjno – turystyczną gminy (Kolumna, zbiornik „Łask”) proponuje się rozwój komunikacji rowerowej na jej obszarze. W tym celu wyznaczono główne ciągi ścieżek rowerowych, łączące tereny mieszkaniowe z rejonami rekreacji i turystyki. Generalnie ścieżki projektowane są wzdłuż układu drogowego, bądź duktami leśnymi. Służyć one powinny zarówno celom dojazdowym jak i rekreacji. Proponowane przebiegi głównych ciągów ścieżek rowerowych pokazane zostały na rysunku Studium.

5.6. Kierunki rozwoju układu ekologicznego

5.6.1. Ekologiczne przesłanki działalności gospodarczej

Celem społecznym i ekonomicznym jest znalezienie kierunku aktywizacji rolnictwa, źródeł utrzymania dla ludności wiejskiej w sytuacji trudności ekonomicznych sektora rolnego i niewielkiej chłonności miejskiego rynku pracy.

W sołectwach strefy północnej proponuje się obranie kierunku na zmniejszenie upraw z przestawieniem na rolnictwo ekologiczne i gospodarkę leśną. Skłaniają ku temu następujące przesłanki:

- stosunkowo niskie klasy gleb,
- stosunkowo „czyste” środowisko przyrodnicze, w tym:
 - o dobre warunki aerosanitarne,
 - o brak uciążliwego przemysłu,
 - o wody, których jedynym (głównym) zanieczyszczeniem jest spływ z terenów rolniczych nawozy + melioracje
- bliskość chłonnego rynku dużych miast: Łodzi, Pabianic, Zduńskiej Woli, Sieradza oraz łatwa komunikacja z resztą świata (droga ekspresowa, lotnisko).

Docelowo przy przeznaczeniu najłagodniejszych gleb na dolesienia, ochronie łągów nadrzecznych i renaturalizacji cieków wodnych, teren staje się atrakcyjny dla rozwoju agroturystyki.

W sołectwach strefy południowej przewiduje się wykorzystanie walorów krajobrazowych morenowego terenu wewnątrz łuku Grabi i w dolinie Końskiej z zasobami wodnymi i leśnymi dla rozwoju budownictwa letniskowego i agroturystyki. Produkcja rolna – ekologiczna z nastawieniem na obsługę i zaopatrzenie turystów.

Organizacja, w oparciu o drogę ekspresową, centrum skupu płodów rolnych i ich przetwarzaniu oraz zespołów producenckich. Walorami są: czyste środowisko i łatwość komunikacji. Wzdłuż drogi ekspresowej proponuje się rozwój szkółkarstwa roślin użytkowych i ozdobnych.

Nie ogranicza się możliwości badania nowych złóż kopalnych. Zasady ewentualnej eksploatacji powinny być określone w ramach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

5.6.2. Cele przyrodnicze

Generalnie decyzje przestrzenne podjęte w ramach niniejszego Studium mają na celu:

- zachowanie istniejących walorów przyrodniczych poprzez: podkreślenie i usankcjonowanie istniejących obszarów, chronionych na podstawie ustaw: o ochronie przyrody, o lasach oraz ustanowionych rozporządzeniami Wojewody i uchwałami Rady Miejskiej w Łasku.
- określenie działań sprzyjających poprawie stanu środowiska przyrodniczego.

Ochronie na terenie gminy Łask podlegają:

- gleby pochodzenia organicznego, rozmieszczone głównie na obszarze terasy zalewowej rzeki Grabi, w dolnym odcinku rzeki Końskiej i lokalnie, w niewielkich kompleksach na obszarach źródłowych, dopływach Grabi i w ich dolinach, zwłaszcza w pobliżu ujść do Grabi,
- grunty leśne: Lasy Państwowe i lasy prywatne w myśl ustawy o lasach,
- dolina rzeki Grabi, jako Zespół Przyrodniczo – Krajobrazowy „Dolina Grabi” oraz Obszar Chronionego Krajobrazu „Środkowej Grabi” ustanowione Rozporządzeniem Wojewody

Sieradzkiego z 1998 r. (nastąpiło tu ujednoczenie ustaleń, poprzednio część doliny była chroniona jako OChK, część tylko uchwałą Rady Miasta i Gminy Łask),

- Zarząd Województwa Łódzkiego informuje, iż projektowany jest na miejsce Obszaru Chronionego Krajobrazu „Środkowej Grabi” i Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Dolina Grabi” nowy Obszar Chronionego Krajobrazu „Tuszyńsko-Dłutowsko-Grabiański”,
- rzeka Grabia jako użytek ekologiczny „Rzeka Grabia” utworzony Rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego z dnia 03.03.1993r. w sprawie uznania rzeki Grabi za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego Nr 5, poz. 13), zatwierdzonym Rozporządzeniem Wojewody Łódzkiego z dnia 29.03.1999 r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego wydanych przez dotychczasowych wojewodów i nadal obowiązujących na obszarze województwa łódzkiego lub jego części (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 28, poz. 137).

Postulaty zawarte w Studium w zakresie kształtowania środowiska dotyczą głównie zagadnień związanych z degradacją systemu hydrologicznego terenu miasta i gminy Łask.

Degradacja objawia się w dwóch formach:

- deficytowego bilansu wodnego, wywołanego wylesieniami, przyspieszonym spływem wód z obszarów zmeliorowanych. Przy stosunkowo niewielkich opadach (ok. 600 mm/rok) i ich nierównomiernym występowaniu w ciągu roku (61-68% miesięcznie, w tym liczne opady nawalne rzędu 180 mm/miesiąc) zakłócenie naturalnych mechanizmów retencji wody prowadzi do deficytowego bilansu,
- złego stanu czystości wód powierzchniowych. Na terenie gminy są one IV klasy. Decydują o tym spływy wód z pól uprawnych o dużym stężeniu biogenów oraz zanieczyszczenia typu fekalnego z obszarów zabudowanych.

W ramach działań naprawczych postuluje się:

- wprowadzenie dolesień w północnej części gminy głównie w obszarze wododziału III rzędu między dopływami Grabi i Neru, a także na innych terenach o niskich klasach. Pozwoli to uzyskać wpływ na poprawę bilansu wodnego terenu, zajmując przy tym najsłabsze gleby, lokalne wyniesienia terenu i enklawy dawnych oczyszczonych torfowisk,
- zachowanie i stopniową renaturalizację obszarów łągowych w dolinach rzecznych z prowadzeniem zarośli wierzbowych, jako najsprawniej oczyszczających wody gruntowe z nadmiaru biogenów,
- ochronę obszarów dolinnych oraz łągowych poprzez zakaz realizacji na ich terenie jakiegokolwiek zabudowy i ogrodzeń z wyjątkiem obiektów hydrotechnicznych,
- tworzenie na dopływach Grabi zbiorników – rozlewisk retencyjnych z roślinnością szuwarową poniżej głównych odprowadzeń rowów melioracyjnych. Działania te można połączyć z realizacją trzcinowych oczyszczalni ścieków dla pobliskich wsi zakaz likwidacji istniejących cieków, zbiorników i oczek wodnych, ewentualna przebudowa systemu melioracyjnego w celu umożliwienia nadawania i zwiększenia retencji wody w systemie,
- zakaz realizacji zabudowy na terenach zmeliorowanych mogącej zakłócić funkcjonowanie systemu melioracyjnego, w przypadku nieuniknionej ingerencji w elementy systemu wprowadzenie konieczności jego przebudowy,
- rozwiązanie problemu kanalizacji i oczyszczania ścieków z terenów zabudowy lotniskowej i z obszaru zabudowanego Kolumny,
- budowę zbiorników retencyjnych na Grabi,
- analizę możliwości (wspólnie z gminami Dobroń, Żelów i Buczek) stworzenia zbiornika „Ldzań” na rzece Grabi na wschód od wsi Rokitnica, powyżej młyna wodnego w Talarze,
- poprawę efektywności działania oczyszczalni ścieków w Łasku.

Spełnienie tych postulatów pozwoli – poza celem podstawowym – stworzyć sprawny, ciągły system ekologiczny dla obszaru gminy, włączony poprzez dolinę Grabi w system regionalny i krajowy. Poza poprawą warunków hydrologicznych osiągnięta będzie poprawa warunków klimatycznych w skali lokalnej oraz zostaną podniesione walory krajobrazowe terenu.

W celu uatrakcyjnienia walorów krajobrazowych, zwiększenia atrakcyjności turystycznej, wypoczynkowej i rekreacyjnej dopuszcza się wprowadzenie tych funkcji na terenach dolinnych, łągowych. Wymaga to jednak opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w którym szczególny nacisk zostanie położony na ochronę walorów krajobrazowych, przyrodniczych i środowiskowych oraz na ograniczenie lokalizacji obiektów kubaturowych.

Pomniki przyrody na podstawie Planu Ochrony Środowiska dla Gminy Łask na lata 2004-2012 przedstawione zostały w tabeli 16.

Tabela 16. Pomniki przyrody w mieście i gminie Łask

Lp.	Rodzaj obiektu pomnikowego	Gatunki drzew w pomniku	Obwód drzew cm	Ilość drzew	Data uznania	Zarządzający / Właściciel terenu z pomnikiem
1.	drzewo	Wiąz szypułkowy	660	1	23.11.98	Własność komunalna Miasta i Gminy Łask
2.	drzewo	Wiąz szypułkowy	363	1	26.03.79	j.w.
3.	drzewo	Wiąz szypułkowy	338	1	26.03.79	j.w.
4.	drzewo	Wiąz szypułkowy	285	1	26.03.79	j.w.
5.	drzewo	Wiąz szypułkowy	325	1	26.03.79	j.w.
6.	drzewo	Wiąz szypułkowy	350	1	26.03.79	j.w.
7.	drzewo	Wiąz szypułkowy	215	1	15.05.91	Lasy Państwowe
8.	drzewo	Lipa drobnolistna	264	1	05.06.89	Własność komunalna Miasta i Gminy Łask
9.	drzewo	Olsza czarna	350	1	26.03.79	j.w.
10.	drzewo	Modrzew europejski	243	1	26.03.79	j.w.
11.	drzewo	Modrzew europejski	229	1	26.03.79	j.w.
12.	drzewo	Dąb szypułkowy	280	1	03.03.93	j.w.
13.	drzewo	Dąb szypułkowy	296	1	03.03.93	j.w.
14.	drzewo	Dąb szypułkowy	306	1	03.03.93	j.w.
16.	drzewo	Dąb szypułkowy	430	1	15.05.95	Parafia Rzymsko - Katolicka we Wrzeszczewicach
17.	drzewo	Dąb szypułkowy	325	1	21.03.95	Własność komunalna Miasta i Gminy Łask
18.	drzewo	Dąb szypułkowy	415	1	03.03.93	j.w.
19.	drzewo	Dąb szypułkowy	352	1	03.03.93	j.w.
20.	drzewo	Dąb szypułkowy	583	1	03.03.93	j.w.
21.	drzewo	Aleja grabowa	110		03.03.93	j.w.
22.	drzewo	Dąb szypułkowy	280	1	22.04.96	Lasy Państwowe
23.	drzewo	Dąb szypułkowy	310	1	22.04.96	Lasy Państwowe
24.	drzewo	Dąb szypułkowy	295	1	26.03.79	Zespół Szkół Ogrodniczych w Ostrowie
25.	drzewo	Kasztanowiec zwyczajny	330	1	26.03.79	j.w.
26.	drzewo	Brzoza brodawkowata	262	1	26.03.79	j.w.
27.	drzewo	Dąb szypułkowy	365	1	26.03.79	j.w.
28.	drzewo	Dąb szypułkowy	282	1	26.03.79	j.w.

5.6.3. Istniejące i potencjalne konflikty

Rozwój gospodarczy miasta i gminy Łask uwarunkowany jest istnieniem i rozbudową sieci komunalnej, ze szczególnym uwzględnieniem drogi ekspresowej S-8 oraz lotniska „Łask” – położonego, co prawda poza granicami gminy, ale zarówno w aspekcie aktywizacji gospodarczej, jak i uciążliwego oddziaływania na warunki życia wpływającego na tereny gminy Łask. Planowany przebieg drogi ekspresowej S-8 i jej powiązanie z lotniskiem wiąże się z koniecznością zajęcia gruntów gleb klasy IV występujących w okolicy wsi Mauryca. Zmiana przebiegu trasy nie jest możliwa – zarówno ze względu na funkcjonalne połączenie z lotniskiem, jak i ze względu na ochronę (w kierunku północnym) doliny rzeki Końskiej. Z punktu widzenia ochrony środowiska trasa została wybrana optymalnie.

W rejonie dróg o najwyższym natężeniu ruchu, a zwłaszcza tras tranzytowych notuje się przekroczenie wartości dopuszczalnego hałasu.

W ramach działań naprawczych proponuje się realizację stref izolacji akustycznej i zieleni wysokiej lub ekranów akustycznych.

Propozycją Studium jest ograniczenie osadnictwa w strefie przekroczonych norm dopuszczalnego hałasu oraz zmiana charakteru wsi Mauryca znajdującej się zarówno w zasięgu największej uciążliwości akustycznej lotniska, jak i w zasięgu trasy przebiegu drogi ekspresowej i węzła komunikacyjnego „Łask-Lotnisko”, co powoduje, że grunty powinny być wykluczone z użytkowania rolniczego.

Walorem istniejącego i postulowanego zagospodarowania jest wydzielenie stref przemysłowo-usługowych i mieszkaniowych, a w związku z tym eliminacja uciążliwości akustycznych wynikających z bezpośredniego sąsiedztwa obiektów potencjalnie uciążliwych z zabudową mieszkaniową. Jedyнным obiektem uciążliwym akustycznie, poza elementami układu komunikacyjnego, pozostaje istniejące lotnisko.

Możliwości rozwoju terytorialnego miasta Łask ograniczone są głównie poprzez konieczność zachowania doliny Grabi, jako korytarza ekologicznego i przewietrzającego, obszaru chronionego krajobrazu, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, obszaru gleb chronionych (organicznych i wysokich klas bonitacyjnych). Dodatkowo ograniczeniem są warunki klimatyczne, gdyż teren jest łęgowy, wilgotny, z częstym występowaniem zjawisk inwersyjnych. Dlatego ze względów zdrowotnych nie powinno się tam lokalizować zabudowy dla pobytu stałego. Warunki te uniemożliwiają rozwój miasta w kierunkach północnym i zachodnim. Wyznaczenie nowych obszarów pod zabudowę mieszkaniową możliwe jest jedynie w kierunku południowym i wschodnim. Stwarza to jednak konflikt z glebami klasy IV. Tereny na wschód od miasta są obszarem o korzystnych warunkach klimatycznych, optymalnych dla funkcji mieszkalnej, a równocześnie łatwej możliwości rozbudowy infrastruktury i istniejącym układzie dróg o niewielkim stopniu uciążliwości.

Tereny konfliktowe:

1. Teren położony w sołectwie Rokitnica. Teren istniejącej rozproszonej zabudowy mieszkaniowej i letniskowej położony na terenach rolnych i leśnych rozparcelowany w sposób chaotyczny. Jest to obszar o niewystarczającym układzie drogowym i systemem infrastruktury technicznej oraz dużej presji inwestycyjnej ludności miejscowej i napływowej.
2. Teren położony w Łasku-Kolumnie w obrębie ulicy Kresowej, na północ od drogi krajowej nr 14 i rzeki Grabi. Teren istniejącej zabudowy mieszkaniowej położonej w obszarze narażonym na niebezpieczeństwo powodzi rzeki Grabi. Teren o dużym zainwestowaniu z niewystarczającym układem drogowym (drogi dojazdowe o małych parametrach).
3. Teren położony w Łasku na północ od drogi krajowej nr 14 (na wysokości starego miasta i parku miejskiego oraz ulicy Kilińskiego). Tereny istniejącej zabudowy (północna część starego miasta), istniejącej zabudowy usługowej w sąsiedztwie parku miejskiego, Centrum Sportowego położone są w obszarze narażonym na niebezpieczeństwo powodzi.

5.6.4. Kierunki działań związane z procesem reprivatyzacji lasów na terenie Kolumny

Mocnym zagrożeniem dla lasów w rejonie Łasku-Kolumny jest nadmierny ruch rekreacyjny, co prowadzi do zniszczeń poziom podrostu i runa leśnego oraz zaniku zjawiska samoistnego odtwarzania się lasu.

Przeznaczenie tych terenów pod zabudowę mieszkaniową, przy ograniczeniu powierzchni dopuszczalnych wylesień do 10% powierzchni, przy zachowaniu wielkości działki rzędu 3600 m², oraz nałożeniu obowiązku nadzoru ze strony służb leśnych, może oznaczać lepsze zabezpieczenie przed postępującą degradacją, niż zachowanie lasu ogólnie dostępnego. Decyzja w tej sprawie zostanie podjęta przez Radę Miejską w Łasku.

W przypadku podjęcia decyzji o przeznaczeniu lasu na cele mieszkaniowe, poza ograniczeniami zawartymi w pkt. 5.2.3.4., należy wprowadzić do ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego następujące ograniczenia:

- zakaz stosowania ogrodzeń z podmurowaniem, tak aby nie robić wycinki dla realizacji płotów, z uwagi na płytkie ukorzenie występujących tu sosen i możliwość przemieszczanie się małych zwierząt,
- stosowanie ogrodzeń transparentnych (80% powierzchni),
- lokalizacja zabudowy umożliwiająca tworzenie na kilku działkach zwartych kompleksów drzew,
- zakaz lokalizacji budynków gospodarczych.

5.6.5. Gospodarka odpadami

Zasady dotyczące polityki gminy w zakresie gospodarki odpadami zostały określone w Planie gospodarki odpadami dla gminy Łask. Określono w tym opracowaniu między innymi zadania pozainwestycyjne i inwestycyjne w gospodarce odpadami dla gminy Łask w latach 2004-2012.

Zadania pozainwestycyjne dotyczą przede wszystkim:

- intensyfikacji działań organizacyjnych umożliwiających rozwój systemów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych z uwzględnieniem selektywnej zbiórki surowców wtórnych w systemie wielopojemnikowym lub dwupojemnikowym,
- organizacji zbiórki odpadów ulegających biodegradacji oraz odpadów niebezpiecznych, wielkogabarytowych, remontowo-budowlanych, elektrycznych i elektronicznych,
- organizacji systemu zbiórki, gromadzenia i transportu dla odpadów powstających w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw,
- organizacji zbiórki wyeksploatowanych pojazdów,
- monitoringu posiadaczy niebezpiecznych odpadów medycznych i weterynaryjnych w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących gospodarki tymi odpadami,
- stosowania nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów w sektorze gospodarczym,
- opracowania harmonogramu usuwania azbestu wraz z monitoringiem,
- edukacji ekologicznej mieszkańców miasta w zakresie wprowadzanego systemu gospodarki odpadami,
- edukacji ekologicznej wytwórców odpadów w zakresie prawidłowych sposobów postępowania z odpadami oraz ich obowiązków wynikających z obowiązujących uregulowań prawnych.

Zadania inwestycyjne obejmują przedsięwzięcia w zakresie budowy niezbędnego potencjału technicznego umożliwiającego w prawidłowy sposób prowadzenie procesów odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Do zadań inwestycyjnych należą:

- budowa Gminnej Zbiornicy Odpadów przy ul. Objazdowej (ewentualnie inna lokalizacja po wykonaniu odpowiednich analiz i badań),
- budowa gminnego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych przy ul. Kolejowej (lokalizacja po wykonaniu odpowiednich analiz i badań),
- modernizacja spalarni odpadów medycznych przy szpitalu w Łasku,
- rekultywacja nielegalnych składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Orchowiu,
- rekultywacja gminnego wysypiska śmieci w Orchowiu,
- likwidacja nielegalnych składowisk odpadów (tzw. „dzikich wysypisk”),
- wymiana kotłowni węglowych na gazowo-olejowe w Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej,
- strefę przylotniskową wskazuje się jako potencjalne tereny lokalizacji inwestycji związanych z gospodarką odpadami.

Realizacja celów i zadań zamierzonych w Planie gospodarki odpadami, szczególnie w zakresie selektywnej zbiórki odpadów, wymaga zaangażowania i świadomego podejścia mieszkańców (zarówno dzieci, młodzieży jak i osób dorosłych), a także działających na terenie gminy podmiotów gospodarczych – wytwórców odpadów. W tym celu przedstawiono program promocji i edukacji w zakresie gospodarki odpadami, który proponuje metody kształtowania społecznej świadomości ekologicznej.

5.6.6. Tereny zieleni

Na terenie miasta i gminy Łask znajduje się szereg terenów zorganizowanej zieleni w postaci parków, skwerów, zieleńców, ogrodów działkowych i zieleni urzędzenia ulic. Ich stan i zagospodarowanie kształtują się różnie: od dobrego stanu technicznego i zagospodarowania po tereny wymagające pilnego zagospodarowania i pielęgnacji.

Tereny zieleni w mieście to:

- parki – Park Miejski, park przy kąpielisku miejskim,
- skwery na pl. 11 Listopada, na pl. Piłsudzkiego, na pl. Dąbrowskiego, na pl. Szarych Szeregów w Kolumnie, przy Kościołach, przy Łaskim Domu Kultury, skwery przy obiektach

użyteczności publicznej, skwery przy dworcach PKP i PKS, skwery przy szkołach, przedszkolach i boiskach sportowych,

- Ogród Jordanowski, ogrody działkowe przy ul. Pułaskiego, tereny zieleni MOSiR, tereny zieleni cmentarza i skarpy cmentarnej, a także pasy zieleni przy ulicach.

Tereny zieleni w gminie to:

- tereny zieleni przy szkołach,
- tereny zieleni przy budynkach użyteczności publicznej (przychodnie gminne Wrzeszczewice, Bałucz, świetlice wiejskie – Kraszew, Kopyść, Remiszew, Rokitnica, Łopatki, Wola Bałucka).

Z uwagi na ważną rolę jaką odgrywają otwarte tereny zieleni w mieście i w gminy postuluje się zachowanie i ochronę terenów zieleni oraz ich pielęgnację, konserwację i sukcesywne wyposażanie w infrastrukturę (oświetlenie, ławki, kosze na śmieci, małą architekturę). W miarę możliwości terenowych postuluje się tworzenie nowych ogólnodostępnych terenów zieleni.

Do terenów zieleni zaliczyć można też boiska sportowe położone w gminie. W chwili obecnej znajdują się one przeważnie w złym stanie technicznym. Postuluje się ich zachowanie, modernizację i rozbudowę.

Dla terenów sportowych we wsi Bałucz przewiduje się oprócz boisk i terenów sportowych utworzenie Szkoły Mistrzostwa Sportowego, a co za tym idzie budowę towarzyszących obiektów kubaturowych (np. sala sportowa, internat).

5.6.7. Zbiornik małej retencji „Łask”

Podstawowym celem budowy zbiornika retencyjnego „Łask” jest stworzenie zbiornika zapobiegającego zagrożeniu powodziowemu oraz poprawa stosunków wodnych. Utworzenie zbiornika stwarza również szansę zagospodarowania użytkowanej ekstensywnie lewobrzeżnej doliny Grabi poprzez utworzenie np. ośrodka wypoczynku i rekreacji. Spowodowałoby to podniesienie walorów krajobrazowych i rekreacyjnych całej doliny rzecznej, przy zachowaniu naturalnego środowiska doliny. Stworzone wariantowe koncepcje zakładają utworzenie zbiornika:

- przepływowo-zaporowego obejmującego i likwidującego istniejące ulgowe koryto Grabi,
- bocznego, uformowanego w lewobrzeżnej dolinie koryta ulgowego przy zachowaniu i tylko ograniczonej, odcinkowej, korekcie trasy istniejącego koryta.

Oba warianty zakładają wykonanie zbiornika poprzez wykop w dnie doliny rzeki Grabi. Uzyskane masy ziemi wykorzystane byłyby do uformowania zapór oraz rekultywacji nieczynnego miejskiego wysypiska śmieci.

5.6.8. Tereny do rekultywacji

Na terenie gminy występują zdegradowane tereny po powierzchniowym wydobyciu surowców. Tereny te znajdują się w: Rokitnicy, Łopatkach, Okupie Wielkim, Borszewicach, Bałucz. W Orchowie natomiast do rekultywacji przeznaczony jest teren po wysypisku śmieci.

Postuluje się rekultywację wyrobisk w kierunku leśnym i rolnym. Rekultywacja w innym kierunku niż rolno-leśna wymaga opracowania miejscowego planu na dany teren. W wyrobiskach o korzystnych stosunkach wodnych dopuszcza się zakładanie stawów rybnych.

5.6.9. Obszary przestrzeni publicznej

Jako obszary przestrzeni publicznej uznaje się:

- rynek (Plac 11 Listopada),
- Plac Dąbrowskiego oraz teren Kolegiaty pomiędzy ulicami Warszawską i T. Kościuszki,
- Plac Szarych Szeregów w Kolumnie,
- skwery i tereny zielone,
- park miejski,
- parki wiejskie,
- dworzec autobusowy, dworzec i przystanki PKP wraz z przylegającymi do nich placami,
- cmentarze,
- miejski ośrodek sportu i rekreacji wraz z kąpieliskami.

Ponadto wyznacza się przestrzeń publiczną zgodnie z załącznikiem nr 2 do Uchwały Rady Miejskiej w Łasku Nr XXIX/404/05 z dnia 26 października 2005 r. w miejscowościach Kolonia Bałucz i Bałucz – są to główne ciągi komunikacyjne, centrum miejscowości, działki z obiektami użyteczności publicznej, w tym tereny szkolne i boisk sportowych, a także część terenów zielonych.

5.6.10. Obszary lokalizacji inwestycji celu publicznego

Obszary lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Wprowadza się do tekstu Studium na podstawie „Propozycji zadań dla realizacji ponadlokalnych celów publicznych” określone w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego następujące obszary lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

Droga ekspresowa S-8 wraz z lokalizacją nowego węzła „Łask-Lotnisko”

zadanie o znaczeniu krajowym

podstawa prawna - Strategia rozwoju województwa łódzkiego przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Łódzkiego z 26.09.2000 r., Rozporządzenie RM z dnia 29.09.2001 r. w sprawie ustalenia sieci autostrad, dróg ekspresowych oraz dróg o znaczeniu obronnym.

Droga krajowa Nr 14 - modernizacja

zadanie o znaczeniu krajowym

podstawa prawna - Program przebudowy dróg krajowych w latach 2001-2015 ze środków budżetu państwa.

Droga krajowa Nr 12 - modernizacja

zadanie o znaczeniu krajowym

podstawa prawna - Program przebudowy dróg krajowych w latach 2001-2015 ze środków budżetu państwa.

Linia kolejowa relacji Łódź Kaliska-Ostrów Wlkp. - modernizacja

(podniesienie standardów, w tym modernizacja stacji)

zadanie o znaczeniu krajowym

podstawa prawna: Polityka transportowa państwa na lata 2001-2015 dla zrównoważonego rozwoju przyjęta przez Radę Ministrów 18.10.2001 r.

Ekoregulacja rzeki Grabi od mostu przy ul. Żeromskiego (km 25+800) do mostu przy ul. Warszawskiej (km 30+200) i modernizacja istniejących obustronnych wałów przeciwpowodziowych rzeki Grabi

Obszary lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Dla nieokreślonego okresu funkcjonowania Studium wyznaczenie tych obszarów jest trudne i wręcz niecelowe. Lista takich inwestycji na najbliższy okres została sformułowana dla gminy Łask w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym na lata 2004 – 2010 uchwalonym Uchwałą nr XIII/187/04 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 29 stycznia 2004 r. oraz w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym na lata 2006-2014 uchwalonym Uchwałą Nr XXXI/423/05 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 30 grudnia 2005 r.

W tym planie w ramach ważniejszych inwestycji wyszczególniono między innymi:

- budowę i modernizację dróg gminnych,
- rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami,
- budowę sieci wodociągowej z przyłączami,
- zorganizowanie punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych

ponadto

Budowa zbiornika małej retencji „Łask”

Rekultywacja miejskiego wysypiska śmieci

Dla gminy Łask nie przewiduje się budowy obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

Z uwagi na ilość i skalę obszarów lokalizacji inwestycji celu publicznego nie wprowadza się oznaczeń graficznych na rysunku Studium.

5.6.11 Zabezpieczenie warunków obronności i obrony cywilnej

Zasady regulujące warunki obronności i obrony cywilnej zawarte są m.in. w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony RP oraz w przepisach szczególnych:

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lipca 2003 r. w sprawie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony (Dz. U. z 2003 r. Nr 116, poz. 1090);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 maja 2004 r. w sprawie sposobu uwzględnienia w zagospodarowaniu przestrzennym potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa (Dz. U. z 2004 r. Nr 125, poz. 1309).

Na podstawie w/w przepisów w Studium ustala się następujące zasady:

- zapewnienie drożności głównych i najważniejszych szlaków komunikacyjnych;
- możliwość wykorzystania na cele obronności istniejących terenów zielonych (sytuacje szczególne);
- obszary wolne od zabudowy w przypadkach szczególnych winne być wykorzystane w celu ewakuacji ludności bądź przekazane pod budowę doraźnych budowli ochronnych;
- uwzględnić możliwość dwustronnego zasilania w energię elektryczną z sieci oraz awaryjne zaopatrzenie w wodę obiektów użyteczności publicznej;
- należy zapewnić hydranty naziemne oraz możliwość ich szybkiego i sprawnego uruchomienia w sytuacjach szczególnych oraz dla celów p.poż.;
- istniejące oraz projektowane ujęcia wody pitnej powinny być objęte ochroną sanitarną uwzględniającą ochronę przed opadem promieniotwórczym i skażeniem chemicznym;
- należy uwzględnić wyposażenie obiektów publicznych i dużych zakładów pracy w pomieszczenia odporne na zagruzowanie w sytuacjach szczególnych;
- możliwość działania w przypadku wystąpienia na terenach wskazanych w Studium jako zagrożone powodzią w dolinie rzek Grabi i Końskiej.

W granicach gminy Łask występują trzy tereny zamknięte niezbędne dla obronności państwa.

Są to:

- tereny PKP;
- posterunek radarowy we Wronowicach;
- 32 Baza Lotnicza w Łasku.

Dla lotniska wojskowego 32 Bazy Lotniczej w Łasku wyznacza się **obszar oddziaływania (strefę bezpieczeństwa) od składu bojowych środków lotniczych** zgodnie z rysunkiem Studium (obszar o promieniu 600m). W strefie tej znajdują się 4 budynki mieszkalne wraz z towarzyszącymi im budynkami garażowo-gospodarczymi.

W celu wyeliminowania zagrożenia dla wymienionych obiektów mieszkalnych należy od strony istniejącego źródła zagrożenia wykonać wzmocnienie istniejących ścian i zewnętrznych elementów budynku do uzyskania odporności budynków na działanie fali uderzeniowej o sile 10 kPa.

Zmniejszenie obszaru oddziaływania od prognozowanej fali uderzeniowej jest możliwe przez utworzenie dodatkowego pasa ochronnego przed obiektem w postaci naturalnej przegrody z drzew (dolesienie).

5.7. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków

5.7.1. Cele podstawowe

Doprowadzenie do uzyskania wysokich standardów obsługi w zurbanizowanych strefach miasta i w strefie podmiejskiej należy uznać za priorytet. Oznacza to, w pierwszym rzędzie konieczność uzupełnienia – wraz z niezbędną modernizacją i rozbudową – brakujących elementów uzbrojenia (zwłaszcza kanalizacji) w obrębie terenów zurbanizowanych.

Możliwości rozwoju i nowe realizacje powinny być warunkowane bezwzględną koniecznością odpowiedniego przygotowania do celów zabudowy, w tym pełnego uzbrojenia terenu. W obrębie terenów wiejskich, dla zabudowy już istniejącej, dopuszcza się przejściowo możliwość odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków w systemach kanalizacji indywidualnej. Docelowo przewidywać należy wyposażenie terenów osiedli wiejskich w systemy zbiorczej kanalizacji sieciowej, z odprowadzaniem i unieszkodliwianiem ścieków na oczyszczalni komunalnej w Łasku lub w lokalnych oczyszczalniach gminnych.

Celem polityki rozwoju systemów kanalizacyjnych jest ochrona wód powierzchniowych i gleby oraz doprowadzenie do wyrównania standardów obsługi mieszkańców miasta i gminy. Osiągnięcie celów będzie procesem długotrwałym, wymaga dużych nakładów finansowych na realizację wielu zadań inwestycyjnych i modernizacyjnych.

5.7.2. System wodociągowy

Z uwagi na istniejące rezerwy w źródłach wody nie ma potrzeby budowy studni głębinowych w obszarze Łasku. W perspektywie dalszego rozwoju preferować należy działania na rzecz utrzymania w sprawności urządzeń i sieci oraz podwyższenia jakości i niezawodności dostaw wody. Uwzględnić należy modernizację stacji wodociągowej, wprowadzanie nowoczesnych technologii

uzdatniania wody, automatyzacji i sygnalizacji procesów technologicznych, sterowania pracą urządzeń źródłowych i przesyłowych.

Przy założonych kierunkach rozwoju preferencje lokalizacyjne mają tereny przy południowo – wschodniej granicy miasta, z uwagi na położenie w bezpośredniej bliskości źródeł i łatwości pozyskiwania wody. Urbanizacja południowej strefy pozamiejskiej wymagać będzie rozbudowy podstawowego układu wodociągów zasilających. Uwzględnić tu należy budowę magistrali wodociągowej doprowadzającej wodę do portu lotniczego i związanych z nim stref rozwoju gospodarczego i mieszkaniowego.

Utrzymanie w sprawności wodociągów wiejskich wymaga budowy studni awaryjnych na ujęciach wody w Górczynie i Okupie Małym, modernizacji stacji wodociągowych, rozbudowy sieci wodociągowej na terenach dotychczas jej pozbawionych.

W zakresie źródeł wody ważne jest zabezpieczenie jakości ujmowanej wody poprzez objęcie ochroną zasobową wszystkich komunalnych ujęć wody oraz wyznaczenie stref ochronnych zgodnie z ustawą Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 późn. zm.).

Z uwagi na przewidywane objęcie ujęć wody strefami ochrony pośredniej, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla terenów przy ujęciach należy wprowadzić zapisy uniemożliwiające budowę przydomowych oczyszczalni ścieków i szamb w sąsiedztwie ujęć wody oraz innego zagospodarowania, które może zanieczyścić wody podziemne.

W latach 2006-2009 planowane są inwestycje doprowadzenie wody do wsi Krzucz, Karszew, Rembów, Aleksandrówek, Wola Łaska (następny etap), Grabina, Wronowice (za gorzelnią), Rokitnica.

5.7.3. Kanalizacja sanitarna

Stan gospodarki ściekowej miasta i gminy Łask jest jeszcze mało zadowalający, lecz będzie ulegał systematycznej poprawie, w związku z wykonaniem przepompowni ścieków i kanału przerzutowego ścieków z Kolumny do Łasku i rozwojem kanalizacji na terenie miasta.

Najważniejszym na najbliższe lata dla całego systemu jest przeprowadzenie gruntownej modernizacji i rozbudowy komunalnej oczyszczalni ścieków w Łasku. Dla uzyskania wyraźnej poprawy stanu miejskiej sieci kanalizacyjnej i zapewnienia prawidłowych warunków rozwoju urbanizacji należy:

- zrealizować główny kolektor miejski w ul. Kilińskiego doprowadzający ścieki do oczyszczalni,
- kontynuować budowę kanalizacji sanitarnej w Kolumnie, sukcesywnie przebudowywać system ogólnospławny na rozdzielczy w dzielnicach śródmiejskich oraz przeciążone i niesprawne kolektory w ul. Armii Krajowej i w ul. S. Batorego,
- uporządkować gospodarkę ściekową w dzielnicy przemysłowej przy ul. Lutomierskiej,
- wybudować grawitacyjne i grawitacyjno-ciśnieniowe układy kanalizacji sanitarnej we wsiach Wydrzyn i Wronowice,
- przygotować i prowadzić realizację kolektora południowego dla umożliwienia rozwoju południowych dzielnic miasta oraz ewentualnego przyjęcia ścieków z portu lotniczego i terenów wsi rozwojowych: Teodory, Mauryca, Górczyn.

Kierunek dalszych działań powinien zmierzać do uregulowania stanu odprowadzenia ścieków w sposób bezpieczny dla środowiska i zgodny z wymogami jego ochrony na wszystkich intensywnie zurbanizowanych terenach gminy.

Celowym jest więc rozpatrzenie możliwości budowy lokalnych oczyszczalni ścieków w następujących rejonach:

- w zlewni rzeki Końskiej dla wsi Łopatki i Sięganów, z lokalizacją poniżej wsi Łopatki, na prawym brzegu rzeki,
- w zlewni rzeki Grabi:
 - dla wsi: Okup Mały, Okup Wielki i Kolonia Bilew, z lokalizacją na południe od wsi Okup Mały, na prawym brzegu rzeki,
 - dla wsi: Borszewice, Bałucz, Wola Stryjewska i Stryje Księżę z lokalizacją na południowy – wschód od wsi Bałucz,
 - dla wsi: Wola Bałucka, na południowy – wschód od wsi w rejonie torów PKP
- w zlewni rzeki Pisi (Ner):
 - dla wsi: Remiszew, Wrzeszczewice Skrejnia i Kraszew z lokalizacją na południowy – wschód od wsi Wrzeszczewice Skrejnia, na lewym brzegu rzeki Pisi,
 - dla wsi Anielin, Krzucz, Stryje Paskowe i Budy Stryjewskie z lokalizacją oczyszczalni na wschód od wsi Krzucz z odprowadzeniem oczyszczonych ścieków do rowu melioracyjnego.

Wdrożenie programu budowy zbiorczej kanalizacji sieciowej na terenie gminy winno być poprzedzone opracowaniem koncepcji technicznej. Wymagać będzie również wyznaczenia – w planach miejscowych – terenów dla lokalizacji projektowanych oczyszczalni ścieków.

Najbliższe Łasku wsie, jak Wronowice, Orchów, Ostrów, mają potencjalne możliwości włączenia do kanalizacji miejskiej (planowane inwestycje w latach 2006-2010). Planowana jest budowa kanalizacji sanitarnej w Okupie Małym i Okupie Wielkim, inwestycja przewidziana na lata 2006-2011. Polityka samorządu gminnego zmierza do rozszerzenia zasięgu miejskiej oczyszczalni również na tereny wsi: Teodory, Mauryca, Gorczyn. Dla pozostałych wsi położonych poza zasięgiem oczyszczalni komunalnej zaleca się budowę lokalnych oczyszczalni ścieków, które umożliwiają odbiór ścieków z rejonów, gdzie sieć wodociągowa istnieje, a intensywność zabudowy i warunki hydrologiczne przemawiają za budową zbiorczej kanalizacji sieciowej. Dla wsi o zabudowie rozproszonej, odległych od zbiorowych systemów kanalizacyjnych utrzymuje się kanalizację indywidualną: gromadzenie ścieków w szczelnych zbiornikach bezodpływowych i ich wywożenie do stacji zlewnych w oczyszczalni komunalnej lub przy korzystnych warunkach gruntowo-wodnych, rozsącać ścieków w gruncie, po ich uprzednim oczyszczeniu w przydomowych oczyszczalniach ścieków.

5.7.4. Kanalizacja deszczowa

Sieć kanalizacji deszczowej występuje na terenie Łasku i jej rozwój, stosownie do potrzeb będzie kontynuowany. Odprowadzenie wód opadowych z obszaru gminy odbywa się powierzchniowo, w oparciu o układ istniejących rzek, cieków i rowów melioracyjnych, przy tym przeważającą część terenów odwadnia Grabia bezpośrednio i poprzez dopływy: Końską, Pałusnicę.

Zakłada się, że rzeka Grabia i Końska prowadzić będą docelowo wody w II klasie czystości, natomiast rzeka Pisia (zlewnia rzeki Ner) w klasie III.

Konieczne jest, więc prowadzenie systematycznych działań na rzecz poprawy jakości i ochrony wód powierzchniowych.

Obok porządkowania gospodarki ścieków sanitarnych ważne jest utrzymanie w czystości zlewni oraz instalowanie odpowiednich urządzeń podczyszczających ścieki deszczowe wszędzie tam, gdzie spływ wód opadowych stanowić może zagrożenie dla środowiska naturalnego (tereny przemysłowe, bazy transportu, obiekty dystrybucji paliw, parkingi, port lotniczy, wysypisko śmieci).

Na terenie Łasku należy doprowadzić do przebudowy systemu ogólnospławnego na rozdzielczy i uwolnienia kanałów deszczowych od ścieków sanitarnych, należy uzupełniać braki sieci kanalizacji deszczowej, realizować kanały deszczowe na terenach rozwojowych oraz przygotować odbiorniki naturalne na przyjęcie spływów wód opadowych poprzez ich odpowiednią regulację. Dla zapewnienia właściwego funkcjonowania naturalnego systemu odwodnienia na terenach pozamiejskich niezbędne jest utrzymanie właściwego stanu technicznego i odwadniających poprzez ich systematyczną konserwację.

5.8. Kierunki rozwoju systemu energetycznego

5.8.1. Ciepłownictwo

Na terenie miasta i gminy nie funkcjonuje zorganizowana gospodarka ciepła. Zaopatrzenie w ciepło następuje z lokalnych źródeł ciepła – kotłowni lokalnych i przemysłowych oraz poprzez ogrzewanie indywidualne. Największa ilość lokalnych kotłowni występuje na terenie miasta Łask i dzielnicy Kolumna. Kotłownie lokalne zaspokajają potrzeby w zakresie centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej, natomiast kotłownie przemysłowe produkują ciepło głównie na potrzeby centralnego ogrzewania obiektów zakładowych oraz na potrzeby technologiczne zakładów. Kotłownie w większości opalane są węglem oraz koksem (w mieście Łask paliwo węglowe pokrywa 87% potrzeb ciepłych miasta, w gminie paliwo węglowe pokrywa 90% potrzeb). W „Projekcie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe miasta i gminy Łask” dokonano inwentaryzacji kotłowni z podziałem na kotłownie o mocy > 1 MWt i kotłownie o mocy < 1 MWt.

Bariery i problemy:

- zadłużenie odbiorców,
- niska dynamika wzrostu zapotrzebowania na energię,
- stan własności sieci i obowiązków konserwacji trakcji (regulacje prawne),
- brak funduszy na modernizację i rozbudowę sieci.

Zadania do realizacji:

- zastosowanie technologii grzewczych pozwalających na zmianę obecnie stosowanego paliwa na przyjazne dla środowiska i energooszczędne;
- rozbudowa sieci ciepłowniczej;
- wymiana tradycyjnej sieci na preizolowaną;
- wymiana instalacji wewnętrznych CO i CW oraz wyposażenie w regulatory pogodowe, regulatory ciśnienia oraz liczniki indywidualnego zużycia energii cieplnej;
- docieplenie budynków;

- automatyka węzłów ciepłych;
- modernizacja indywidualnych kotłowni węglowych;
- likwidacja systemu ogrzewania piecami węglowymi w budynkach wielorodzinnych.

5.8.2. Elektroenergetyka

Miasto i gmina zasilane są w energię elektryczną z dwóch głównych stacji transformatorowo – rozdzielczych 110/15 kV: Łask – 1 i Łask – 2 zlokalizowanych na terenie miasta.

Rozwojowi gospodarczemu miasta sprzyjają:

W zakresie sieci WN:

- dobry stan techniczny głównych punktów zasilania 110/15 kV. Obydwa źródła dysponują rezerwami mocy, a stacja Łask – 2 posiada obecnie nową wewnętrzną rozdzielnię 15 kV,
- modernizacja stacji 110/15 kV Łask 1 zlokalizowanej przy ulicy Kolejowej w zakresie przebudowy rozdzielni 15 kV z napowietrznej na wewnętrzną, z możliwością przyłączenia większej ilości odbiorców i linii 15 kV,
- perspektywiczne plany rozwojowe zakładają rozbudowę stacji 110/15 kV Łask 1 i Łask 2 o dodatkowe stanowiska transformatorów 110/15 kV oraz związaną z tym rozbudowę rozdzielni 110 kV i 15 kV.
- stabilny i zapewniający wysoki poziom ciągłości dostawy energii układ zasilania głównych stacji 110/15 kV za pomocą dwóch odrębnych linii wysokiego napięcia 110 kV oraz brak potrzeby rozbudowy tych stacji dla znaczącego nawet w stosunku do obecnego, wzrostu zapotrzebowania na moc i energię elektryczną w zakresie sieci SN i NN,
- sieć dystrybucyjna średniego napięcia 15 kV składa się z dwóch systemów. Jeden z nich obsługuje miasto, a drugi pozostały obszar gminy.

Obydwa w/w systemy, zarówno miejski jak i terenowy, poddane zostały modernizacji, co oznacza, że w pełni zabezpieczają obecne i perspektywiczne zapotrzebowanie na moc i energię elektryczną. Niezależnie od powyższych czynników należy się liczyć z tym, iż planowany rozwój miasta i gminy będzie wymagał:

- budowy nowych linii dystrybucyjnych 15 kV, stacji transformatorowych 15/0,4 kV, lokalnych linii rozdzielczych niskiego napięcia oraz przyłączy do sieci elektroenergetycznej nowych odbiorców,
- przebudowy niektórych fragmentów istniejącej miejskiej sieci średniego i niskiego napięcia, zwłaszcza linii napowietrznych na linie kablowe m. in. dla usunięcia kolizji z planowanym zagospodarowaniem przestrzennym,
- kompleksowej modernizacji systemu niskich napięć w zakresie 220 i 380 V, polegającej na skróceniu zbyt długich lokalnych linii NN, w niektórych obszarach gminy. W tych rejonach zakłada się wzrost stopnia nasycenia stacjami 15/0,4 kV a w całej sieci sukcesywne wdrażanie nowoczesnych rozwiązań konstrukcyjnych tj: przewodów izolowanych, słupów wsporczych o wzmocnionej wytrzymałości mechanicznej oraz automatyki w sterowaniu pracą sieci w poszczególnych fragmentach ciągów liniowych.

Wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną i moc związany z zakładaną urbanizacją miasta wymagać będzie docelowo rozbudowy sieci SN i NN w znacznym zakresie, na terenach planowanej w Studium zabudowy mieszkaniowej.

Ponadto na rozwiązania przestrzenne miasta i gminy będzie miało istotny wpływ projektowane lotnisko na terenie gminy Buczek, w bezpośrednim sąsiedztwie południowej granicy gminy Łask. Na terenie gminy znaczący docelowy wzrost mocy energii elektrycznej zakłada się przede wszystkim w Maurycy, gdzie przewiduje się m.in. rozwój funkcji przemysłowej, składowej i usługowej związanej z projektowanym lotniskiem.

Dla linii napowietrznych 110 kV wyznacza się strefę ochronną w wymiarze maksymalnym uwzględniającym:

- zasady ochrony przed elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym szkodliwym dla zdrowia ludzi i środowiska zgodnie z Dz.U.Nr 25 z 17 listopada 1980 r. – Rozp. Rady Ministrów z dnia 5 listopada 1980 r. oraz Monitor Polski Nr 3 – Zarządzenie Min. Górnictwa i Energetyki z dnia 28.01.1985,
- bezpieczne warunki pracy w pobliżu czynnych linii elektroenergetycznych określone w Dz. U. Nr 13 z dnia 10.04.1972 r. – Rozp. Nr 93 Min. Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 28.03.1972 r.

5.8.3. Gazownictwo

Źródłem gazu ziemnego dla miasta i gminy jest gazociąg wysokiego ciśnienia DN 300 (PN-6,4 MPa) wybudowany na terenie gminy relacji: Pabianice – Sieradz.

W związku z projektowanym urbanistycznym rozwojem miasta i gminy oraz sukcesywną likwidacją uciążliwych lokalnych źródeł ciepła opalanych tradycyjnie, opracowano dla miasta i gminy „Koncepcję programową gazyfikacji”. Warunki terenowe miasta i gminy oraz przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia dzielą w/w jednostki administracyjne na układy technologiczne, które powinny być zasilane z odrębnych stacji redukcyjno – pomiarowych I⁰.

Zgodnie z przyjętym programem gazyfikacji założono, że:

- gmina Łask i miasto Łask bez dzielnicy Kolumna będą zasilane ze stacji I⁰ zlokalizowanej w miejscowości Wiewiórczyn,
- dzielnica Kolumna, Ostrów i Barycz (gmina Dobroń) będą zasilane ze stacji I⁰ zlokalizowanej we Wronowicach,
- budowa sieci gazowej średniego ciśnienia będzie realizowana etapami. W pierwszym etapie założono doprowadzenie gazu do centralnej dzielnicy miasta umożliwiającą gazyfikację kotłowni miejskich.

Powyższe dotyczy zarówno kotłowni małych jak i 12 kotłowni węglowych należących do MPEC i zasilających okoliczne osiedla mieszkaniowe zabudowy wielorodzinnej. Ze względu na wielkość i wyeksploatowanie (przeciętnie 20 lat) są bardzo uciążliwe dla środowiska i dlatego powinny być w pierwszej kolejności zgazyfikowane. W dalszych etapach gaz będzie doprowadzany sukcesywnie do odbiorców zlokalizowanych na terenie dzielnicy Kolumna i dalej na terenie całej gminy. Przewiduje się też doprowadzenie sieci gazowej do lotniska i dalej w stronę gminy Buczek.

Obecnie istniejąca stacja „Wiewiórczyn” posiada wydajność 6000 nm³/h i pracuje dla potrzeb miasta. Poprzez stację gaz przesyłany jest magistralami DN315/225 do centrum miasta. Docelowo zakłada się rozbudowę stację do wydajności 12000 nm³/h. Jej rezerwy są wystarczające dla zasilenia wsi Wronowice.

Stacja „Wronowice” obecnie nie jest realizowana. Zarezerwowany został jedynie teren pod tą stacją. Brany jest natomiast pod uwagę wariant, w którym zasilanie w gaz ziemny Wronowic i dzielnicy Kolumna nastąpi ze stacji redukcyjnej „Wiewiórczyn”.

W związku z zakładaną sukcesywną likwidacją istniejących kotłowni węglowych będą budowane stacje redukcyjne II⁰ dla potrzeb lokalnych kotłowni co i cwu odbiorców komunalnych, przemysłowych i usługowych.

Wydajność stacji oraz parametry sieci rozdzielczych istniejących i projektowanych na terenie miasta i gminy zapewniają dostawy gazu do planowanej w Studium urbanizacji terenów miejskich i wiejskich.

Dla gazociągu wysokiego ciśnienia podstawowe odległości bezpieczne od obiektów terenowych należy wyznaczyć zgodnie z aktualnym Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 30 lipca 2001 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. Nr 97, poz. 1055).

5.9. Kierunki rozwoju telekomunikacji

W ostatnich latach wykonano niezbędne inwestycje modernizacyjne (wymiana centrali i połączenie ich światłowodami) i stan sieci telekomunikacyjnej jest zadowalający. TP S.A. posiada dokumentację techniczną na rozbudowę sieci na terenie powiatu łaskiego. Na najbliższy okres nie planuje jednak większych inwestycji.

W zakresie telefonii bezprzewodowej zakłada się docelowo pełny dostęp do tej sieci w technologii UMTS.

6. WNIOSKI DO POLITYKI PRZESTRZENNEJ SĄSIADUJĄCYCH GMIN

Z przedstawionych rozwiązań dotyczących kierunków zagospodarowania przestrzennego kierunków polityki przestrzennej gminy Łask, formułuje się następujące wnioski dotyczące relacji gminy Łask z gminami sąsiadującymi.

gmina Łask – gmina Szadek

Rozważenie prowadzenia wspólnej polityki dotyczącej zalesień, czystości wód, ewentualnej zmiany programu rolnictwa na proekologiczny.

gmina Łask – gmina Wodzierady

Rozważenie prowadzenia wspólnej polityki, w ramach powiatu, dotyczącej zalesień, czystości wód i ewentualnej zmiany programu rolnictwa na proekologiczny.

gmina Łask – gmina Dobroń

Ustalenie wspólne szczegółowo przebiegu projektowanego przebiegu drogi ekspresowej S-8. Współdziałanie w zagospodarowaniu rekreacyjnym i ochronie środowiska terenów w rejonie Ldzania i Rokitnicy, a także w dolinie rzeki Grabi i styku gmin w rejonie Kolumny, szczególnie w sprawie budowy zbiornika retencyjnego na rzece Grabi.

gmina Łask – gmina Żelów

Rozważenie prowadzenia wspólnej polityki dotyczącej zalesień, czystości wód i ewentualnej programu rolnictwa na proekologiczny.

Współdziałanie w zagospodarowaniu rekreacyjnym i ochronie środowiska terenów w rejonie Rokitnicy, szczególnie w sprawie budowy zbiornika retencyjnego na rzece Grabi.

gmina Łask – gmina Buczek

Nawiązanie ścisłej współpracy gmin przy realizacji lotniska zarówno w zakresie planowania przestrzennego, problemów infrastruktury technicznej i ochrony środowiska (strefa przylotniskowa).

Ustalenie wspólne szczegółowo przebiegu projektowanego przebiegu drogi ekspresowej S-8.

Ustalenie ewentualnej korekty granic między gminami związane z projektowaną strefą aktywności ekonomicznej w rejonie terminalu lotniczego.

Ustalenie precyzyjnego przebiegu projektowanego gazociągu magistralnego prowadzonego w kierunku Żelowa z magistrali Łódź-Sieradz.

gmina Łask – gmina Sędziejowice

Ustalenie wspólnie szczegółowego przebiegu projektowanej drogi ekspresowej S-8. Współdziałanie w zagospodarowaniu rekreacyjnym i ochronie środowiska terenów obydwu gmin w rejonie doliny rzeki Grabi.

gmina Łask – gmina Zduńska Wola

Rozważenie prowadzenia wspólnej polityki dotyczącej zalesień, czystości wód i utylizacji odpadów.

7. INTERPRETACJA ZAPISU USTALEŃ STUDIUM

Ustalenia zawarte w elaboracie Studium, zarówno w części tekstowej, jak i na rysunkach wyrażają kierunki polityki przestrzennej gminy, nie są jednak ścisłymi przesądzeniami o granicach zainwestowania i użytkowaniu terenów.

W Studium przedstawiono zgeneralizowany obraz użytkowania terenów wiejskich i miejskich, to znaczy, że określone na rysunkach przeznaczenie terenów oznacza funkcję dominującą, a nie wyłączną. Może i musi być uzupełnione innymi funkcjami, które jednak nie mogą być przeciwstawiane funkcji dominującej i pogarszać warunki koegzystencji.

Określenia:

- tereny zabudowy mieszkaniowo – usługowej o wysokiej intensywności,
- tereny zabudowy mieszkaniowo – usługowej o niskiej intensywności,
- tereny zabudowy mieszkaniowo – usługowej na terenach leśnych,
- tereny zabudowy przemysłowo – usługowej,
- tereny zabudowy mieszkaniowo – usługowej na terenach wiejskich,

dotyczą dominujących rodzajów zabudowy. Na terenach tych mogą być lokalizowane inne funkcje niewchodzące w kolizję lub w konflikt z funkcją podstawową. Każda działalność nie może swoją uciążliwością wykraczać poza granice użytkowanej działki.

Ostateczne ustalenia granic terenów przeznaczonych do zabudowy będą dokonywane w ramach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Dla ustalenia linii rozgraniczających ulic miejskich istnieje potrzeba wykonywania opracowań określanych mianem „korytarzy komunikacyjnych”.

Opracowania te powinny uwzględniać zarówno podane w Studium klasy ulic, ilość pasów ruchu, jak i warunki lokalizacji urządzeń komunalnych, a także zakres niezbędnych ingerencji w istniejące zainwestowanie obrzeży trasy i sposób ich zagospodarowania z uwzględnieniem elementów ochrony ekologicznej. Ustala się ponadto, że Studium stanowić będzie podstawę niezbędnej aktualizacji programów infrastruktury technicznej miasta.